

Estat de la Ciutat 2019

Maig de 2020

INDEX

Resum executiu	3
1. POBLACIÓ.....	6
2. ACTIVITAT ECONÒMICA.....	13
Activitat productiva	13
Confiança del consumidor	16
Activitat empresarial	18
Mercat de treball i nivell de formació	23
Obertura i projecció exterior	30
Ciutat Digital	34
3. DESIGUALTATS	36
La desigual distribució de la renda	36
La desigualtat d'ingressos salarials	40
4. DRETS SOCIALS	45
Serveis Socials	45
Educació	45
Habitatge	58
Salut	65
Cultura	68
Esports	70
Seguretat ciutadana i Convivència	72
5. SOSTENIBILITAT I TRANSICIÓ ECOLÒGICA	76
Sostenibilitat i medi ambient	76
Transport públic i mobilitat	84
6. DEMOCRÀCIA I PARTICIPACIÓ.....	89

Resum executiu

La **població** de Barcelona se situa en 1.650.358 persones, amb un increment el darrer any que prové de l'augment de la població estrangera (10,6%), la taxa més alta des de 2008. Una evolució que ha donat lloc a una població més diversa, gairebé la meitat dels residents de Barcelona han nascut fora de la ciutat, però també més envellida, fruit de la reducció continuada de la taxa de natalitat i una creixent esperança de vida (a prop dels 84 anys) que deixa la mitjana d'edat a l'entorn dels 44 anys.

L'any 2019 ha estat marcat per un ritme de creixement econòmic més suau a nivell espanyol i internacional i també **l'economia** de Barcelona ha alentit el ritme d'activitat econòmica i generació d'ocupació, que ha estat més feble que els anys precedents. Malgrat l'alentiment, el PIB de la ciutat ha crescut durant els primers tres trimestres al 2,5% i s'ha generat ocupació arribant a 1.132.500 afiliats al desembre del 2019, una xifra sense precedents. El nombre de persones aturades s'ha situat a final d'any en 69.047 i la taxa d'atur ha caigut fins al 9,4%. S'han signat més de 1,2 milions de nous contractes però el 60% han estat de 6 mesos com a màxim, posant en evidència l'elevada precarietat laboral encara existent.

Durant el 2019, s'ha anat recuperant el ritme de constitució de societats mercantils, després de tancar amb xifres negatives durant el bienni 2017-2018 i es constata el dinamisme en la creació de cooperatives a partir de 2015. Les **perspectives de futur** que reflecteix l'Enquesta de Clima Empresarial de l'Àrea Metropolitana de Barcelona del quart trimestre de 2019 encara es situen al cantó positiu, però són les menys favorables dels darrers cinc anys. Igualment, l'Índex de Confiança del Consumidor de desembre de 2019 reflecteix aquesta tendència pessimista.

Pel que fa al **turisme**, ha marcat un nou record amb prop de 8,5 milions de visitants allotjats als hotels de la ciutat, un 5,6% més que l'any anterior. També han augmentat els turistes allotjats en HUTs, amb un total de 3,7 milions. Les xifres de l'aeroport presenten resultats semblants (+5%), amb nou record històric, més de 52,6 milions de passatgers, i una forta empenta dels vols intercontinentals (+14,5%). I el port també bat rècords, si més no en el trànsit de creuers: més de 800 escales i més de 3 milions de creueristes (+3,1%). En paral·lel, Barcelona es consolida com un node de primer nivell de l'economia digital, de la mà de grans operadors i d'un ecosistema atractiu per a les petites empreses tecnològiques.

Al llarg del període 2015 i 2018 els salaris reals s'han recuperat moderadament, i amb ells **la renda** de les llars. L'any 2018 el salari mitjà brut va ser de 30.807 euros (+1,8% nominal interanual) i el 2017 la renda familiar disponible mitjana per càpita es va situar en els 21.980 euros, un 2,9% més que l'any anterior, i amb una distribució territorial lleugerament més igualitària, de manera que, per primer cop des de 2009, més de la meitat de la població (52,9%) viu en barris de renda mitjana. També s'ha reduït la dispersió entre els barris situats als extrems, fins al 6,4. Tot i les millores, els salaris reals estan un 4,2% per sota dels de 2010, i es mantenen elements estructurals de forta desigualtat, com una bretxa salarial de gènere generalitzada, i una bretxa per raó d'edat encara més intensa. Són desigualtats que en molts casos van lligades a la també desigual distribució del treball temporal i a temps parcial. Un dels efectes més greus de la desigualtat és la pobresa. Segons l'Enquesta Sociodemogràfica de 2017, el 15,2% de la població de Barcelona té una renda anual per sota del llindar de pobresa (10.054 euros nets anuals per llars d'un adult) i un 20,8% pateix alguna de les situacions recollides en la taxa AROPE, que contempla també la privació material severa i la baixa intensitat del treball remunerat. Les dones constitueixen el 55% de la població en risc de pobresa.

El nombre de persones ateses als **Centres de Serveis Socials** han arribat a prop dels 80.000 usuaris, amb un temps mig d'espera per primera visita de poc mes de 20 dies. També altres serveis bàsics com l'atenció domiciliària i el servei de teleassistència, augmenten la cobertura de la seva demanda. I els serveis més específics com l'atenció de persones nouvingudes, ha mostrat un fort increment durant el 2019, amb més de 20.600 persones ateses (+6,2%), de les quals 9.429 van ser sol·licitants de protecció internacional.

Pel que fa a l'**habitatge**, i en el context d'alentiment del ritme de creixement econòmic, el cicle ha entrat en una fase de lleugera contracció tant de les compravendes com dels contractes de lloguer, mentre els preus s'han mantingut a l'alça. Al segment de l'habitatge de segona mà –que representa més del 90% de les operacions de compravenda d'habitatges a la ciutat- el preu mitjà de venda per unitat de superfície va créixer un 2,8% en el 2019, superant els 4.050 €/m² de mitjana anual. Al mercat de lloguer, un segment molt sensible ja que representa actualment al voltant del 80% dels contractes d'accés a l'habitatge que registren a la ciutat, els preus van marcar màxims en el 3r. trimestre de 2019, en superar els 1.000 euros mensuals de mitjana. Pel conjunt de l'any, les rendes mensuals s'han situat en els 979 euros de mitjana, amb un augment del 5,3% anual. Davant d'aquesta situació, la demanda d'habitatge de protecció oficial per part de les unitats familiars s'ha enfilat fins a les 41.735 sol·licituds (dades de setembre de 2019).

Quant a l'**educació**, els ensenyaments de règim general van comptar amb més de 255.000 alumnes (curs 2018-2019), xifra similar a la del curs anterior. El nombre d'infants de 0-3 anys va superar els 18.000 i prop de la meitat es van matricular a centres públics. La xarxa d'Escoles Bressol Municipals ha arribat als 101 centres, amb una cobertura del 56,1% de la demanda (38% al curs 2010-11). La taxa de graduació a ESO, augmenta lleugerament el curs 2017-18 fins assolir el 91,8%, però les diferències entre els dos districtes de resultats extrems s'eixamplen. També les proves de competències bàsiques de 4rt d'ESO, permet constatar una millora continuada des del curs 2011-2012, però les diferències territorials també poden superar els 20 punts. Barcelona mostra un diferencial molt positiu en la taxa d'abandonament escolar dels joves entre 18 i 24 anys, amb un 8,2%, que millora un punt i mig respecte a la de l'any passat. Els alumnes de grau universitari del curs 2017-2018 van caure lleugerament, un 0,3%, en canvi els de màsters van augmentat més del 10%. La taxa d'estudis universitaris entre la població de Barcelona s'ha enfilat fins el 33%, amb un diferencial de més de dos punts a favor de les dones.

En **salut**, l'ús dels serveis d'atenció primària del sistema públic per part de la població és alta (75%), però amb grans diferències entre districtes, del 84% de la població a Nou Barris al 59% a Sarrià-Sant Gervasi. Segons dades de l'Enquesta de Serveis Municipals 2019, el 46% dels residents a la ciutat disposa de mútua mèdica privada, amb un ventall que va des del 25,5% de Nou Barris, al 73,5% de Sarrià-Sant Gervasi. En matèria de salut també es percep una clara bretxa social en indicadors com l'esperança de vida, amb diferències que han augmentat entre els districtes durant l'últim any, encara que les desigualtats entre barris van disminuir lleugerament en el període 2015-2017 en els homes.

En l'àmbit de la **cultura**, els museus, centres d'exposicions i espais d'interès arquitectònic de la ciutat han rebut més de 26 milions de visitants. Tot i una certa davallada en els últims anys pel que fa al nombre de visitants, la variació és poc significativa. Pel que fa a la música, els tres espais de referència (Liceu, Auditori i Palau de la Música) van superar el milió de visitants, mentre que les sales de música en viu també van arribar gairebé al milió.

En l'àmbit de l'**esport** destaca el tercer any consecutiu de creixement de la utilització de xarxa d'equipaments esportius municipals, fins arribar a les prop de 193.000 persones abonades al desembre de 2018. Més important encara és l'increment de l'esport en edat escolar: al 2018 un 71,6% dels infants en practica de forma regular. En el cas de les nenes, han passat en cinc anys d'una taxa del 69,2% al 72,3%. Els 141 esdeveniments esportius populars de 2018 van aplegar més de 282.000 participants.

Pel que fa a la **seguretat ciutadana i la convivència**, segons l'enquesta de Serveis Municipals de 2019, el 17,1% dels enquestats situen la inseguretat com a principal problema de la ciutat, el valor més alt des del 2011. El 31,8% dels barcelonins i barcelonines manifesten en l'última Enquesta de Victimització haver estat víctimes d'un o més fets delictius durant el 2018, un percentatge més de sis punts superior al de l'any anterior, que assoleix un rècord històric. Pel que fa a la percepció de la seguretat de la ciutat i el barri on es viu, la valoració cau de manera important respecte l'any passat, situant-se a nivells dels anys 90. El 16,5% dels enquestats manifesta haver patit algun conflicte cívic o problema de convivència al seu barri, un percentatge gairebé dos punts superior al de l'any anterior.

Barcelona compta amb una densitat de població molt elevada i un dinamisme econòmic que incideix en la **sostenibilitat ambiental** de la ciutat. El nivell de contaminació atmosfèrica; durant el 2019 s'han situat per sobre dels valors límit establerts per la UE i l'OMS, especialment en diòxid de nitrogen. La mobilitat és un factor determinant en la sostenibilitat ambiental de la ciutat i el foment del transport públic esdevé una de les peces clau. El 2019 el transport públic metropolità va arribar als 1.057 milions de passatgers (+3,1%), després que el 2018 superés la barrera dels 1.000 milions d'usuaris. No obstant, els desplaçaments en transport privat es van recuperar el 2018 (+11%), després d'un període a la baixa durant la crisi.

En l'àmbit de la **participació ciutadana**, destaca l'augment significatiu de la participació a les eleccions municipals de 2019 (66,2% front al 60,5% al 2015) però amb diferències territorials que s'eixamplen entre els districtes amb major participació (Sarrià-Sant Gervasi, 72,5%, les Corts, 72,3% i Gràcia, 70,8%) i els de menor (Ciutat Vella, 52,9%, i Nou Barris, 57,8%). Un 13,8% d'entrevistats, segons l'Enquesta de Serveis Municipals de 2019, diuen ser membres d'alguna associació o entitat del barri, amb forta diferenciació per edats (22% per a persones de més de 64 anys i 7,6% per al grup de 25 a 34 anys).

1. POBLACIÓ

Les xifres oficials publicades per l'INE, mostren una estabilització de la població de Barcelona durant els últims deu anys. No obstant, amb data 1 de gener de 2019 la població de la ciutat ha augmentat un 1% respecte a la de 2018, l'increment més alt de l'última dècada, assolint la xifra de 1.636.762 habitants. Des de l'any 2000, la població ha experimentat un creixement del 9,4%, trencant la tendència històrica anterior de reducció.

Taula 1: Població total: xifres oficials a 1 de gener

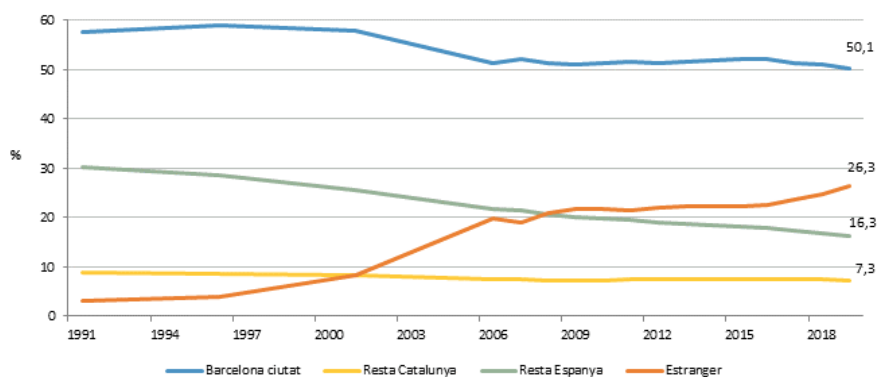
2000	2004	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	% Var 19/00	% Var 19/18
1.496.266	1.578.546	1.615.908	1.621.537	1.619.337	1.615.448	1.620.943	1.611.822	1.602.386	1.604.555	1.608.746	1.620.809	1.620.343	1.636.762	9,4%	1,0%

Font: Instituto Nacional de Estadística. INE.

La lectura del padró municipal d'habitants a data 1 de gener de 2019¹, dona una xifra de població d'1.650.358, la xifra més elevada des del 1991, amb un creixement de l'1,3%, també el més alt dels darrers onze anys.

Gairebé la meitat dels residents de Barcelona han nascut fora de la ciutat. La forta onada immigratòria de la primera part del segle va suposar una forta transformació en la composició de la població, el nombre de residents empadronats nascuts a Barcelona va caure significativament fins a assolir un 50,1% el 2019, el valor més baix de la sèrie; mentre que els residents nascuts a l'estranger representen un 26,3% del total d'empadronats.

Gràfic 1: Lloc de naixement de la població empadronada a Barcelona (en %), 1991-2019

¹ La lectura del padró municipal permet l'anàlisi de les principals característiques de la població de la ciutat.

Un total de 333.516 persones de nacionalitat estrangera resideixen a Barcelona, el 20,2% del total de la població de la ciutat. Després del canvi de tendència produït durant la primera meitat d'aquesta dècada, el repunt dels últims quatre anys constata un nou increment de la població estrangera especialment aquest últim any on s'ha arribat a un augment de més del 10%.

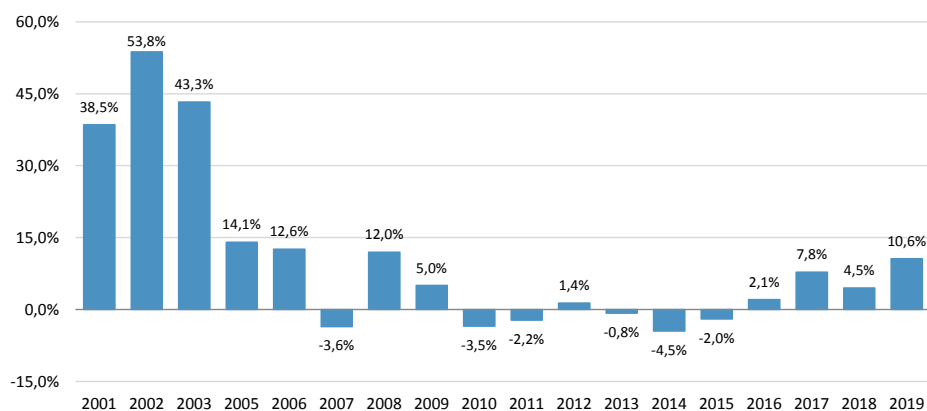
Taula 2: Població estrangera: explotació del padró continu a data 1 de gener

	2000	2004	2008	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	% Var 19/00	% Var 19/18
Població	53.428	202.489	280.817	284.632	278.320	282.178	280.047	267.578	262.233	267.790	288.675	301.626	333.516	524,2%	10,6%
% s/total	3,5%	12,8%	17,3%	17,6%	17,3%	17,4%	17,4%	16,7%	16,3%	16,6%	17,8%	18,5%	20,2%		

Font: Lectura del Padró Municipal d'Habitants. Gener de cada any (excepte 1 de març del 2000)

Dep. Estadística. Oficina Municipal de Dades. Ajuntament de Barcelona.

Gràfic 2: Evolució de la població estrangera a Barcelona

Font: Lectura del Padró Municipal d'Habitants. Gener de cada any. Dep. Estadística. Oficina Municipal de Dades. Ajuntament de Barcelona.

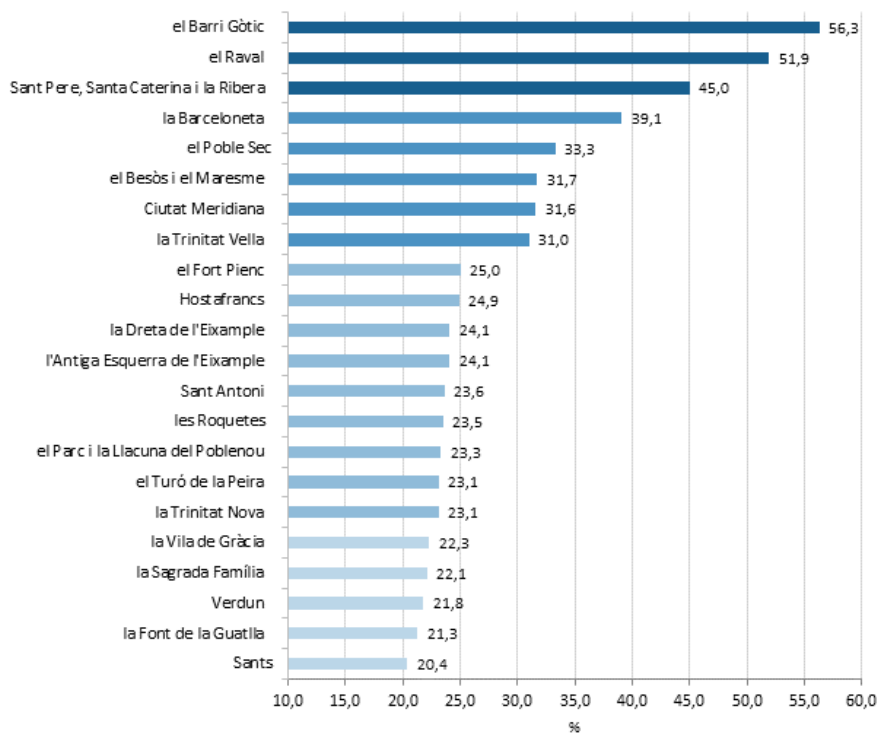
El 60% de la població estrangera resident a la ciutat es concentra als districtes de Ciutat Vella, Eixample, Sants-Montjuïc i Sant Martí, si bé Ciutat Vella és el districte on més s'ha reduït la concentració d'estrangers, passant d'un 22,8% del total l'any 2000 al 15,7% del 2019. Aquests districtes presenten, històricament, percentatges de població estrangera superiors a la mitjana de la ciutat, amb excepció de Sant Martí que s'ha mantingut per sota.

S'observen igualment grans diferències en el pes de la població estrangera sobre la població total als barris. Els quatre barris de Ciutat Vella han concentrat població estrangera des de l'inici del fenomen migratori, destacant el Barri Gòtic i el Raval que ja l'any 2000 mostraven percentatges al voltant del 20%, i s'han anat incrementant fins superar actualment el 50%. Per sobre del 30% del total de la població es troben també els barris de Trinitat Vella, Ciutat Meridiana, el Besòs i el Maresme, el Poble Sec i la Barceloneta.

Taula 3: Població estrangera per districtes. Gener 2019

	2019	% s/total estrangers	% s/total població	%Var. 2019-18
Ciutat Vella	52.214	15,7%	49,3%	10,4%
Eixample	61.546	18,5%	22,9%	9,4%
Sants-Montjuïc	41.290	12,4%	22,3%	11,5%
Les Corts	11.238	3,4%	13,6%	8,6%
Sarrià-Sant Gervasi	20.201	6,1%	13,4%	8,6%
Gràcia	22.701	6,8%	18,5%	10,0%
Horta-Guinardó	25.864	7,8%	15,0%	13,1%
Nou Barris	32.029	9,6%	18,7%	12,2%
Sant Andreu	20.877	6,3%	13,9%	11,2%
Sant Martí	45.556	13,7%	19,0%	10,4%

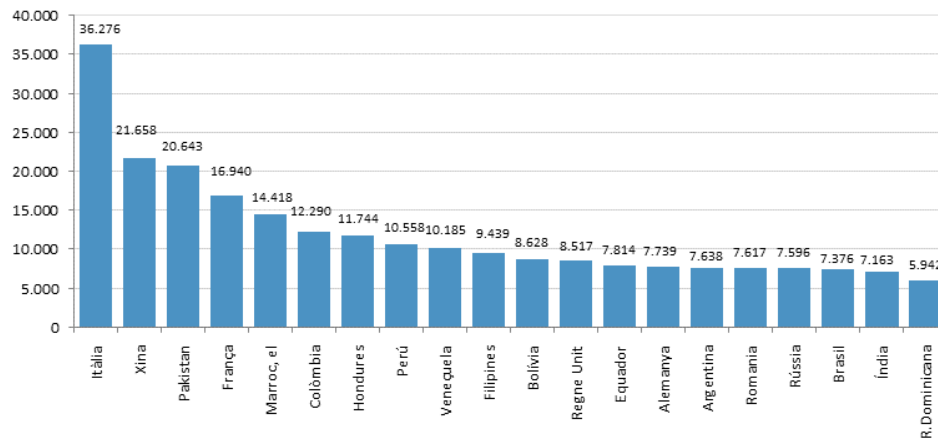
Font: Lectura del Padró Municipal d'Habitants. Dep. Estadística. Oficina Municipal de Dades. Ajuntament de Barcelona.

Gràfic 3: Barris amb pes d'estrangers s/població superior a la mitjana de Barcelona

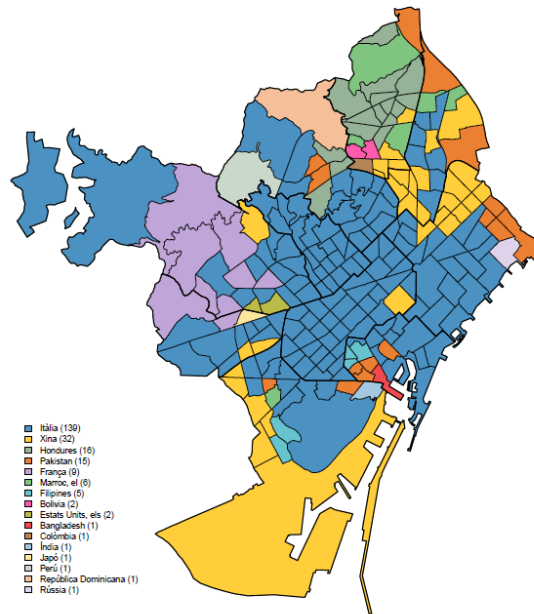
Font: Lectura del Padró Municipal d'Habitants. Dep. Estadística. Oficina Municipal de Dades. Ajuntament de Barcelona.

La composició de la població estrangera és força diversa. Les nacionalitats més representades són els residents d'Itàlia² i Xina, així com de Pakistan, França i el Marroc. Els països llatinoamericans que tradicionalment han aportat un contingent més gran de població estrangera, com Equador, Bolívia, Perú, Colòmbia i la República Dominicana, han anat perdent pes, ja que una part de les persones d'aquests països han pogut adquirir la nacionalitat espanyola.

Gràfic 4: Persones empadronades de nacionalitat estrangera (països amb més representació), a 1 de gener de 2019

Mapa: Nacionalitat més freqüent després de l'espanyola per Àrees Estadístiques Bàsiques. 2019

² Inclou una part no especificada de població d'origen argentí i nacionalitat italiana.

Un l'altre dels trets que caracteritza la demografia de la ciutat és l'**envelliment**, propiciat per la reducció de la taxa de natalitat i per un increment de l'esperança de vida de la població. L'any 2017 l'esperança de vida en néixer va disminuir lleugerament fins als 83,9 anys (80,7 anys en els homes i 86,7 anys en les dones), xifres similars a les de Catalunya (80,7 i 86,2 anys, respectivament) i Espanya (80,6 i 86,1 anys).

Taula 4: Variació de natalitat, esperança de vida i edat mitjana a Barcelona

Variable	1980	Actual
Taxa de natalitat	11,1 per mil	8,0 per mil (2018)
Esperança de vida	76 anys	83,9 anys (2017)
Edat mitjana	37 anys	43,9 anys (2019)

En poc més de vint anys, de 1980 a 2002, l'edat mitjana de la població de Barcelona passa dels 37 als 43,6 anys, però des de l'inici de segle s'ha mantingut força estable.

Tanmateix, l'estructura de la població per edats ha patit canvis molt remarcables. El nombre d'infants i adolescents de 0 a 17 anys, ha augmentat prop del 14% des de l'any 2000 i representa el 14,9% del total; el grup de joves de 18 a 34 anys ha perdut pes, mentre que les franges de l'edat adulta en guanyen i les de l'edat avançada, tot i que en perden globalment, experimenten un desplaçament notable cap al sobreenvelliment que passa d'un índex de 46,2 l'any 2000, a 52,9 l'any 2019 .

Taula 5: Evolució de la població per grups d'edat 2000/2019

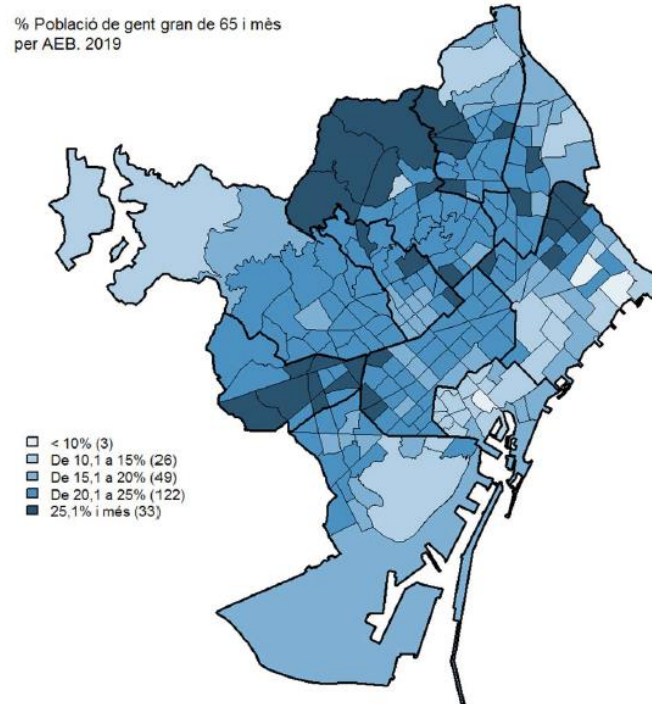
Evolució de la població per edats:

	2000	2019	% 19/00	Pes sobre la població	
				2000	2019
0-17	216.415	246.266	13,8%	14,3%	14,9%
18-34	374.581	351.891	-6,1%	24,8%	21,3%
35-64	590.310	701.408	18,8%	39,0%	42,5%
65 i més	331.665	350.793	5,8%	21,9%	21,3%
Índex d'envelliment	176,0	159,8	-9,2%		
Índex de sobreenvelliment	46,2	52,9	14,5%		

Font: Lectura del Padró Municipal d'Habitants Dep. Estadística. Oficina Municipal de Dades. Ajuntament de Barcelona.

Els percentatges més elevats de població més gran de 65 anys es concentren als barris dels districtes de Les Corts (les Corts i la Maternitat i Sant Ramon), d'Horta-Guinardó (La Clota, la Vall d'Hebron i Montbau) i Nou Barris (la Guineueta i Canyelles). Al districte de Sant Martí, els barris de Sant Martí de Provençals i la Verneda i la Pau, també superen el 25% de població major de 65 anys.

Mapa: Població més gran de 65 anys per Àrees Estadístiques Bàsiques. 2019

L'evolució dels domicilis de la ciutat segons el nombre de persones que hi viuen, mostra també un canvi estructural durant les últimes tres dècades. S'ha duplicat el nombre de domicilis unipersonals, que ja representen més del 30% del total, i també s'incrementen notablement els domicilis amb dues persones.

A una de cada quatre domicilis hi viuen infants i adolescents (23,3%). Dins d'aquests, predominen els domicilis amb un menor (54,1%), seguits dels que inclouen dos menors (36,8%) i, a força més distància, els de tres o més (9,1%).

L'augment de domicilis unipersonals és un fet lligat a l'increment del nombre de persones grans que viuen soles. A Barcelona, més d'una quarta part de la població amb edat superior als 65 anys viu sola. Ciutat Vella té l'índex de solitud més alt de la ciutat (32,3%), mentre que Les Corts té el més baix (23,1%).

Taula 6: Envel·liment i solitud de la gent gran 2000-2019

	BCN	Ciutat Vella	Eixample	Sants- Montjuïc	Les Corts	Sarrià- S.Gervasi	Gràcia	Horta- Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí
2000											
Esperança de vida en néixer	79,1	75,7	80,6	78,8	79,9	80,9	79,9	79,4	78,8	80,2	79,1
Dones	82,6	81,4	83,5	82,5	82,8	82,8	82,5	82,8	82,1	83,8	82,8
Homes	75,3	70,4	77,1	74,9	76,8	78,5	76,6	75,8	75,4	76,3	75,2
Índex d'envelliment	176,0	231,3	211,7	171,1	141,2	142,8	207,7	174,9	183,8	152,2	155,4
Índex de sobreenvelliment	46,2	50,4	51,7	44,7	45,1	49,6	50,7	42,6	39,3	43,5	43,2
Índex de solitud + 65 anys	23,8	32,0	26,4	25,2	20,7	22,5	26,2	20,8	20,4	21,7	21,6
Índex de solitud + 75 anys	30,6	39,1	32,6	33,4	26,3	28,6	32,1	27,2	28,3	28,0	28,2
2019											
Esperança de vida en néixer*	83,9	80,3	84,8	83,9	86,5	85,2	84,7	83,8	83,5	84,6	84,3
Dones	86,7	84,4	87,1	86,7	89,3	87,9	86,7	86,7	86,3	87,4	86,8
Homes	80,7	76,7	81,9	80,9	83,3	82,1	81,9	80,6	80,3	81,5	81,4
Índex d'envelliment	159,8	117,6	191,8	161,8	193,1	128,5	167,9	178,7	160,1	153,6	143,5
Índex de sobreenvelliment	52,9	53,0	53,5	52,0	50,1	54,5	52,6	54,8	55,7	49,8	51,4
Índex de solitud + 65 anys	25,7	32,3	27,5	26,0	23,1	24,9	27,8	24,5	25,5	23,9	24,4
Índex de solitud + 75 anys	31,2	37,0	32,8	32,0	28,5	29,1	33,4	29,9	31,2	30,6	30,1

Índex d'envelliment = (Població de 65 i més anys / població de 0-15 anys) x 100

Índex de sobreenvelliment = (Població de 75 i més anys / població de 65 i més anys) x 100

Índex de solitud 65 i més anys = (Població de 65 i més anys que viu sola / població total de 65 i més anys) x 100

Índex de solitud 75 i més anys = (Població de 75 i més anys que viu sola / població total de 75 i més anys) x 100

* Última dada disponible 2017

Font: Dep. Estadística. Oficina Municipal de Dades. Ajuntament de Barcelona. Agència de Salut Pública de Barcelona.

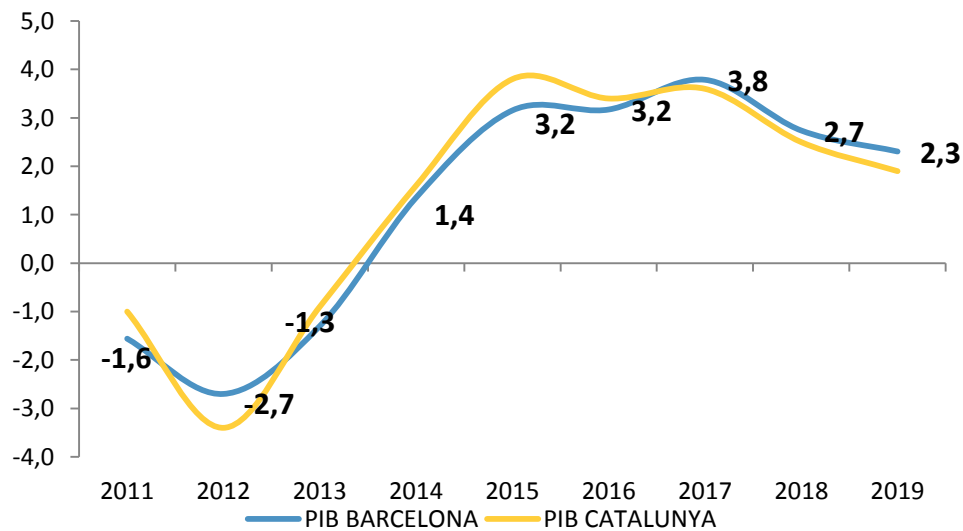
2. ACTIVITAT ECONÒMICA

El 2019 ha estat un any marcat per un alentiment en el ritme de creixement econòmic tant a nivell espanyol com internacional. L'economia de la ciutat també s'ha vist afectada per aquesta fase de desaceleració però ha mantingut una taxa de creixement del PIB del 2,3% i ha continuat generant ocupació tot i que amb menys intensitat que els darrers anys.

Activitat productiva

El creixement del **PIB de Barcelona** el 2019 ha estat del 2,33%, lleugerament per sobre de Catalunya i Espanya, però mostrant un alentiment del ritme de creixement.

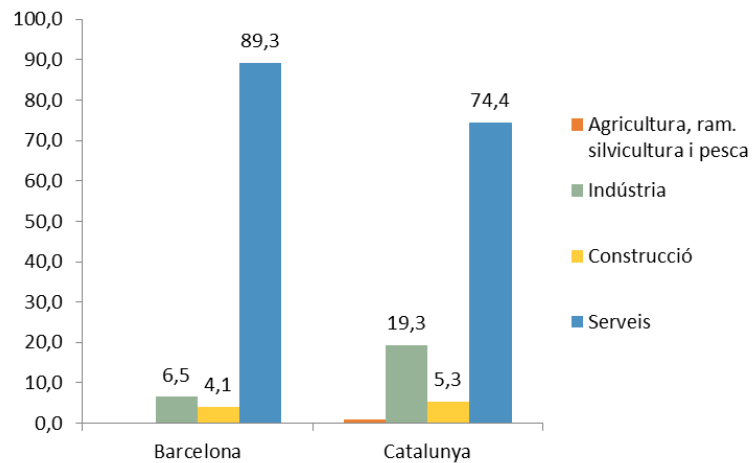
Gràfic 5: PIB. Taxes de variació interanual real (%)

Font: Departament d'Anàlisi. Oficina Municipal de Dades. Ajuntament de Barcelona i Idescat

L'especialització productiva de l'economia de la ciutat en el sector de serveis, que genera quasi el 90% del PIB de Barcelona, explica el comportament del creixement econòmic. L'alentiment econòmic està sent més acusat a la indústria que als serveis i impacta més en l'economia catalana (on la indústria té major pes) que no en l'economia de la ciutat. El creixement del sector serveis a Barcelona ha estat a prop del 3% durant aquest període.

Gràfic 6: PIB per Grans sectors (2019)

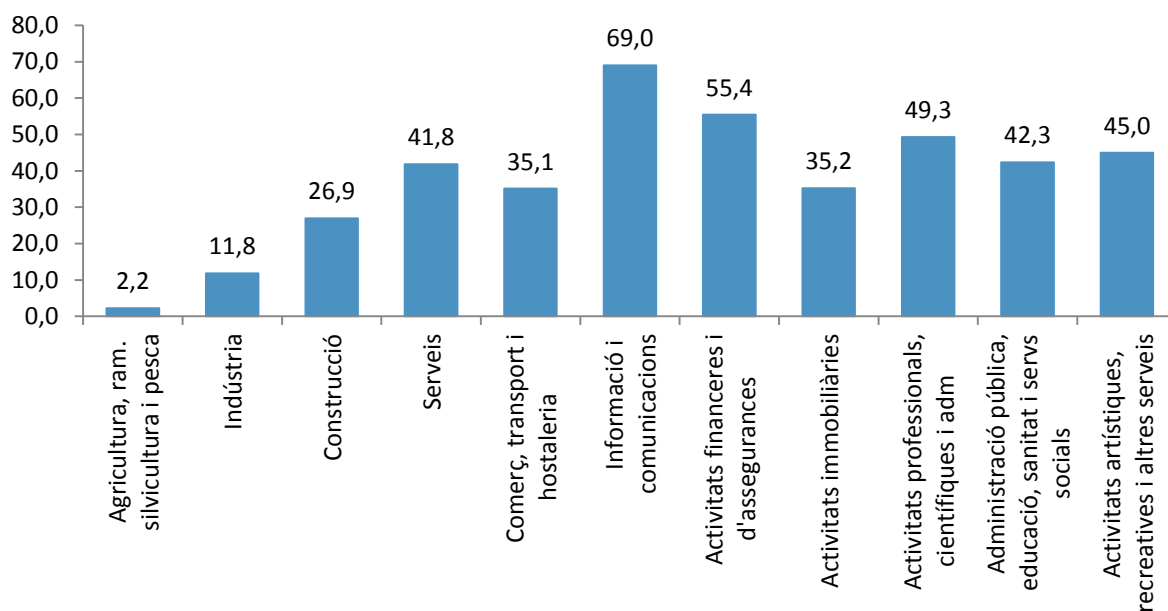

Font: Departament d'Anàlisi. Oficina Municipal de Dades. Ajuntament de Barcelona i Idescat

Dins del sector serveis, les activitats financeres, immobiliàries i professionals són els que han mostrat més dinamisme durant el 2019.

El PIB de Barcelona suposa una tercera part de l'economia catalana. La desagregació sectorial d'aquesta dada mostra com pràcticament totes les branques dels serveis estan per sobre del 40% del total català, destacant-ne dues: les Activitats Professionals, amb un 49,3% i, especialment, amb un pes del 69%, el subsector d'Informació i Comunicacions.

Gràfic 7: Pes del VAB de Barcelona sobre Catalunya. 2019

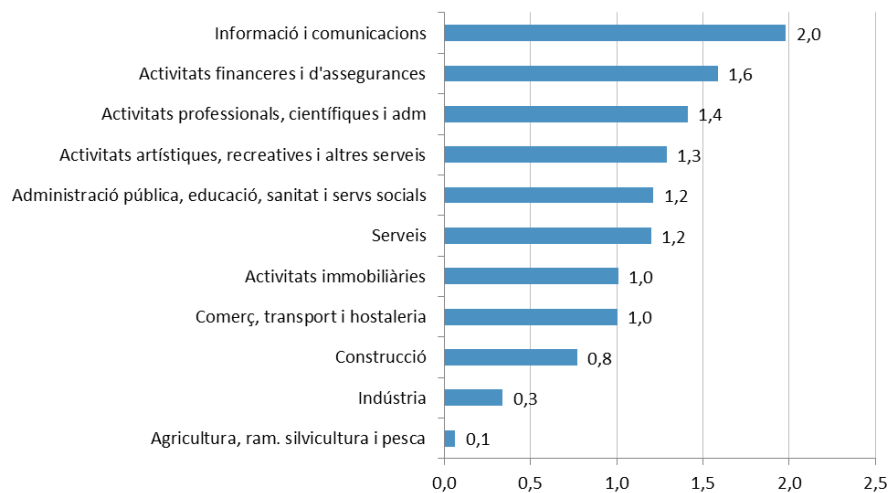

Font: Departament d'Anàlisi. Oficina Municipal de Dades. Ajuntament de Barcelona

Els **índexs d'especialització** –quocient entre el pes de cada sector sobre el total del VAB de Barcelona i Catalunya respectivament- permet constatar l'especialització superior de la ciutat en serveis i inferior en la construcció, la indústria i el sector primari. Els subsectors d'Informació i Comunicacions i d'Activitats professionals, científiques i tècniques són els que tenen la major especialització a l'economia de la ciutat.

Amb un índex d'especialització per sobre del 2 (un 200% del pes que aquestes activitats tenen a Catalunya) trobem la branca d'Informació i comunicacions. També destaquen les Activitats professionals, les artístiques i les financeres.

Gràfic 8: Especialització de l'economia de Barcelona. Catalunya=1. 2019

Font: Departament d'Anàlisi. Oficina Municipal de Dades. Ajuntament de Barcelona

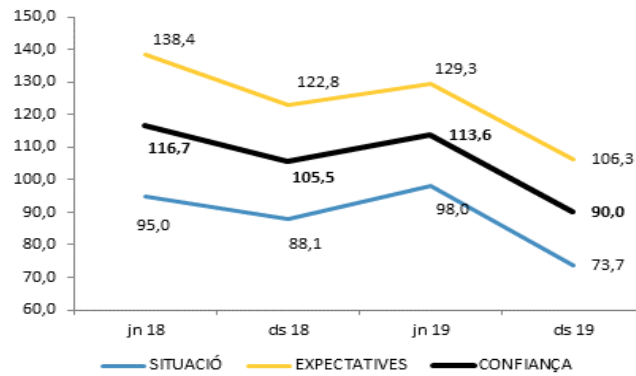
Confiança del consumidor

L'Índex de confiança del consumidor de Barcelona (ICC) és un indicador avançat de la conjuntura econòmica, que es començà a elaborar per primera vegada l'any 2018. Es configura a partir de la mitjana aritmètica dels índexs de confiança de l'economia de les llars, de l'economia de la ciutat i del mercat de treball.

L'ICC es va situar a Barcelona, al desembre de 2019, en 90,0 punts. Aquest resultat suposa una notable caiguda de la confiança del consumidor de 23,6 punts (-20,8%) respecte el juny de 2019 i de 15,5 punts respecte a la dada de desembre de 2018 (-14,6%). L'evolució del valor de l'ICC es deriva tant del deteriorament de la situació actual (-24,8%), com del de les expectatives, encara que ho fa de manera més moderada (-17,8%).

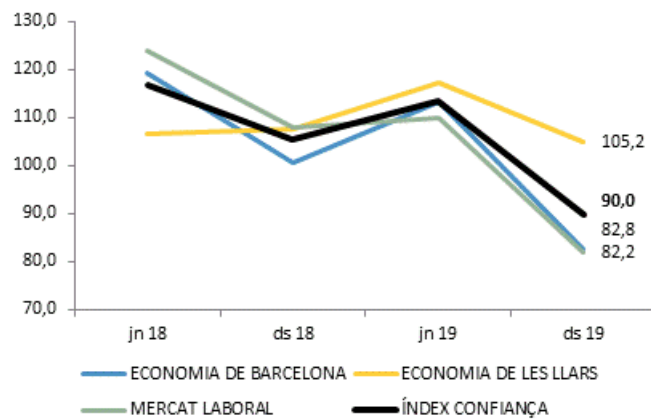
La dinàmica de cada component de l'índex ha estat similar, si bé l'economia de les llars mostra una davallada més moderada, fins als 105,2 punts (-10,4%) que la confiança en el conjunt de l'economia de Barcelona (82,8) i en el mercat de treball (82,2), que disminueixen de manera més notable.

Gràfic 9: Índex de Confiança del Consumidor. Barcelona 2018-2019

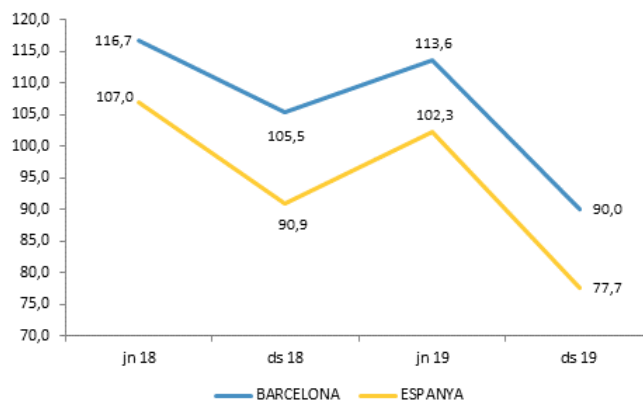
Font: Departament d'Anàlisi. Oficina Municipal de Dades. Ajuntament de Barcelona

Gràfic 10: Índex de Confiança del Consumidor. Per components. Barcelona 2018-2019

Segons les estimacions del Centre d'Investigacions Sociològiques (CIS), l'evolució negativa de la confiança del consumidor s'ha registrat també en el conjunt de l'economia espanyola, amb un índex que es situa en 77,7 punts i que suposa una reducció del 14,5% respecte al desembre de 2018 i de més del 24% respecte al juny de 2019.

Gràfic 11: Índex de Confiança del Consumidor Barcelona i Espanya 2018-2019

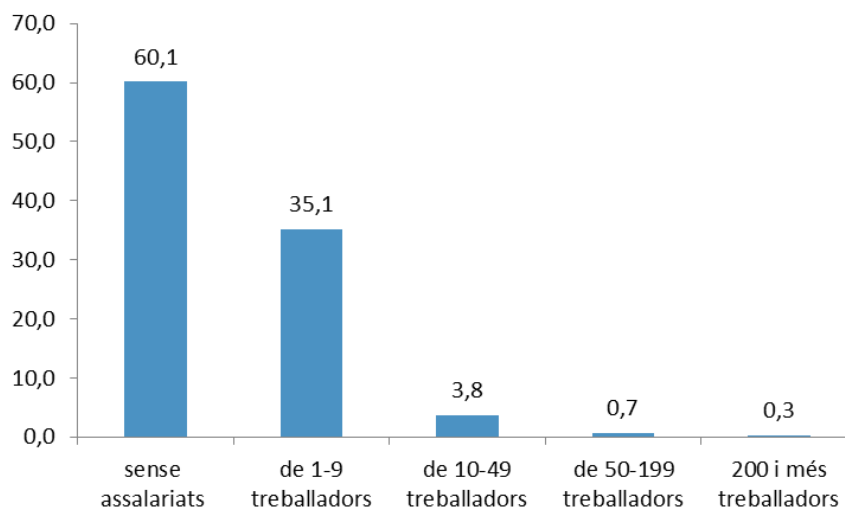

Font: Departament d'Anàlisi. Oficina Municipal de Dades. Ajuntament de Barcelona

Activitat empresarial

En relació amb el **teixit empresarial**, d'acord amb les darreres dades del Directori Central d'Empreses (DIRCE) de l'INE, a Barcelona hi havia 183.284 empreses al 2019, un 0,2% més que al 2018. El teixit empresarial és majoritàriament d'empreses petites i mitjanes, tant a Barcelona com a Catalunya.

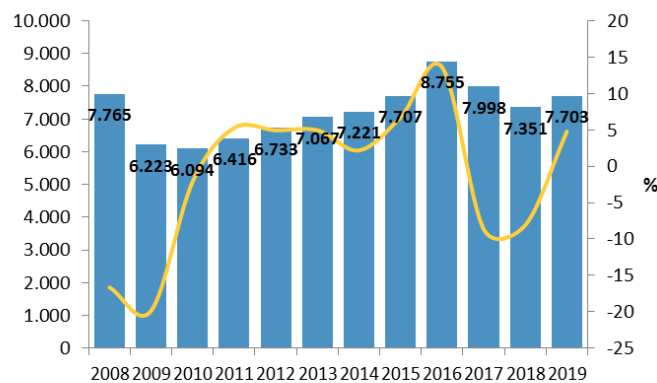
Gràfic 12: Dimensió de les empreses. Any 2019

Font: Directorio Central de Empresas (DIRCE). INE

Després de tocar fons l'any 2010, en plena crisi econòmica, el **nombre de societats mercantils creades** va iniciar un llarg període de recuperació fins l'any 2016, quan la xifra de constitucions va assolir el màxim de la passada dècada. Posteriorment, la pèrdua d'impuls de la conjuntura va capgirar la tendència durant el bienni 2017-2018, que va tancar amb taxes negatives superiors al 8%. Tanmateix, l'evolució del 2019 ha tornat a ser positiva, i malgrat que la xifra de 7.703 noves societats constituïdes a Barcelona s'ha quedat encara per sota de la registrada a la ciutat dos anys enrere, suposa un increment del 4,8% respecte al 2018, superior al de Catalunya (+3,3%) i en clar contrast amb l'evolució a la baixa que s'ha registrat al conjunt d'Espanya (-1,2%).

Gràfic 13: Societats mercantils constituïdes i taxa de variació interanual

Font: Instituto Nacional de Estadística (INE)

L'Enquesta de Clima Empresarial va tancar el 2018 reflectint la consolidació de la recuperació econòmica en l'àmbit empresarial i durant el 2019 s'ha posat novament de manifest l'evolució positiva de la percepció de la marxa dels negocis a l'AMB. Segons els resultats de l'enquesta realitzada trimestralment per la Cambra de Comerç a prop de 1.000 empreses localitzades a l'àrea metropolitana, l'evolució ha estat globalment favorable al llarg de 2019 i el quart trimestre ha tancat amb un saldo positiu (8,2 punts) similar al registrat pel conjunt de Catalunya (8,7 punts), completant així tot un període de cinc anys consecutius de resultats positius.

Tanmateix, tant la desacceleració del ritme de creixement econòmic com el temor a una nova recessió pels importants riscos provinents en bona part de l'exterior, pel menor dinamisme del comerç mundial i de l'economia de la zona euro, han condicionat probablement els resultats de l'enquesta i en línia amb la conjuntura, els resultats d'enguany són els menys favorables des de l'any 2014, tant a l'AMB com també a Catalunya, d'acord amb les dades de l'Idescat. La moderació en els resultats del 2019 s'ha donat tant a la indústria com a la resta de sectors

excepte a la construcció –que registra un saldo més positiu que els anys anteriors- mentre que el comerç sobresurt amb el resultat menys favorable i l'únic amb saldo negatiu al llarg de la segona meitat de 2019.

Pel que fa a les expectatives per al primer trimestre de 2020, la percepció global a l'AMB és de relativa atonia, en un context en el que la majoria dels enquestats (67%) preveuen una evolució del negoci normal (ni a l'alça ni a la baixa) i amb un saldo que en conjunt es decanta lleugerament cap a la banda positiva (2,6 punts), destacant el clima expansiu a la construcció i en sentit contrari, la valoració més desfavorable a la indústria.

Els darrers anys s'ha incrementat l'interès per l'**emprenedoria** i ha estat objecte de polítiques públiques de suport. En els pitjors anys de la darrera crisi econòmica, la motivació per crear una empresa pròpia a partir de la identificació d'oportunitats va perdre pes a favor de la motivació per necessitat, determinada per la dificultat d'obtenir feina com a assalariat.

L'estadística sobre emprenedoria a la ciutat realitzada per l'Oficina Municipal de Dades de l'Ajuntament a partir de la Mostra Contínua de Vides Laborals (MCVL) comptabilitza un total de 41.725 **emprenedors autònoms³ a Barcelona l'any 2018**, majoritàriament homes (58,7%). L'any 2018 va augmentar el nombre d'emprenedors a Barcelona (+2,8% anual) en major mesura que a l'AMB (+0,7%) i entre 2010 i 2018 la xifra va créixer prop del 40% a tots dos àmbits territorials.

La major part dels emprenedors autònoms desenvolupen la seva activitat al terciari (88,6%) i un 25,5% ho fan al grup de sectors que engloba les *Activitats professionals, científiques i tècniques i Activitats administratives*.

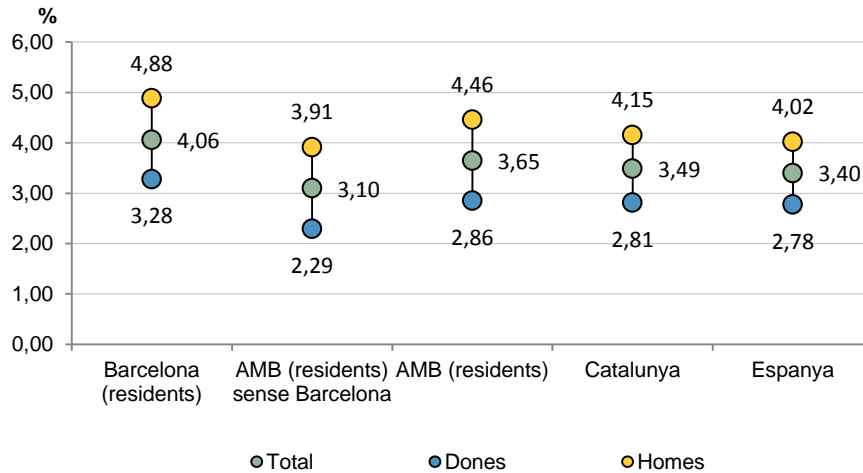
D'acord amb aquesta estadística, la **Taxa d'Activitat Emprenedora a Barcelona⁴ l'any 2018** es va situar per sobre del **4,0%**, i com és habitual, va ser més elevada que la del conjunt de l'AMB (3,6%), Catalunya (3,5%) i Espanya (3,4%). La ciutat va encapçalar un any més el rànquing de grans ciutats espanyoles, amb una taxa d'activitat empenedora superior a la de Madrid (3,3%) o València (3,7%).

El nombre de dones emprenedores va experimentar un augment més intens que el dels homes durant l'any 2018. Tanmateix, la taxa d'activitat empenedora dels homes (4,9% el 2018) ha estat més elevada que la de les dones (3,3%), tant a Barcelona com a la resta d'àmbits, al llarg de tot el període analitzat (2010-2018). Per altra banda, la propensió a l'emprenedoria és superior entre la població més jove. La taxa dels emprenedors de 18 a 39 anys va ser del 4,6% el 2018, més elevada que la del grup de 40 a 64 anys (3,6%). Addicionalment, la població estrangera mostra una major propensió a l'emprenedoria (taxa del 6,2%) que la de nacionalitat espanyola (3,4%).

³ Treballador no assalariat que inicia una activitat o posseeix un negoci en fase de consolidació al llarg d'un període no superior als 42 mesos (a partir dels 3,5 anys, s'entén que el negoci ja està consolidat).

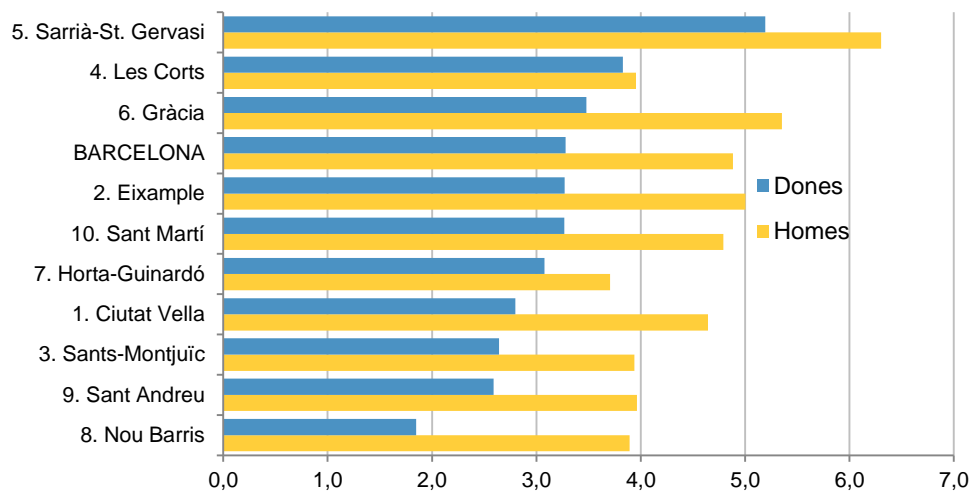
⁴ Quocient entre el nombre d'emprenedors i el total de població en la franja d'edats de 18 a 64 anys.

Gràfic 14: Taxes d'Activitat Emprenedora a Barcelona i a d'altres àmbits (2018)

L'Eixample és el districte que concentra el major nombre d'emprenedors (prop del 17% del total), però Sarrià-Sant Gervasi és el que presenta una propensió a l'emprenedoria més elevada, amb una taxa d'activitat emprenedora del 5,7%, que arriba als 6,3% en el cas dels homes.

Gràfic 15: Taxes d'Activitat Emprenedora per districtes i sexe (2018)

Posant la mirada en el col·lectiu femení, les taxes d'activitat emprenedora més elevades corresponen a dones joves, de la franja d'edat de 30 a 34 anys (5,8%), europees -no espanyoles- (5,4%) i residents a Sarrià-Sant Gervasi (5,2%).

L'**Economia Social i Solidària** també s'obre pas a Barcelona. Segons dades proporcionades pel Registre de Cooperatives de la Generalitat de Catalunya, l'any 2018 es van registrar a la ciutat un total de 76 noves cooperatives.

Taula 7: Cooperatives constituïdes a Barcelona

Tipus	2014	2015	2016	2017	2018
Agràries	0	0	0	0	0
Consumidors i Usuaris	2	0	3	0	4
Cooperativa de Segon Grau	0	1	1	2	1
Ensenyament	0	0	0	0	0
Habitatges	0	2	2	4	0
Mixtes	1	1	0	3	4
Mixtes consumidors i usuaris de treball associat	0	0	0	1	0
Serveis	6	3	0	6	8
Treball associat	31	24	55	45	59
TOTAL	40	31	61	61	76

Aquesta dada situa la constitució de noves cooperatives a Barcelona a un nivell significativament més alt que en anys anteriors. L'augment també és notable en termes relatius, ja que les cooperatives constituïdes a la ciutat de Barcelona l'any 2018 suposen el 36% del total de les de Catalunya.

Taula 8: Cooperatives existents a gener de 2018, segons any de constitució

Any de constitució	Barcelona	Catalunya	BCN/CAT
2010	27	95	0,28
2011	22	99	0,22
2012	26	133	0,2
2013	33	136	0,24
2014	40	115	0,35
2015	31	112	0,28
2016	61	175	0,35
2017	61	166	0,37
2018	76	210	0,36

Finalment, en l'àmbit de l'activitat econòmica, cal no oblidar el paper de lideratge públic que té el propi **Ajuntament de Barcelona**. El Pressupost de la ciutat per l'any 2020 supera els 3.000 milions d'euros i a finals de 2019 el Consistori compta amb una plantilla de prop de 14.900 persones, de les quals al voltant de 7.000 són de l'Ajuntament i la resta formen part

d'organismes públics i empreses municipals. Pel seu volum, l'Ajuntament és un agent econòmic de primer ordre que pot liderar canvis cap a una ocupació estable i de qualitat en moltes de les empreses de la ciutat. Genera milers de llocs de treball en empreses i en el tercer sector mitjançant la contractació pública de serveis.

Mercat de treball i nivell de formació

Malgrat el gran impacte negatiu de la crisi sobre el mercat de treball, des de 2014 hi ha hagut una notable millora en termes quantitius. Tanmateix, aquests guanys no s'han traslladat al terreny qualitatiu, i la reducció de la precarietat existent dotant els treballadors d'una major estabilitat en la contractació i millors remuneracions segueix essent un repte en un moment en que la fase més expansiva del cicle va quedant enrere i ens endinsem en un nou escenari de suau desacceleració del creixement econòmic.

La població activa ha tancat el 2019 amb un total de 830.600 persones, en un context de lenta recuperació gràcies a l'increment sostingut del nombre d'ocupats i al descens de la població aturada. La taxa d'atur específica (16-64 anys) de l'EPA del 4rt. trimestre s'ha situat a Barcelona en el 8,5%, el valor més baix dels darrers onze anys, després d'haver-se reduït a més la meitat en relació amb els màxims d'inicis de 2014. Les taxes per sexe a la ciutat presenten en el darrer trimestre de 2019 una evolució més favorable en el cas de les dones, probablement per l'efecte estacional de les contractacions temporals a sectors com el comerç, mentre que la taxa dels homes s'ha estabilitzat en relació amb un any enrere.

Taula 9: Taxes d'activitat, ocupació i atur. 4rt. trimestre 2019

	Taxa d'activitat	Taxa d'ocupació	Taxa d'atur
Barcelona	79,9%	73,1%	8,5%
Dones	75,7%	69,8%	7,7%
Homes	84,4%	76,7%	9,2%
Catalunya	78,5%	70,3%	10,6%
Espanya	75,1%	64,7%	13,9%

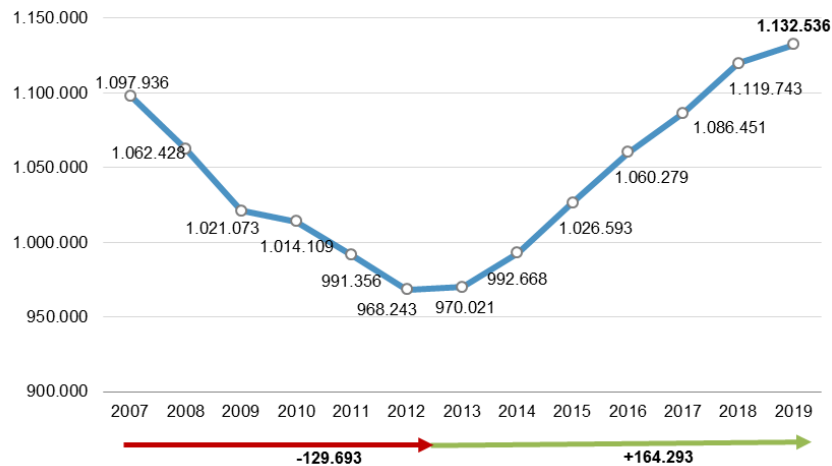
Font: Encuesta de Población Activa (EPA). INE. Taxes específiques (16 - 64 anys).

Les taxes d'activitat i ocupació no presenten encara el nivell d'equiparació entre dones i homes que seria desitjable, amb taxes inferiors en el cas del col·lectiu femení. Les de Barcelona es mantenen per sobre de les del conjunt de Catalunya, essent significativament més elevades que les d'Espanya.

El nombre de **treballadors afiliats a la seguretat social** va experimentar una forta disminució entre 2007-2012, arribant a marcar mínims durant l'estiu de 2013, però a partir d'aquell moment es va iniciar una trajectòria expansiva que s'ha perllongat fins l'actualitat, amb més de sis anys

de creixements interanuals sostinguts. Els més de 164.000 nous llocs de treball creats al llarg dels darrers anys suposen recuperar amb escreix tot el volum d'ocupació perduda durant la darrera crisi, assolint nous màxims que ens situen per sobre dels nivells d'afiliació existents dotze anys enrere.

Gràfic 16: Treballadors afiliats a la seguretat social (desembre de cada any)

Font: Institut Nacional de la Seguretat Social (INSS)

Tanmateix, parant més atenció en l'evolució dels darrers mesos i malgrat que en termes interanuals l'economia de Barcelona segueix creant ocupació, els més de 1.132.500 afiliats amb que tanca l'any 2019 –tot i el repunt anual de 12.800 llocs de treball- suposen una de les taxes de variació més febles de les registrades des dels inicis de la recuperació (+1,1%). Aquesta evolució més continguda en la generació d'ocupació s'explica per la desacceleració del ritme de creixement econòmic, que impacta també en d'altres indicadors del mercat de treball, i no només a la capital, sinó també a la resta del territori. El creixement de l'ocupació s'afebleix el darrer any tant a Catalunya com al conjunt d'Espanya (+1,8%) tot i que en menor mesura que a Barcelona.

Durant els primers mesos de 2013 la crisi seguia impactant fortament en el mercat de treball, arribant al març d'aquell any a la xifra de 115.154 **aturats registrats**. A partir d'aquest moment s'inicia una trajectòria de millora sostinguda, amb un descens de les xifres d'atur que ha completat més d'un sexenni d'evolució favorable. L'atur es va situar al juny de 2019 per sota de les 66.000 persones, el nivell més baix des del setembre de 2008, a l'inici de la darrera crisi.

Tanmateix, el ritme de descens interanual va començar a perdre impuls la tardor de 2017 i s'ha anat afeblint encara més els darrers mesos. En l'actual context menys expansiu de l'economia, les **69.047 persones** registrades al SOC amb que ha tancat l'any 2019 suposen un descens de l'atur del 40% en relació amb el màxim de 2013, però en termes interanuals les dades s'han estabilitzat. La lleugera variació a la baixa de desembre de 2019 (-0,4%) és una de les més reduïdes del període de recuperació, fins i tot de menor magnitud que la registrada al conjunt de Catalunya o Espanya (-1,2%).

Gràfic 17: Atur registrat

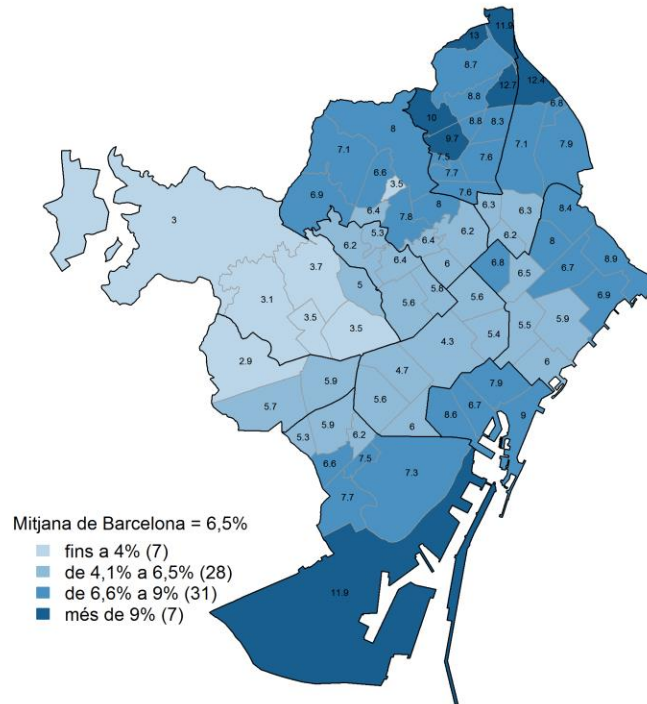

Font: Departament d'Empresa i Ocupació. Generalitat de Catalunya

L'estimació del pes de **l'atur registrat sobre la població de 16 a 64 anys** es presenta estabilitzada durant el darrer any, situant-se al desembre de 2019 en el 6,4% de mitjana a la ciutat, amb una reducció de més de quatre punts en relació amb els valors màxims als que es va arribar els mesos de febrer i març de 2013.

Però la millora de les xifres d'atur no pot amagar la persistència de fortes desigualtats territorials. A tots els barris de la ciutat s'ha observat la tendència a la baixa del pes de l'atur al llarg dels darrers anys de recuperació econòmica i la **polarització** s'ha reduït lleugerament, però segueix sent molt accentuada. El barris que tenen la proporció més alta de persones a l'atur són Ciutat Meridiana (12,7%) i la Trinitat Nova (12,2%), al districte de Nou Barris, mentre que a l'altre extrem, a Pedralbes, es situa en el 3%.

Estimació del pes de l'atur registrat sobre la població de 16-64 anys (%)
Desembre de 2019

Font: Departaments d'Estadística i d'Anàlisi. Oficina Municipal de Dades. Ajuntament de Barcelona.

L'evolució de l'atur **per sexes** (37.327 dones i 31.720 homes a finals de desembre de 2019) posa de manifest que el segment masculí ha estat el més beneficiat per la tendència a la millora dels darrers anys. L'atur femení representa actualment el 54,1% del total, i només 4 de cada 10 persones que, en termes de saldo, han pogut sortir de l'atur en relació amb els valors màxims de 2013 són dones.

A la vegada, a mesura que s'ha anat reduint el nombre d'aturats, la seva **edat mitjana ha anat augmentant**. Tant per la durada de la darrera crisi, que va portar molts joves a ampliar els estudis, com per altres factors demogràfics i migratoris, el segment dels menors de 30 anys a l'atur (9.683 registrats al SOC al desembre de 2019) és el que abans va iniciar la trajectòria de millora. Les xifres més recents suposen una reducció de més del 50% en relació amb els elevats valors dels inicis de la passada dècada. Tanmateix, durant els anys d'expansió econòmica, s'ha observat una lleu tendència a l'alça del pes de l'atur registrat entre els més joves, des del mínim de 2015 (11% del total) fins el 14% que representa actualment. Addicionalment, l'escenari més recent de pèrdua d'impuls de la conjuntura sembla estar minvant les possibilitats d'ocupació d'aquest col·lectiu, ja que durant el darrer any l'atur juvenil registra un moderat augment (+0,2% interanual).

El col·lectiu més nombrós, el dels adults d'entre 30 i 49 anys (30.453 persones a l'atur), ha evolucionat molt positivament al llarg dels més de sis anys de reactivació del mercat laboral, amb una reducció superior al 50% respecte al màxim de 2013 i una participació dins del total d'aturats registrats (44,1%) de gairebé 9 punts percentuals menys. Durant el darrer any, el descens de l'atur en aquest col·lectiu (-1,1%) ha estat superior a la mitjana. En canvi, de forma similar al menors de 30 anys, en el cas del col·lectiu de 50 i més anys (28.911 persones al desembre de 2019) la variació de l'atur també canvia de signe el darrer any, registrant un moderat augment (+0,2%). Aquest segment d'actius és el que ha presentat l'evolució menys favorable durant els anys de recuperació, incrementant el seu pes en més de 9 punts fins a concentrar el 42% del total i bona part de l'atur estructural.

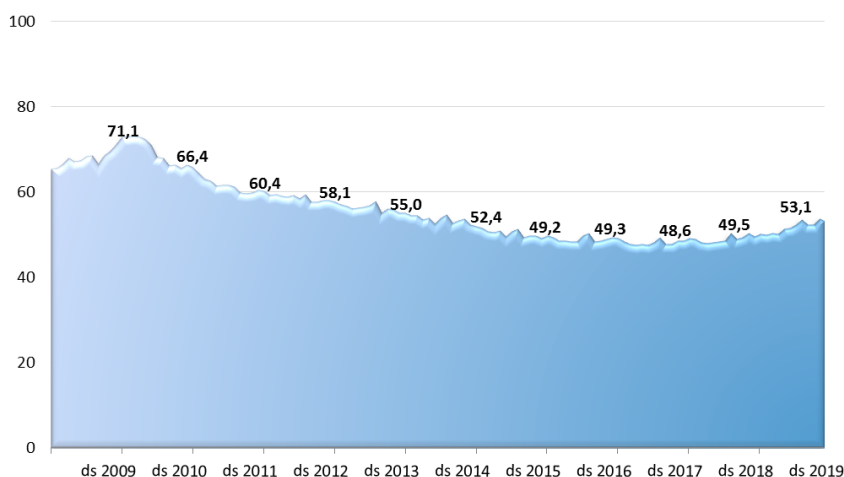
El **nivell formatiu** és una variable determinant al mercat de treball. Actualment, tres de cada quatre persones que es troben en situació d'atur (74,3%) té com a màxim estudis secundaris. Tanmateix, un 17,5% compta amb titulació universitària, mentre que els tècnics professionals superiors representen el percentatge més baix dels treballadors a l'atur (8,1%).

La millora del mercat de treball dels darrers anys -en termes quantitius-, també ha suposat una reducció del pes del col·lectiu d'**aturats de llarga durada** de prop de 9 punts percentuals des del nivell màxim a que va arribar l'any 2014, però actualment segueix essent molt elevat (més del 35% de l'atur registrat). Tot i que el darrer any el col·lectiu s'ha reduït en més de 1.000 persones (-4% interanual), un total de gairebé 24.400 treballadors es trobaven en situació de desocupació durant 12 mesos o més al desembre de 2019. El col·lectiu femení és el més vulnerable, en representar prop del 60% del total d'aturats de llarga durada.

La cronificació de la situació de desocupació suposa per a moltes persones que s'esgoti el període de percepcions de prestacions econòmiques sense haver-se pogut reincorporar a la feina. La problemàtica de l'atur estructural incideix sobre un col·lectiu de més de 14.800 persones que porten més de dos anys desocupats -un 21,5% de l'atur registrat a la ciutat- La major part -un 75% del total- es concentra en el segment d'actius de més edat, les persones de 50 anys o més, amb greus dificultats de reinserció al mercat de treball.

El **grau de cobertura dels subsidis d'atur** es va estabilitzar al llarg del període 2015-2018 lleugerament per sota del 50%, després de reduir-se més de 20 punts des del percentatge al que es va arribar a inicis de 2010, en plena crisi (73,1%). Actualment es situa en el 53,1% de l'atur registrat i suposa que aproximadament, tan sols una de cada dues persones que es troben a l'atur estan rebent algun tipus de prestació o subsidi.

El lleuger repunt de la taxa de cobertura de l'atur durant els darrers mesos de 2019 obeeix en part als primers efectes del pla contra l'atur de llarga durada aprovat recentment, que contempla, entre d'altres mesures, la recuperació del subsidi especial de desocupació per als més grans de 52 anys, després de les reformes regressives dels anys 2012 i 2013 que l'havien elevat als 55 anys.

Gràfic 18: Evolució de la taxa de cobertura de l'atur a Barcelona per mesos (%). 2009-2019

Font: Departament de Treball, Afers Socials i Famílies. Generalitat de Catalunya.
Elaboració del Departament .d'Anàlisi. Oficina Municipal de Dades. Ajuntament de Barcelona.

Pel que fa a la nova **contractació**, les xifres van anar a l'alça amb la millora de la conjuntura a partir de 2013, completant un quinquenni molt expansiu entre 2014 i 2018. Des de 2016 la xifra de contractació acumulada és superior al milió de contractes, i els darrers anys s'han assolit nous màxims, superant els 1.200.000 nous contractes el 2019, uns 100.000 de mitjana mensual.

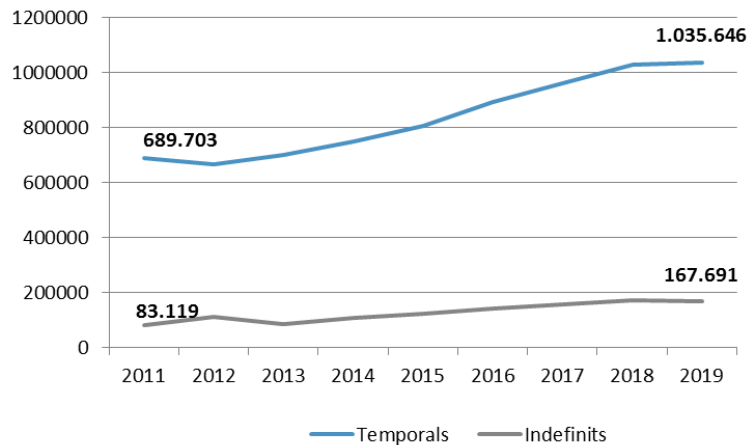
Tanmateix, després d'avançar a un ritme de dos dígitos l'any 2016 (+11,4%) i de tancar el bienni 2017-2018 amb increments propers al 8%, les xifres de contractació de 2019 pràcticament s'han estabilitzat en relació amb l'any anterior, registrant la variació més feble dels darrers vuit anys (+0,3%), pel refredament de la conjuntura econòmica. Aquesta contenció, tot i que lleugerament menys accentuada, també s'observa al conjunt de Catalunya (+0,5%) i Espanya (+1%), i de forma general a tots els àmbits obeeix no només al moderat augment de la modalitat temporal, sinó especialment al retrocés que el darrer any experimenta la contractació indefinida, tant a Barcelona (-3,1%) i Catalunya (-3,4%) com en major mesura a Espanya (-5,5%).

Taula 10: Contractació laboral segons tipus de contacte. 2018-2019

	2018			2019			% var.2018/19		
	Dones	Homes	Total	Dones	Homes	Total	Dones	Homes	Total
Total	604.117	595.213	1.199.330	606.887	596.450	1.203.337	0,5	0,2	0,3
Indefinits	83.956	89.098	173.054	81.354	86.337	167.691	-3,1	-3,1	-3,1
Temporals	520.161	506.115	1.026.276	525.533	510.113	1.035.646	1,0	0,8	0,9

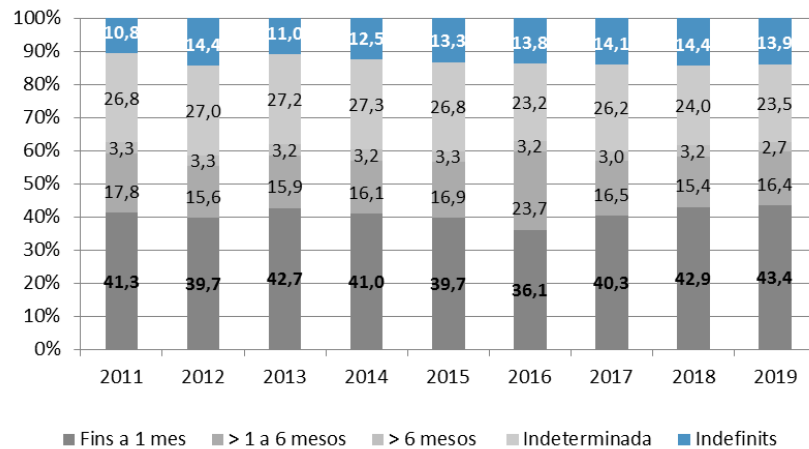
L'evolució per sexe presenta un biaix lleugerament favorable a les dones que obeeix a la seva major participació en la contractació temporal, per la seva presència majoritària com a interines, mentre que en la modalitat indefinida es manté el predomini dels homes.

Gràfic 19: Evolució de la nova contractació temporal i indefinida a Barcelona. 2011-2019

La temporalitat i la precarietat laboral, derivada de les elevades taxes de recontractació, ha estat la contrapartida a la creació de llocs de treball. L'intens ritme de creixement de la contractació dels darrers anys obeeix en bona part a la proliferació de les modalitats més precàries, les de més curta durada. Si bé al llarg del període expansiu de 2014 a 2018 la contractació indefinida va liderar -en termes relatius- el ritme de creixement dels contractes, l'augment de les tipologies temporals també ha estat molt elevat, de manera que el pes de la modalitat més estable ha quedat estancat per sota del 14%, sense avançar com seria desitjable, malgrat els canvis normatius que teòricament l'havien d'afavorir.

Gràfic 20: Durada dels nous contractes signats

Font : Departament de Treball, Afers Socials i Famílies. Generalitat de Catalunya.
Elaboració: Departament d'Anàlisi. Oficina Municipal de Dades. Ajuntament de Barcelona.

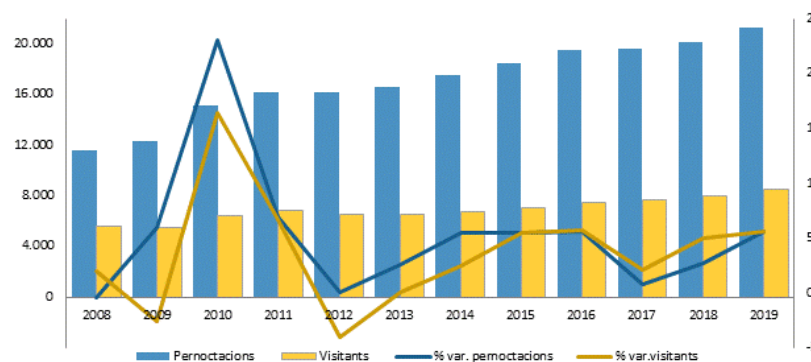
Amb la desacceleració del ritme de creixement econòmic és la modalitat de contractació més estable la que més se n'està ressentint, i la participació dels contractes indefinits sobre el total s'ha situat en el 13,9% de mitjana l'any 2019, un valor inferior al de set anys enrere, similar al del conjunt de Catalunya (13,4%) i superior al d'Espanya (9,6%).

En canvi, l'elevat pes de la modalitat de contractes que no superen el mes de durada s'ha convertit en una característica estructural del mercat de treball barceloní. Al llarg de la major part de la dècada actual, aquesta tipologia de contractes s'ha situat al voltant del 40% del total de la contractació, una situació que tan sols va millorar relativament l'any 2016. Des de llavors, aquesta categoria ha repuntat amb força i l'any 2019 es situa en zona de màxims, representant més del 43% del total de contractes i la meitat de la modalitat temporal. Addicionalment, 6 de cada 10 contractes són de 6 mesos com a màxim. L'empitjorament de les condicions d'estabilitat laboral dels treballadors planteja la necessitat d'establir mecanismes desincentivadors a les empreses que, a l'empara de l'actual sistema de cotització, fraccionen reiteradament les relacions contractuals per estalviar-se pagaments de dies festius i salaris de períodes de vacances.

Obertura i projecció exterior

Durant l'última dècada, Barcelona ha esdevingut una de les principals destinacions de turisme urbà a Europa i focus d'atracció de visitants per motiu de negocis. La ciutat ha vist com any darrera any s'incrementaven tant el nombre de turistes com el de pernoctacions hoteleres.

Gràfic 21: Visitants i pernoctacions

Font: INE

El nombre total de turistes allotjats als hotels de la ciutat durant l'any 2019 ha arribat als 8,5 milions, un 5,6% superior al 2018, assolint un nou rècord. Les pernoctacions han estat de més de 21 milions.

L'anàlisi de la procedència dels visitants segons el seu punt d'origen, accentua la tendència dels darrers anys segons la qual la demanda estrangera segueix avançant en detriment dels turistes

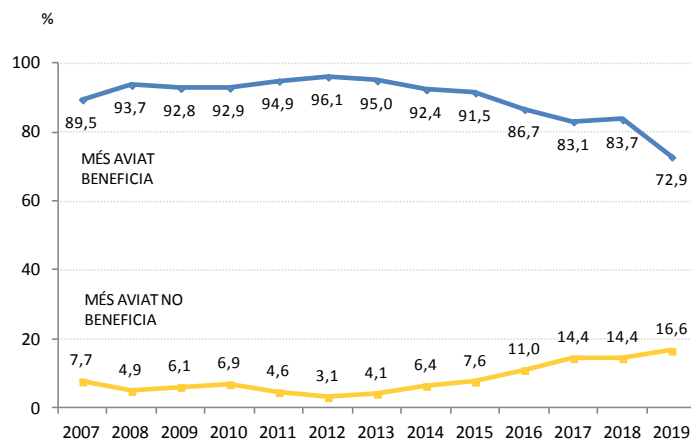
provinents d'Espanya, que només representen el 17% del total. Els visitants originaris dels Estats Units segueixen essent el col·lectiu més nombrós, apropant-se al milió de visitants, seguits del Regne Unit, França i Itàlia. L'augment de connexions amb països de l'Orient Mitjà i amb el sud-est asiàtic afavoreix cada cop més els fluxos de viatgers de Japó, la Xina i Corea del Sud, que els últims anys han anat al alça.

A més, els turistes allotjats en Habitatges d'Us Turístic durant l'any 2019 han estat prop de 3,5 milions, un 14% més que l'any anterior, i han realitzat un total de 11,4 milions de pernотacions, amb una mitjana d'estada de 3,3 nits.

Segons les dades de l'Observatori de Turisme de Barcelona 2019, més del 50% dels turistes que visiten Barcelona repeteixen destinació i la valoració general que fan de la ciutat obté un notable alt. D'altra banda, d'acord amb les dades de l'Enquesta de Percepció del Turisme 2019, un 56% de la població considera que el turisme és el sector econòmic que aporta més riquesa a la ciutat, un percentatge que ha anat creixent des del 2010, però que disminueix durant els últims dos anys. També es redueix la proporció d'aquells que opinen que el turisme és més aviat beneficiós per a Barcelona (72,9%), que es situa en el nivell més baix des de 2007, a la vegada que augmenta el percentatge de persones que pensen que el turisme no beneficia a la ciutat, fins al 16,6%. S'observa, doncs, un gradual canvi de parer de la població sobre els beneficis del sector turístic, especialment si es comparen amb l'opinió del període 2011- 2013.

Gràfic 22: Percepció del turisme a Barcelona

Opinió sobre si el turisme és beneficiós

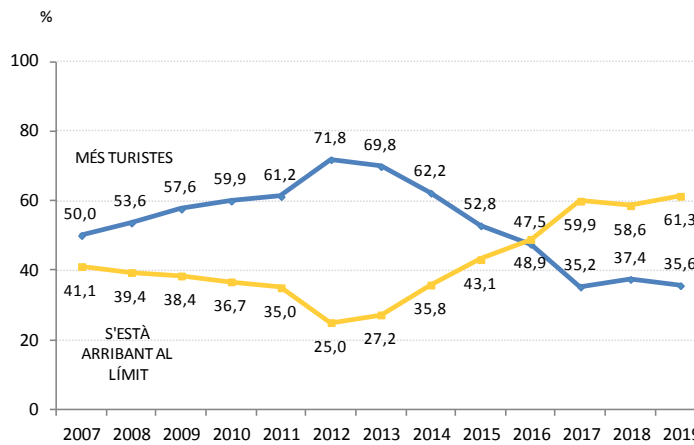

Font: Enquesta "Percepció del Turisme a Barcelona 2019, Ajuntament de Barcelona

A més, augmenta el percentatge de barcelonins i barcelonines que consideren que s'ha arribat al límit d'absorció del turisme (61,3%), i ha caigut el nombre dels que consideren, per contra, que cal atreure'n més (35,6%). Això suposa un canvi radical de l'opinió de la població barcelonina sobre aquest aspecte en tot el període analitzat.

Gràfic 23: Percepció dels límits del turisme a Barcelona

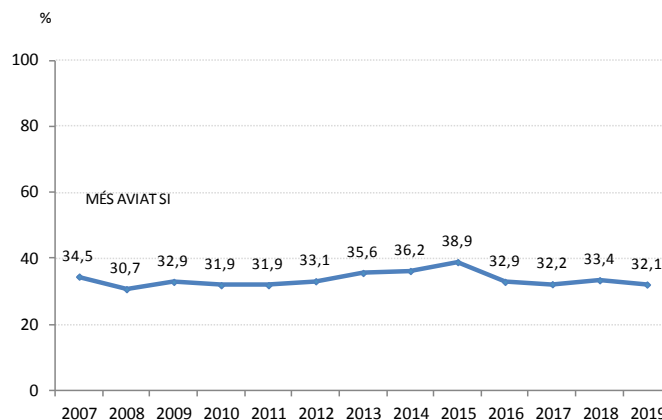
Pregunta: Amb quina d'aquestes dues opinions està vostè més d'acord? "Barcelona ha de continuar atraient més turistes" "S'està arribant al límit en la capacitat per donar serveis als turistes"

Font: Enquesta "Percepció del Turisme a Barcelona 2019, Ajuntament de Barcelona

Tanmateix, el percentatge de població que considera que viu en un barri turístic (32,1%) es manté força estable al llarg de tot el període, si be els residents dels barris més visitats són els més conscient de viure en un entorn turístic.

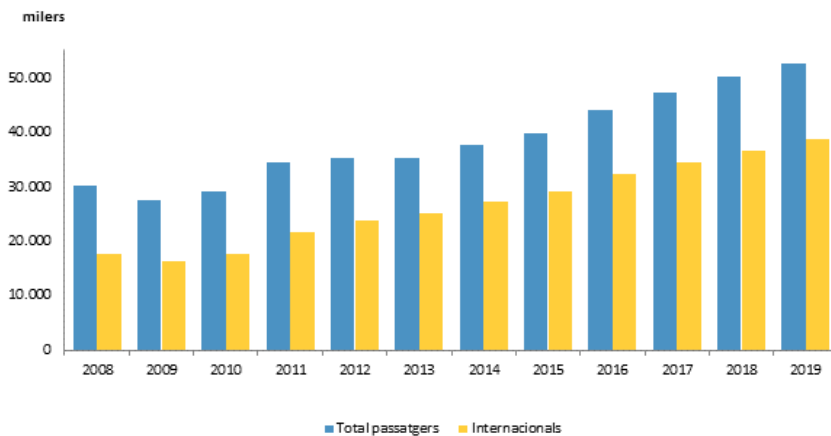
Gràfic 24: Considera que viu en un barri turístic

Font: Enquesta "Percepció del Turisme a Barcelona 2019, Ajuntament de Barcelona

L'increment del passatge de l'**aeroport** de Barcelona durant l'any 2019 (+5%), ha permès assolir un nou rècord històric de 52,7 milions d'usuaris, que es situa molt a prop de la màxima capacitat teòrica d'aquesta infraestructura (55 milions). El creixement de 2019 ha estat liderat pels vols internacionals amb 10,7 milions de passatgers (+8,4%), dels quals prop del 60% corresponen a vols intercontinentals (+14,5%), mentre que els passatgers nacionals i els procedents de la UE presenten augments similars i més moderats, (+4,2%).

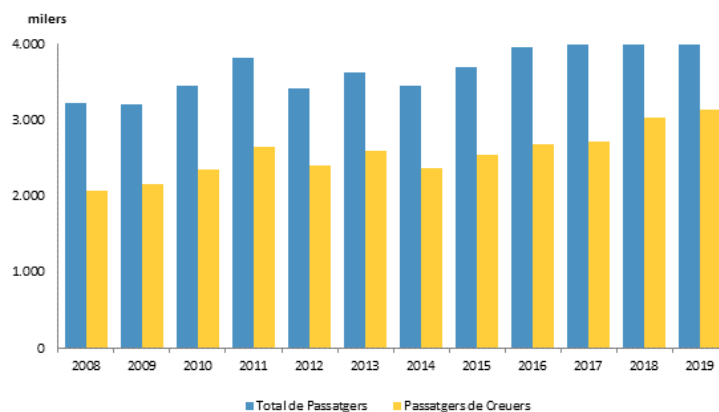
Gràfic 25: Passatgers a l'aeroport

Font: Aeropuertos Españoles y Navegación Aérea (AENA)

El nombre de passatgers en creuers al Port de Barcelona durant el 2019, ha registrat també un nou rècord, amb 3,1 milions de visitants, un 3,1% més que el 2018, any en el que es va trencar la barrera dels tres milions. Durant els últims anys, Barcelona s'ha consolidat com el port creuerístic més important del Mediterrani, amb més de 800 escales programades durant el 2019. Els passatgers de ferris de línies regulars també han tancat en positiu, amb prop d'1,5 milions de visitants, un 2,7% més que l'any anterior.

Gràfic 26: Passatgers al port

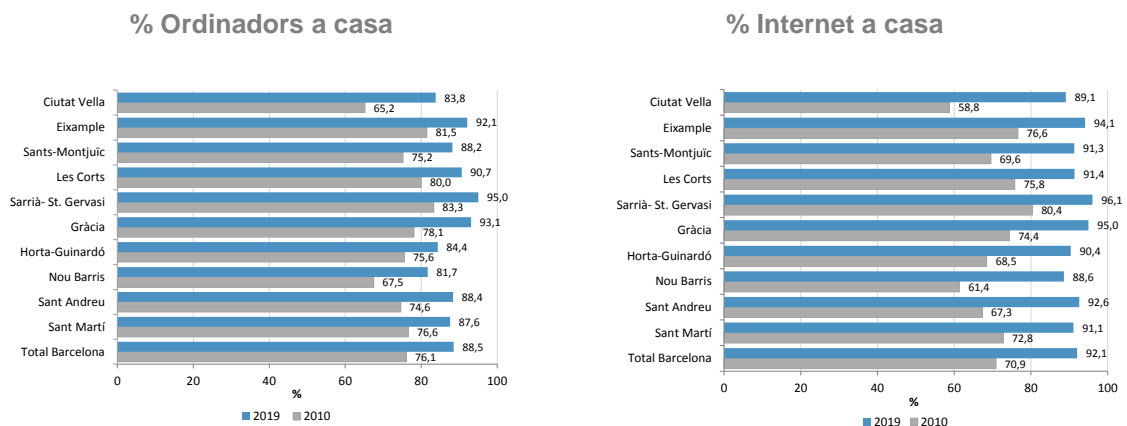
Font: Autoritat Portuària de Barcelona. Port de Barcelona

Ciutat Digital

Les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC) són ja molt presents en tots els àmbits de la societat barcelonina, i formen part essencial de les vides de la gran majoria de les persones. Segons l'Enquesta de Serveis Municipals de 2019, el 90,3% de les ciutadanes i ciutadans majors de 18 anys havien utilitzat Internet en els darrers 30 dies, xifra que arriba al 95,9% si ens referim només a les que tenen entre 18 i 74 anys. Ens acostem, doncs, a un ús pràcticament universal, amb l'excepció de les persones d'edat més avançada (+65 anys), que presenta les majors diferències per sexes, amb un 86,2% d'ús per part dels homes davant del 80% de les dones.

També segons l'Enquesta de Serveis Municipals del 2019, un 88,5% tenen ordinador a casa, 4,8 punts més que l'any 2018, i un 92,1% tenen connexió a internet, 5 punts més que el 2018. Però les desigualtats per districtes són importants: mentre que a Sarrià-Sant Gervasi gairebé un 95% de les persones enquestades reconeixen tenir ordinador a la llar, aquest percentatge es queda en el 81,7% al districte de Nou Barris.

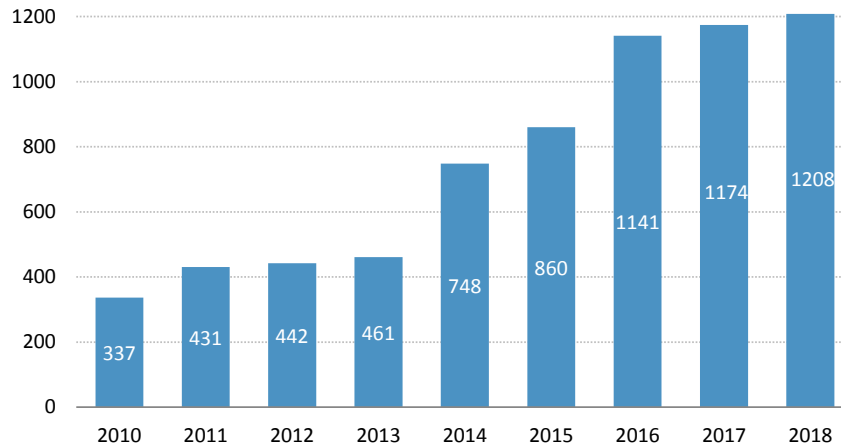
Gràfic 27: Disponibilitat d'ordinadors i Internet a les llars de Barcelona (2019)

Font: Enquesta de Serveis Municipals. Oficina Municipal de Dades. Ajuntament de Barcelona

Barcelona disposa d'una àmplia xarxa d'internet d'alta velocitat, amb una cobertura superior al 90% de la població. La ciutat també disposa d'una extensa xarxa de punts de servei WiFi operatius, un total de 1.208 a finals de 2018, més de la quarta part dels quals localitzats a l'Eixample (27,2% del total). Per altra banda, durant el 2018 es va ampliar el servei WiFi a TMB, amb un total de 16 estacions de metro i 1.100 autobusos que ofereixen el servei.

Gràfic 28: Punts de connexió Barcelona Wifi

Font: Anuari Dep. Estadística. Oficina Municipal de Dades. Ajuntament de Barcelona

Barcelona també avança com a ciutat de referència en emprenedoria tecnològica i es posiciona com a 3a ciutat preferida a Europa per a ubicar-hi una start-up, per darrera de Londres i Berlín, segons l'Startup Heatmap Europe Report 2019.

En aquesta línia, un dels esdeveniments més importants del sector tecnològic, el Mobile World Congress, va superar el 2019 l'altíssim nivell dels dos anys anteriors, amb 109.000 congressistes provinents de més de 200 països. En aquesta edició, la presentació de la nova tecnologia de connexió a la xarxa, 5G, va acaparar tota l'atenció, donat que ampliarà notablement les capacitats tant dels smartphones como de la internet de las coses. També El 4YFN, el saló de les 'start-ups', va reunir al voltant de 23.000 visitants, un 3% més que l'edició de 2018. Per la seva part, l'Smart City Expo World Congress va tancar l'edició de 2019 amb rècord de registres: més de 700 ciutats, 1.010 expositores, més de 400 ponents i 24.000 assistents (un 15% més que en 2018).

3. DESIGUALTATS

La crisi econòmica va suposar un augment generalitzat de la desigualtat personal i territorial, sent una qüestió molt rellevant i present en el debat públic i en la recerca social. L'inici de la recuperació econòmica a partir del 2014 va comportar una recuperació de la renda de Barcelona durant el bienni 2015-2017 i també d'una lleugera millora en termes de desigualtat territorial entre els barris de la ciutat. Malgrat tot, l'avanç és encara insuficient si es pren com a referència els nivells previs a la crisi.

Els salaris mitjans de la ciutat han experimentat també un avanç entre el 2015 i 2018, però en termes reals continuen sent un 4,2% inferiors als de l'any 2010.

La desigual distribució de la renda

La **Renda Familiar Disponible**⁵ (RFD) per càpita a Barcelona l'any 2017 es va situar en 21.980 euros, un 2,9% més que l'any anterior. Aquest augment es recolza en la consolidació de la trajectòria econòmica expansiva de la ciutat i en el dinamisme del mercat de treball.

La distribució de la renda per districtes presenta moltes similituds amb els anys precedents, de manera que es manté la posició jeràrquica per tercer any consecutiu. Sarrià-Sant Gervasi i les Corts són els districtes amb els índexs de renda més alts i molt semblants als de l'any anterior. L'Eixample i Gràcia, superen també la mitjana de renda de la ciutat però estan més a prop d'aquesta. Els districtes de Sant Martí, Sants Montjuïc, Ciutat Vella, Horta-Guinardó, i Sant Andreu, se situen per sota de la mitjana, amb valors entre el 75% i el 88% de la mitjana. Finalment, Nou Barris ocupa la darrera posició amb un índex força allunyat de la resta i que es manté en relació amb l'any anterior.

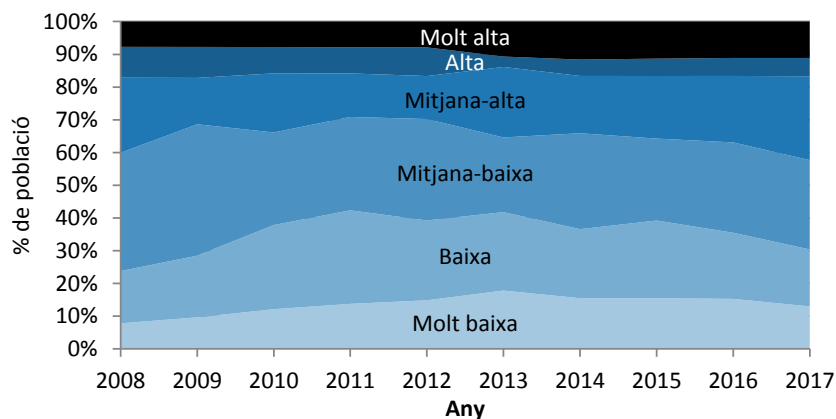
⁵ La Renda Familiar és el conjunt d'ingressos de què disposen els habitants d'un territori per destinar-los a consum o estalvi. L'indicador de Renda Familiar Disponible per càpita de Barcelona és un indicador teòric que es construeix a partir de diverses variables (atur, nivell d'estudis, evolució i potència del parc de turismes i preus al mercat immobiliari) que s'actualitzen periòdicament. Permet conèixer la posició relativa de cadascun dels barris en relació amb la mitjana de la ciutat, fixada en un valor igual a cent.

Taula 11: Renda Familiar Disponible per càpita 2017

Districtes	Població resident 2017	RFD/càpita (€/any) 2017	Índex RFD BCN=100			
			2007	2015	2016	2017
1. Ciutat Vella	102.250	18.458	73,5	85,5	86,9	84,3
2. l'Eixample	267.184	26.811	115,8	115,8	119,3	122,4
3. Sants-Montjuïc	182.354	18.520	82,5	78,1	79,1	84,6
4. Les Corts	82.201	30.058	138,6	138,3	136,0	137,3
5. Sarrià-Sant Gervasi	149.734	40.022	178,7	188	182,4	182,8
6. Gràcia	121.566	23.065	104,6	105,8	105,4	105,3
7. Horta-Guinardó	169.187	17.071	86,5	79,6	79,2	78,0
8. Nou Barris	166.805	12.045	70,8	53,8	55,0	55,0
9. Sant Andreu	147.693	16.335	84,3	72,8	74,5	74,6
10. Sant Martí	236.163	19.300	87,7	86,5	87,1	88,1
Barcelona	1.625.137	21.896	100	100	100	100

Nota: en la comparació de diferents anys cal tenir presents els canvis en les fonts d'informació estadística que s'utilitzen en l'elaboració de l'índex.

Al llarg del 2017 es produeix un nou avanç del pes relatiu de les **rendes mitjanes**, que creix fins a cobrir, per primer cop des del 2009, més de la meitat de la població. Concretament, el 52,9% de la població resideix en un barri de renda mitjana, 5,1 punts més que al 2016. Aquest eixamplament del segment de població de classe mitjana s'explica per la reducció del de classe baixa.

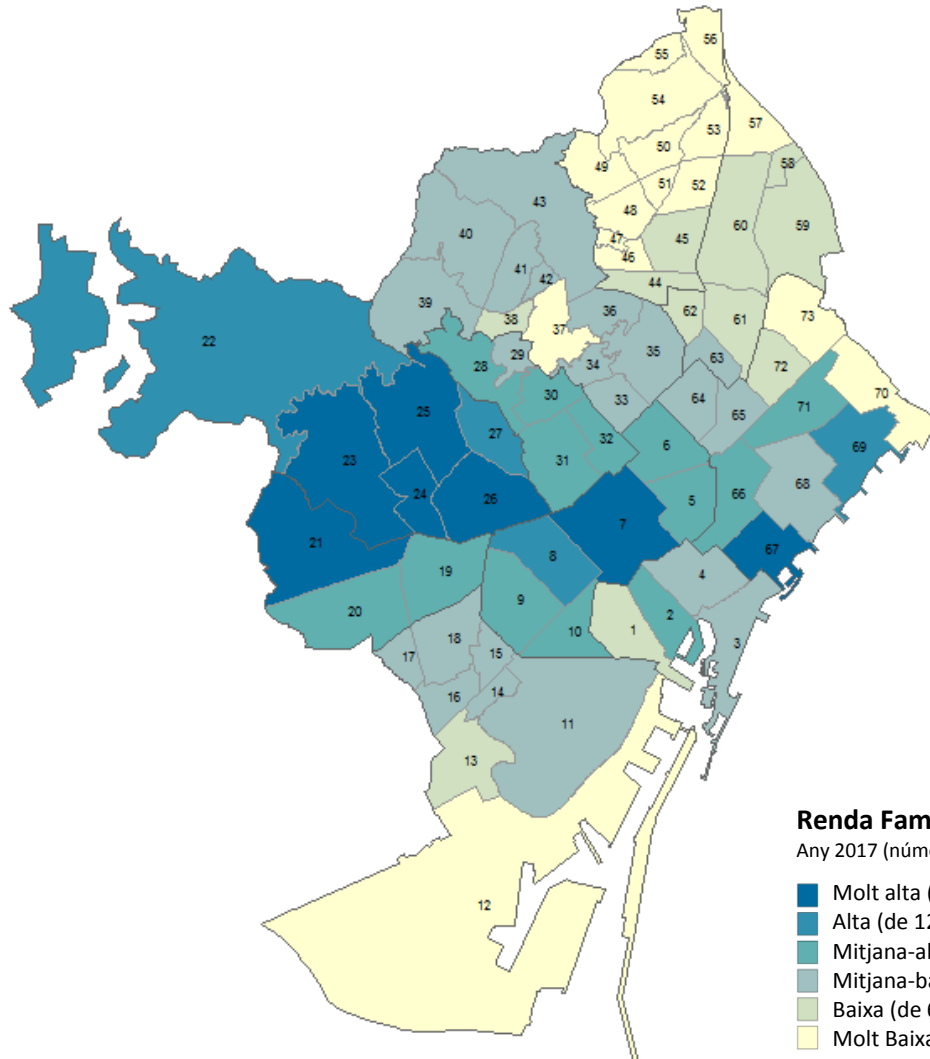
Gràfic 29: Evolució de la població de Barcelona per grans grups de RFD

Font: Departament d'Anàlisi. Oficina Municipal de Dades. Ajuntament de Barcelona

La **distribució de la renda per barris**, tal com mostra el mapa de la pàgina següent continua perfilant amb força el contrast de renda entre els barris de la zona oest i els de la zona nord. Tanmateix, es continua reduint la dispersió en els barris per segon any consecutiu, en tancar-se la distància entre els barris situats als extrems. Aquesta distància, mesurada com el quocient entre els barris amb valors més alts i els més baixos, ha estat del 6,4 al 2017 (7,06 al 2016). Igualment, altres mesures de desigualtat com la ràtio entre els percentils 75/25 o l'índex de Gini perfilen una reducció de la desigualtat des dels màxims del 2014.

Renda Familiar Disponible per càpita - Any 2017

Barris de Barcelona

Renda Familiar Disponible per càpita

Any 2017 (números índex. Base Barcelona = 100)

- Molt alta (més de 159)
- Alta (de 126 a 159)
- Mitjana-alta (de 100 a 126)
- Mitjana-baixa (de 79 a 100)
- Baixa (de 63 a 79)
- Molt Baixa (menys de 63)

Ciutat Vella

- 01 el Raval
- 02 el Barri Gòtic
- 03 la Barceloneta
- 04 Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera

I'Eixample

- 05 el Fort Pienc
- 06 la Sagrada Família
- 07 la Dreta de L'Eixample
- 08 l'Antiga Esquerra de l'Eixample
- 09 la Nova Esquerra de l'Eixample
- 10 Sant Antoni

Sants-Montjuïc

- 11 el Poble Sec
- 12 la Marina del Prat Vermell
- 13 la Marina de Port
- 14 la Font de la Guatlla
- 15 Hostafrancs
- 16 la Bordeta
- 17 Sants – Badal
- 18 Sants

Les Corts

- 19 les Corts
- 20 la Maternitat i San Ramon
- 21 Pedralbes

Sarrià-Sant Gervasi

- 22 Vallvidrera, el Tibidabo i les Planes
- 23 Sarrià
- 24 les Tres Torres
- 25 Sant Gervasi - La Bonanova
- 26 Sant Gervasi - Galvany
- 27 el Putxet i el Farró

Gràcia

- 28 Vallcarca i Penitents
- 29 el Coll
- 30 la Salut
- 31 la Vila de Gràcia
- 32 el Camp d'en Grassot i Gràcia Nova

Horta-Guinardó

- 33 el Baix Guinardó
- 34 Can Baró
- 35 el Guinardó
- 36 la Font d'en Fargues
- 37 el Carmel
- 38 la Teixonera
- 39 Sant Genís dels Agudells
- 40 Montbau
- 41 la Vall d'Hebron
- 42 la Clota
- 43 Horta

Nou Barris

- 44 Vilapicina i la Torre Llobeta
- 45 Porta
- 46 el Turó de la Peira
- 47 Can Peguera
- 48 la Guineueta
- 49 Canyelles
- 50 les Roquetes
- 51 Verdun
- 52 la Prosperitat
- 53 la Trinitat Nova
- 54 Torre Baró
- 55 Ciutat Meridiana
- 56 Vallbona

Sant Andreu

- 57 la Trinitat Vella
- 58 Baró de Viver
- 59 el Bon Pastor
- 60 Sant Andreu
- 61 la Sagrera
- 62 el Congrés i els Indians
- 63 Navas

Sant Martí

- 64 Camp de l'Arpa del Clot
- 65 el Clot
- 66 el Parc i la Llacuna del Poblenou
- 67 la Vila Olímpica del Poblenou
- 68 el Poblenou
- 69 Diagonal Mar i el Front Marítim del Poblenou
- 70 el Besòs i el Maresme
- 71 Provençals del Poblenou
- 72 Sant Martí de Provençals
- 73 la Verneda i la Pau

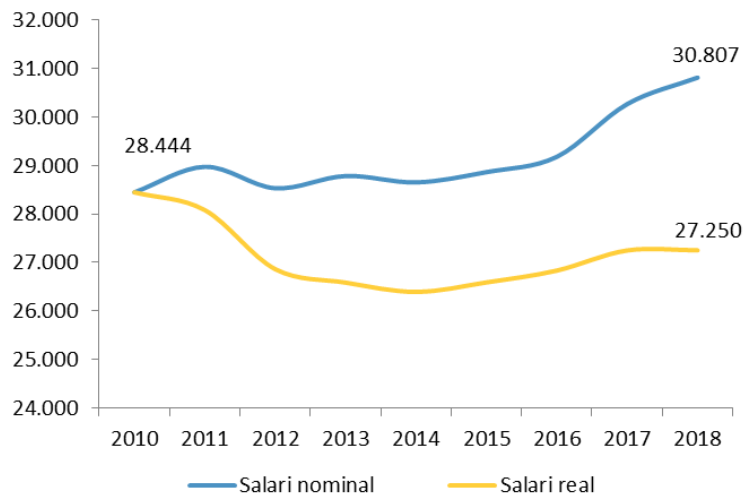
La desigualtat d'ingressos salarials

Els salaris constitueixen la principal font d'ingressos per a la major part de la població de Barcelona. Juntament amb altres rendiments del treball i de les rendes del capital, ocupen les posicions primàries de generació de les anomenades rendes de mercat, a partir de les quals la intervenció del sector públic acaba de modelar la renda disponible de les llars.

Les remuneracions salarials mitjanes

Segons l'exploració de la Muestra Continua de Vidas Laborales (MCVL) el sou mitjà dels residents a Barcelona va ser el 2018 de 30.807 euros bruts, un 13,5% superior al de Catalunya i un 23,7% al d'Espanya. En relació amb 2017, el salari mitjà de Barcelona va augmentar un 1,8% nominal, registrant un avanç positiu per quart any consecutiu, encara que menys intens que el de l'any anterior. Tanmateix, en termes acumulats des de 2010, els salaris dels residents a Barcelona han perdut un 4,2% el seu poder adquisitiu, més que a Catalunya (-2,8%) i Espanya (-2,4%). Les noves condicions laborals que imperen des de la crisi configuren, en general, un marc d'ocupació més precària i de remuneracions més baixes.

Gràfic 30: Evolució dels salaris mitjans a Barcelona (€/any)

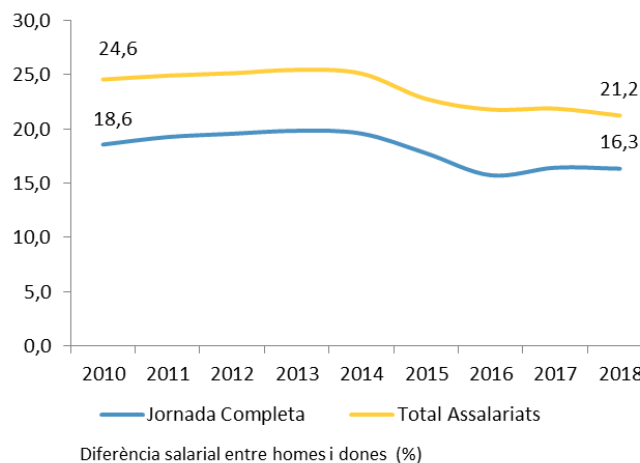
Per altra banda, aquests salaris mitjans no capten amb precisió les enormes disparitats associades a algunes característiques personals dels treballadors, del lloc de treball que ocupen o del sector en què s'emmarquen. En general, a Barcelona cobren salaris més elevats els homes i les persones més grans, les que tenen més formació acadèmica i les de nacionalitat espanyola, les que ocupen càrrecs de responsabilitat i les que tenen contractes indefinits a jornada completa.

Com passa a tot arreu, els salaris dels homes són superiors als de les dones. El salari mitjà de les barcelonines va ser el 2018 de 27.203 euros, un 21,2% inferior al dels homes. Aquesta diferència (bretxa salarial), ha estat lleugerament inferior a la de l'any anterior (21,9%), i ha tendit a escurçar-se moderadament en relació amb els inicis de la passada dècada –entre 2010 i 2014 es va situar a l'entorn del 25%- pel fet que des de llavors el salari dels homes ha patit una major pèrdua de poder adquisitiu. Si bé en termes de reducció de l'atur la sortida de la crisi ha afavorit en major mesura al col·lectiu masculí, aquesta major incorporació al mercat de treball ha tingut com a contrapartida salaris més baixos.

A banda del seu caràcter estructural, la bretxa salarial és generalitzada: les dones cobren menys que els seus homòlegs en totes les franges d'edat, en tots els nivells educatius i grups professionals i en gairebé totes les nacionalitats, els sectors econòmics i tipus de contracte.

La bretxa salarial entre les treballadores i els treballadors que viuen a Barcelona és lleugerament inferior a la dels assalariats de l'AMB (22,7%) i del conjunt de Catalunya (23%) i Espanya (22,5%). També és més reduïda que la dels assalariats que ocupen un lloc de treball a la ciutat –visquin o no a la capital- (25,1%).

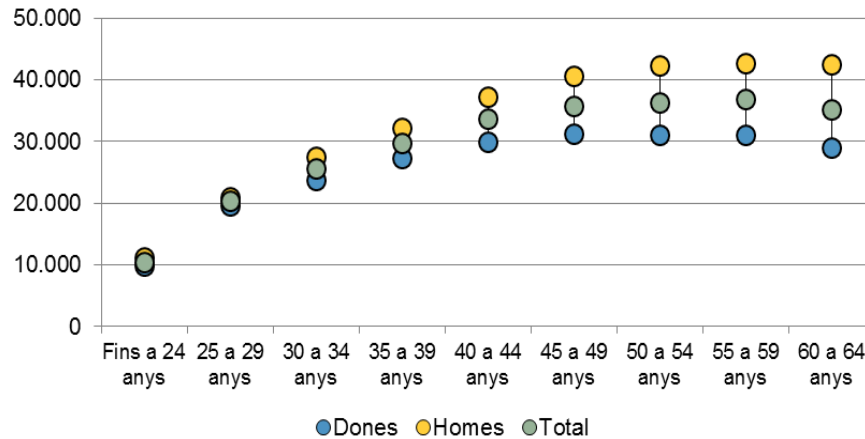
Gràfic 31: Evolució de la bretxa salarial de gènere a Barcelona

Pels treballadors a jornada completa, la bretxa de gènere és inferior a la que resulta de considerar el total d'assalariats, pel fet que aquest tipus de jornada -la més habitual, ja que concentra prop del 80% dels treballadors segons la MCVL i es caracteritza per sous que doblen les retribucions mitjanes en jornada parcial- està sobre representada en el cas del col·lectiu masculí (més del 85% dels homes estan ocupats a jornada completa). En sentit contrari, la jornada parcial -caracteritzada per salaris molt baixos- presenta un pes relativament més alt dins el segment de població femenina (prop del 30% de les dones), eixamplant-se així les diferències salarials mitjanes del conjunt de treballadors.

En general, les bretxes més elevades es donen entre els treballadors de més edat, categories professionals més elevades i sectors més ben pagats.

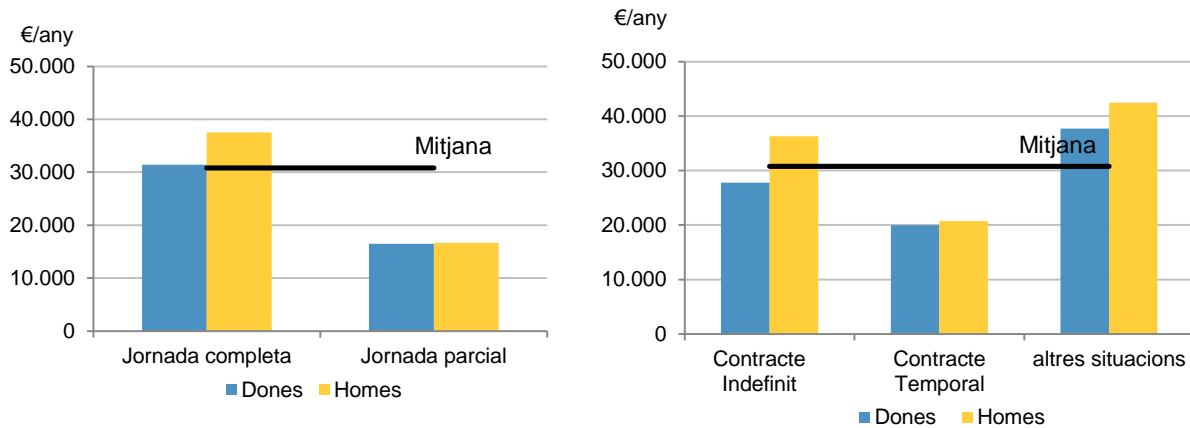
Gràfic 32: Salaris mitjans per grups d'edat a Barcelona (euros, 2018)

Factors com una major antiguitat o experiència han justificat tradicionalment que els salaris fossin més elevats en les edats avançades. Les desigualtats salarials intergeneracionals van tendir a eixamplar-se especialment durant els anys de crisi, reflectint la dualitat existent entre qui tenia i podia mantenir un lloc de treball i aquells que s'havien incorporat recentment al mercat laboral. Un exemple del paper discriminant de l'edat en el salari és que la remuneració mitjana dels joves d'entre 25 i 29 anys va arribar a ser més del 40% inferior a la mitjana l'any 2014, a l'inici de la recuperació. Malgrat que aquestes diferències s'han corregit lleugerament els darrers anys, els salaris mitjans d'aquest grup d'edat, inferiors als 20.250 €/any- es mantenen un 34% per sota de la mitjana de 2018. Es tracta de nivells salaris tan baixos que no deixen gaire marge a les diferències per sexes.

El tipus de contracte i de jornada laboral es perfilen també com dos dels determinants més directes del nivell salarial: els assalariats amb contracte indefinit van percebre el 2018, de mitjana, prop del 60% més que els que tenien contracte temporal, mentre que els que tenien jornada completa van cobrar més del doble dels que treballaven en jornada parcial.

Gràfics 33 i 34: Salaris mitjans per tipus de jornada i de contracte a Barcelona (euros, 2018)

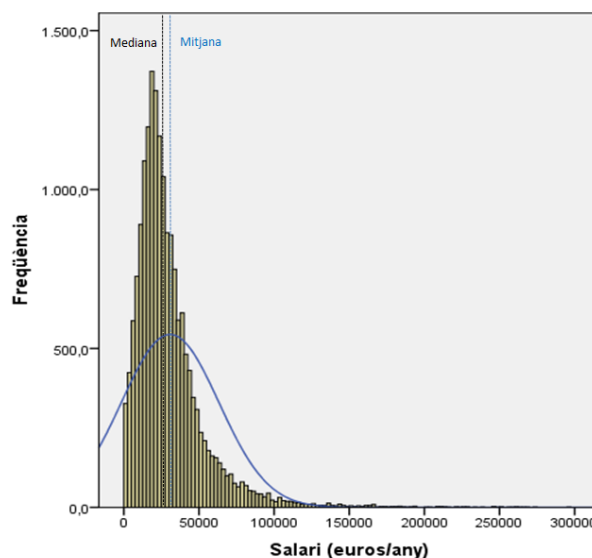

En general, el major pes relatiu del col·lectiu femení en les modalitats de contractes a temps parcial, temporals i fixes discontinus explica perquè la bretxa salarial és més reduïda en aquestes tipologies de contractes caracteritzades per salaris baixos.

Desigualtat i dispersió salarial

La distribució salarial a Barcelona adopta la forma tradicional de les distribucions de renda, amb una forta asimetria a la dreta determinada per la gran concentració d'observacions al voltant de la mediana –un valor que no arriba als 25.000 euros, inferior a la mitjana, com és habitual.

Gràfic 35: Distribució salarial a Barcelona, 2018

En canvi, hi ha una notable dispersió per sobre de la mitjana, amb una escassa presència relativa de valors molt elevats que formen una llarga cua a la dreta. Si es calcula el quocient entre els percentils 90 i 10, que mesura la dispersió salarial general, la ràtio és de 6,3, un valor elevat que s'ha mantingut estable en relació amb el de 2017, però inferior al dels anys precedents (entre 2014 i 2016 era superior a 7) corregint-se lleument la tendència a l'augment de la dispersió salarial que s'havia donat a partir de 2012. El valor també és lleugerament més baix que el registrat a d'altres grans ciutats espanyoles com Madrid (6,7).

La dispersió salarial de les barcelonines (ràtio de 5,9 entre els percentils 90 i 10) és inferior a la dels homes perquè els valors salarials de les dones són força més baixos, especialment al percentil més alt. En general, els homes tenen una major desigualtat d'ingressos salarials mentre que la distribució salarial de les dones és més equitativa.

L'augment de la desigualtat salarial durant el període de crisi va coincidir amb un procés de reformes del mercat laboral (2010 i 2012), que han suposat un increment de la temporalitat i de la precarietat, així com una major dualitat salarial entre treballadors que tenen un contracte laboral antic i els que en tenen un de nou i entre els treballadors que tenen feina estable i els que no tenen.

4. DRETS SOCIALS

Serveis Socials

La conjuntura econòmica dels últims anys ha mantingut una elevada **demanda de Serveis Socials** a la ciutat. L'enquesta sociodemogràfica de Barcelona (2017) mostra que el 15,2% de la població de Barcelona té una renda anual per sota el llindar de pobresa (llindar de pobresa=10.054,4 euros nets anuals per llars d'un adult) i un 20,8% pateix alguna de les situacions recollides en la taxa AROPE⁶. La taxa AROPE oficial corresponent a Catalunya va ser del 24,7% el 2018 i a Espanya del 26,1%. En el cas dels infants i adolescents, la taxa AROPE de Barcelona era del 33,8%, lleugerament per sobre de la taxa catalana (31,2%), cinc punts per sobre de l'espanyola (28,8%) i deu per sobre de l'europea (23,6%). A més, en el cas de la ciutat, aquesta taxa és més alta entre infants i adolescents que respecte d'altres grups d'edat (30,7% de la població adulta i 23,1% de la gent gran).

Aquesta situació incideix en la demanda de serveis socials de la ciutat. Una enquesta realitzada a 6.623 llars del col·lectiu d'usuaris/es de serveis socials revela que un 70,2% de les persones entrevistades estan en situació de privació material severa, i el 53,9% no poden mantenir la llar a una temperatura adequada durant els mesos més freds.

El nombre de persones ateses als centres de serveis socials l'any 2018 es va incrementar més d'un 30% en relació amb el 2011, amb gairebé 84.000 persones ateses. A més es va assolir un notable descens dels temps mitjà d'espera per a la primera visita, que a finals de l'any 2015 va assolir un rècord negatiu amb 31,3 dies d'espera i en finalitzar el 2018 s'ha fixat en 22,4 dies (mitjana acumulada).

L'any 2019 aquest servei ha atès prop de 80.000 persones i el temps mig d'espera va disminuir fins els 20,4 dies (mitjana acumulada), dos dies menys que l'any anterior. Això ha estat possible gràcies al notable increment que ha experimentat el pressupost destinat als Serveis Socials bàsics, en passar de 95 milions d'euros l'any 2014 als prop de 170 milions de l'exercici 2019.

⁶ La taxa AROPE indica el percentatge de persones que estan almenys en una d'aquestes tres situacions: per sota del llindar de risc de pobresa, patint privació material severa (PMS) i/o en llars de baixa intensitat del treball (BITH).

Taula 12: Usuaris de Serveis Socials

Població en general	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Persones ateses als centres de serveis socials	64.514	68.635	70.872	73.027	74.237	77.737	81.638	83.967	79.575
<i>Dones</i>						49.526	52.341	54.435	51.747
<i>Homes</i>						28.188	29.275	29.532	27.804
Persones ateses amb serveis d'atenció domiciliària	16.582	18.788	19.375	19.104	19.584	20.782	23.793	24.094	23.366
<i>Dones</i>						14.942	17.184	17.113	16.836
<i>Homes</i>						5.840	6.609	6.981	6.529
Persones grans	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Persones ateses amb servei de teleassistència	54.871	59.473	67.414	72.854	77.311	81.239	85.528	88.967	91.841
<i>Dones</i>						59.082	61.871	64.058	65.949
<i>Homes</i>						22.157	23.657	24.909	25.892
Estades a centres residencials*	106.322	107.343	106.325	106.372	114.921	117.541	108.770	229.872	233.034
<i>Dones</i>						nd	nd	nd	36.650
<i>Homes</i>						nd	nd	nd	196.287
Beneficiaris Targeta Rosa	227.152	225.680	221.501	219.000	218.608	211.411	208.568	204.202	201.340
<i>Dones</i>					134.868	130.389	128.375	126.125	124.332
<i>Homes</i>					83.740	81.022	80.193	78.077	77.008

* Fins a 2018 només recull les dades dels Centres Residencials d'Inclusió. A partir de 2018 recull també les dades dels Centres de Primeres Acollides i dels Centres Residencials d'Atencions Bàsiques

Font: Departament de Recerca i Coneixement. Àrea de Drets Socials. Ajuntament de Barcelona.

Els serveis adreçats a la gent gran també són un dels pilars bàsics de la política social de l'Ajuntament. Continua creixent la cobertura del **servei de teleassistència** als majors de 65 anys, amb prop de 92.000 usuaris a finals de 2019, així com les persones ateses amb **serveis d'atenció domiciliària** amb 23.366 persones ateses.

A més de l'atenció social a la gent gran, hi ha altres col·lectius que també requereixen serveis específics, com per exemple els **menors en risc atesos pels Equips d'Atenció a la Infància i Adolescència**, més de 4.000 menors atesos el 2019; les **persones amb discapacitat**, més de 348.000 viatges adaptats; les **persones vulnerables**, amb prop de 480.000 àpats servits als menjadors socials, o les **persones nouvingudes**, amb un total de 20.620 atesos pel SAIER (servei d'assistència a immigrants, estrangers i refugiats) fins el desembre de 2019.

En aquest últim cas cal destacar l'augment registrat en el nombre d'usuaris sol·licitants de protecció internacional atesos pel SAIER, que amb dades de 2019 sumen 9.429 persones, un 27% més que l'any 2018 (7.433) i més del quàdruple que el 2016 (2.292). A més, l'arribada de peticionaris amb nens arribarà a la xifra rècord de 2.359, un 30% més que l'any 2018.

Igualment els menors estrangers no acompanyats que arriben a la ciutat i són atesos pel Servei de Detecció i Intervenció (SDI), s'han multiplicat per cinc en els últims tres anys (dels 91 del 2015 als 466 de l'any 2018) i el primer semestre de 2019 ja s'han atès 239. També es registra un important increment de les atencions a joves extutelats de 18 a 21 anys, dels 21 casos atesos l'any 2015 fins als 89 del 2018, i els 140 casos atesos entre gener i setembre de 2019.

El **sensellarisme** també va en augment any rere any a la ciutat. El 2019 a Barcelona, prop de 3.700 persones es troben en aquesta situació, 1.700 més que el 2008, quan va esclatar la crisi. La majoria dormen allotjats en equipaments públics i privats, però encara hi ha més de 1.000 persones que dormen al carrer. Segons els estudis del Servei d'Integració Social (SIS) de Barcelona, la mitjana d'edat de les persones sense llar va baixar dels 45 als 43 anys el 2017, i un 70% són estrangers. El perfil que més augmenta és la del sense llar de pas o temporal, que entra i surt del sistema de protecció per diversos motius, cosa que dificulta fer-ne el seguiment.

També els **infants i joves** són col·lectius prioritaris en l'àrea de Serveis Socials. L'any 2018 es van atorgar ajuts del Fons 0-16 a prop de 14.000 infants i adolescents (5,7% de la població de 0-16 anys). Durant el curs 2017/2018 es van atorgar beques menjador a 26.758 a infants d'educació infantil de 2n cicle, educació primària i educació secundària obligatòria de la ciutat, un 15,2% del total d'infants i adolescents escolaritzats, i beques per a activitats de lleure i esportives (20.664 beques atorgades per un import total de 3,7 milions d'euros per a casals, campus Olímpia, colònies i campaments en la Campanya T'estiu molt 2018).

Taula 13: Usuaris de Serveis Específics

Infància en risc	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Menors atesos als Equips d'Atenció a la Infància i Adolescència	3.733	3.586	3.596	3.422	3.485	3.530	3.769	3.919	4.036
Dones						1.732	1.783	1.838	2.158
Homes						1.857	1.943	2.056	1.892
Persones nou vingudes	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Persones ateses al SAIER	11.037	10.317	9.784	10.379	11.369	13.347	16.936	19.422	20.720
Dones						6.729	8.392	9.546	10.406
Homes						6.561	8.536	9.869	10.304
Persones amb discapacitat	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Persones ateses als centres de serveis socials	4.569	5.890	5.882	6.030	9.667	11.745	12.664	14.841	13.692
Dones						7.143	7.763	9.026	8.509
Homes						4.493	4.900	5.677	5.183
Viatges del Servei de Transport Públic	302.809	270.521	286.714	331.710	331.055	358.747	348.012	347.975	348.238
Beneficiaris Targeta Rosa	24.160	24.989	26.156	27.544	28.117	28.331	29.558	28.727	28.572
Dones						13.242	13.502	13.430	13.431
Homes						15.089	16.056	15.297	15.141
Persones vulnerables	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Persones ateses als centres de dia	2.842	2.801	2.496	2.564	2.603	2.615	2.724	3.285	3.328
Dones							380	368	453
Homes							2.344	2.917	2.875
Àpats servits als menjadors socials	375.709	380.737	489.213	519.842	512.441	504.929	520.554	486.079	479.826
Dones							90.537	87.494	73.782
Homes							429.512	398.585	405.954

Font: Departament de Recerca i Coneixement. Àrea de Drets Socials. Ajuntament de Barcelona.

A nivell general, s'observa que **les dones són majoritàries** en l'ús dels diferents serveis, sobretot pel que fa referència a les persones ateses als centres de serveis socials, el servei de teleassistència i les beneficiàries de la targeta rosa. De fet, s'estima que del total de la població en risc de pobresa a la ciutat, un 55% són dones. A més aquest col·lectiu també és majoritari en els casos de violència de gènere i de violència domèstica.

Segons els resultats⁷ per a la ciutat de Barcelona de l'Enquesta de Violència Masclista a Catalunya (2016), un 72,30% de les dones de la ciutat ha patit agressions i violència masclista (incloent comentaris, gestos sexuals i exhibicionisme), i una de cada tres ha patit fets de violència molt greu. Si es tenen en compte els grups d'edat, les dones més joves (de 16 a 29 anys) són les que presenten nivells de victimització més elevats. A més, el 37% de les dones residents a Barcelona ha patit alguna forma de violència masclista per part de la seva exparella i/o parella des dels 15 anys.

Els incidents gestionats per la Guàrdia Urbana en els casos de violència domèstica i violència de gènere a la ciutat, han anat en augment durant els últims anys, sobretot en aquest últim cas.

Taula 14: Incidents gestionats per la Guàrdia Urbana en casos de violència domèstica i violència de gènere.

	2015	2016	2017	2018	% 18/15
Violència domèstica	555	522	532	563	1,4%
Violència de gènere	1.109	1.134	1.145	1.207	8,8%
TOTAL	1.664	1.656	1.677	1.770	6,4%

Educació

Els ensenyaments de règim general en el curs 2018-19 han comptat amb 255.368 alumnes, xifra que suposa un increment de més de 900 alumnes en relació amb el curs anterior. L'augment relatiu més important s'ha donat entre l'alumnat de Formació Professional de grau mitjà i de l'ESO.

En total, un 42,3% dels alumnes del curs 2018-19 estudien en centres públics. Els percentatges més alts d'ensenyament públic corresponen a l'educació infantil i primària i a les escoles bressol i llars d'infants públiques. En aquests ensenyaments és on aquest percentatge ha evolucionat més favorablement, sobretot en el cas de les escoles bressol i llars d'infant, on s'ha passat d'un 28% del curs 2009-10 al gairebé 47% de l'últim curs, gràcies a la construcció de noves escoles bressol municipals. Per als ensenyaments infantils de segon cicle i primària el nombre d'alumnes en centres públics també ha anat a l'alça, però de manera més moderada, passant del 42% a prop del 48% en el primer cas i del 40% al 44% en el segon.

⁷ El gènere en xifres. Condicions de vida de les dones i desigualtats de gènere a Barcelona (2019). Departament de Transversalitat de Gènere. Gerència de Recursos.

Taula 15: Alumnes ensenyament règim general en centres públics, concertats i privats

	Curs 2014-2015	Curs 2015-2016	Curs 2016-2017	Curs 2017-2018	Curs 2018-2019	Var. Absoluta 18-19/17-18	Var. % 18-19/17-18	% centres públics 2018-19
Escoles bressol i llars d'infants	17.245	17.331	17.795	18.145	18.015	-130	-0,7%	46,8%
Educació infantil (3-6 anys)	39.895	40.038	39.737	39.627	39.166	-461	-1,2%	47,8%
Educació primària (6-12 anys)	81.487	81.872	82.073	82.150	82.236	86	0,1%	44,1%
Educació Secundària Obligatòria	53.941	54.565	55.248	56.288	57.065	777	1,4%	36,7%
Total ensenyaments bàsics (3-16 anys)	175.323	176.475	177.058	178.065	178.467	402	0,2%	42,5%
Batxillerat	21.950	22.246	22.568	22.555	22.743	188	0,8%	36,4%
Formació Professional de Grau Mitjà	12.197	12.905	12.393	12.968	13.312	344	2,7%	43,7%
Total ensenyaments secundaris (16-18 anys)	34.147	35.151	34.961	35.523	36.055	532	1,5%	39,7%
Formació Professional de Grau Superior	21.705	22.112	21.943	22.703	22.831	128	0,6%	41,5%
Total Barcelona	248.420	251.069	251.757	254.436	255.368	932	0,4%	42,3%

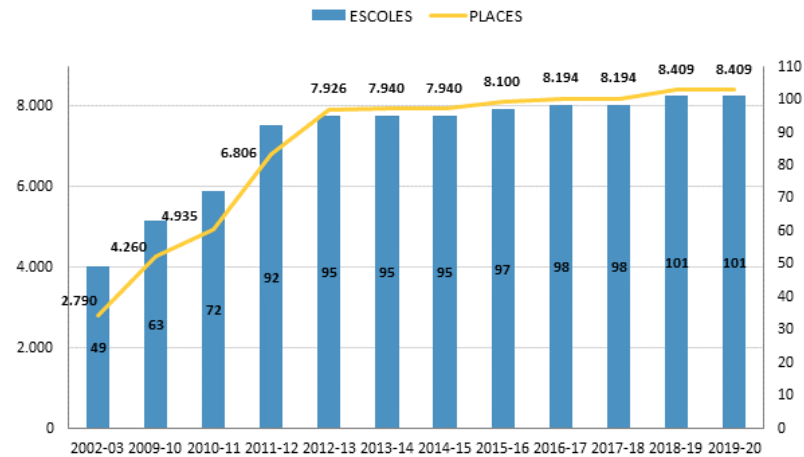
Font: Departament d'Educació. Generalitat de Catalunya

Pel que fa a les escoles bressol i llars d'infants, el total d'alumnes matriculats durant el curs 2018-19, ha estat de 18.015, xifra un 0,7% inferior a la del curs anterior.

A Barcelona, el 44,3% dels infants de 0-2 anys estan escolaritzats (curs 2017-18). Aquesta taxa ha crescut i és superior a la catalana (38,6%), però amaga importants disparitats territorials: a les Corts i Sarrià-Sant Gervasi els alumnes escolaritzats (més del 60%) dupliquen els de Ciutat Vella (25,6%).

Les escoles bressols municipals han iniciat el curs 2019-20 amb un total de 8.409 places disponibles a les 101 escoles de la ciutat. L'evolució del nombre de centres ha experimentat un salt significatiu, passant de les 39 EBM del curs 2001-02 a les 101 actuals. El percentatge de demanda atesa ha anat evolucionat en el temps a mesura que s'han construït més centres, passant del 37,4% del curs 2010-11, al 56,1% del curs 2019-20. El percentatge de demanda atesa és màxim als districtes de Sarrià-Sant Gervasi (77,8%), Ciutat Vella (73,5%) i Sant Matí (62,8%), i mínim a l'Eixample (38,8%), Gràcia (45,8%) i Les Corts (46,1%).

Gràfic 36: Evolució de les places/escoles bressol municipals

Font: Institut Municipal d'Educació de Barcelona

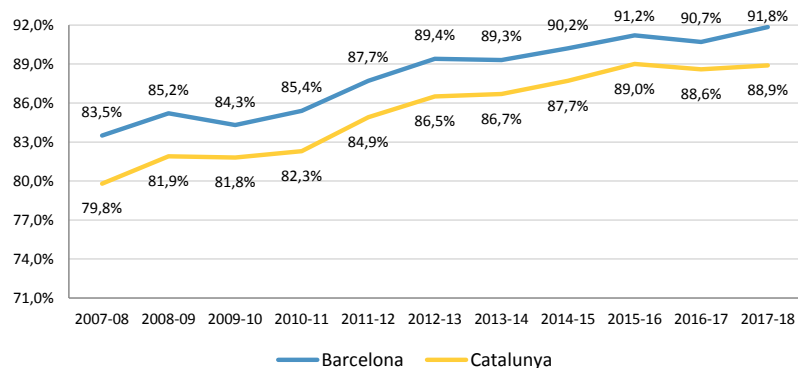
Aquest curs és el tercer en què s'aplica el sistema de tarifació social a les EBM, el qual ha revertit en un increment de la demanda del servei per part de les famílies amb una renda inferior a l'indicador de la renda de suficiència.

Així mateix, continua la tendència dels últims cursos d'augment de la matriculació d'infants amb necessitats educatives especials. En aquest inici de curs, en són un total de 180 (un 2,1% del total d'alumnes), la xifra més alta assolida fins a la data.

En referència a l'Educació secundària post obligatòria, es manté la preferència pel Batxillerat (63%), tot i l'important increment del pes de la Formació Professional en els darrers anys (37%). Un tret diferencial de l'educació postobligatòria a la ciutat és el gran pes d'oferta del sector privat (concertat i no concertat), sobretot pel que fa als estudis de Batxillerat (63,6% del total). Per gènere, una proporció superior de noies (54,4%) es matriculen a Batxillerat, mentre que la formació professional està més masculinitzada (61,2%).

Els indicadors d'èxit escolar, mostren una millora continuada de la taxa de graduació de l'ESO des del curs 2009-2010, fins a assolir prop del 92% del curs 2017-18, que repunta després de la reducció de mig punt del curs anterior.

Gràfic 37: Taxa de graduació a l'ESO

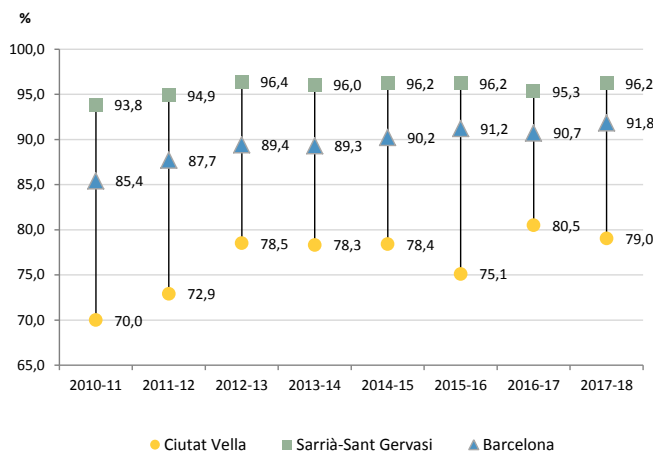

Taula 16: Taxa de graduació a l'ESO per districtes

	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18
Ciutat Vella	70,0	72,9	78,5	78,3	78,4	75,1	80,5	79,0
Eixample	85,5	89,9	92,0	90,9	91,6	93,8	91,7	94,3
Sants-Montjuïc	80,1	83,1	82,6	85,1	85,8	87,7	84,6	86,1
Les Corts	92,8	94,7	94,7	93,4	95,3	94,3	93,5	93,9
Sarrià-Sant Gervasi	93,8	94,9	96,4	96,0	96,2	96,2	95,3	96,2
Gràcia	90,4	89,7	93,5	91,5	92,1	95,1	96,1	95,6
Horta-Guinardó	84,9	84,8	88,6	88,8	89,9	91,0	90,5	92,0
Nou Barris	78,1	82,1	81,5	85,6	85,7	84,7	85,1	88,0
Sant Andreu	85,6	88,2	87,0	87,7	90,6	91,3	91,7	92,1
Sant Martí	80,4	84,7	87,3	84,9	85,5	89,7	89,9	90,1
Barcelona	85,4	87,7	89,4	89,3	90,2	91,2	90,7	91,8

Font: Departament d'Educació. Generalitat de Catalunya

Gràfic 38: Taxa de graduació a l'ESO per districtes (dispersió)

Per districtes s'observen notables diferències en les taxes de graduats. Ciutat Vella presenta mínims en tots els cursos escolars, encara que la situació evoluciona positivament, mentre que

Sarrià-Sant Gervasi presenta les taxes màximes gairebé a tots els cursos. Per al curs 2017-18, la diferència entres aquests dos districtes s'eixampla.

Segons dades de l'Enquesta de Serveis Municipals de 2019, la taxa d'abandonament escolar de la població entre 18 i 24 anys es situa en el 8,2%, inferior a la de 2018 (9,7%). En el cas de les dones l'abandonament és del 6,9%, força inferior al 9,5% dels homes. Aquesta taxa es troba molt per sota de la de Catalunya⁸ (17%) i de la d'Espanya (17,9%) i fins i tot de la UE (10,6%).

Per tal de fer front a la situació de l'abandonament escolar, l'Ajuntament va posar en marxa el setembre de 2019 l'Escola Municipal de Segones Oportunitats al districte de Sant Andreu. Un nou servei que acull a una trentena de nois i noies d'entre 16-19 anys, la major part sense els estudis d'ESO finalitzats, i que es troben en situació de vulnerabilitat social. L'escola pretén acompanyar aquests joves en la reconstrucció de les seves trajectòries vitals i educatives i combatre l'abandonament educatiu.

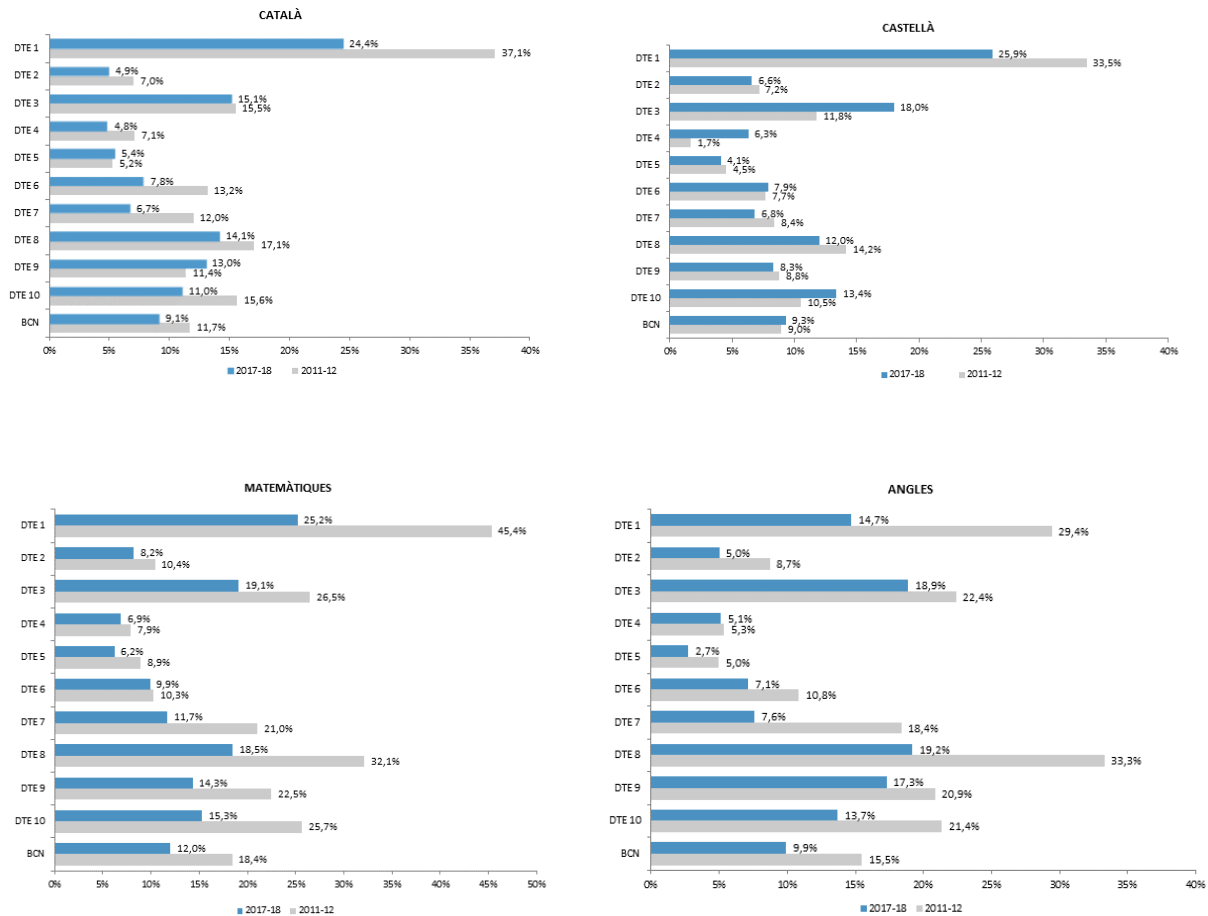
Un altre indicador significatiu pel que fa a l'ESO és l'índex de no superació de les proves de competències bàsiques que es realitzen a 4rt. Recull el percentatge d'alumnes que no superen el nivell més baix de puntuació per a les quatre assignatures avaluades.

A nivell de ciutat, l'índex corresponent al curs 2017-2018 mostra com una part significativa dels alumnes avaluats (un 9,1% en català, un 9,3% en castellà, un 9,9% en anglès i un 12% en matemàtiques), no supera el nivell més baix de puntuació. Malgrat tot, l'índex millora si el comparem amb els resultats del curs 2011-2012.

Els resultats per districtes mostren diferències significatives. Ciutat Vella despunta com el districte amb més proporció d'alumnes que no superen el nivell més baix, en quasi totes les assignatures, a l'igual que Sants-Montjuïc i Nou Barris. D'altra banda, els districtes de les Corts i Sarrià-Sant Gervasi són els més ben posicionats en totes les assignatures. Val a dir també que l'evolució respecte al curs 2011-2012 ha estat positiva en general per a tots els districtes, i ha estat més intensa als que puntuaven pitjor (Ciutat Vella, Sants-Montjuïc, Nou Barris), però les diferències respecte als que puntuen millor (Les Corts i Sarrià-Sant Gervasi), encara poden superar els 20 punts.

⁸ Per Catalunya, Espanya i UE les dades són del 2018

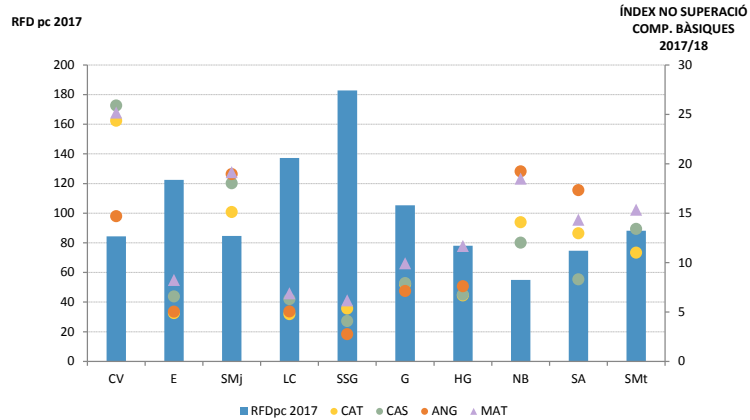
Gràfic 39: Índex de no superació de les proves de competències bàsiques 4rt d'ESO. Curs 2017-18

Font: Consorci d'Educació de Barcelona

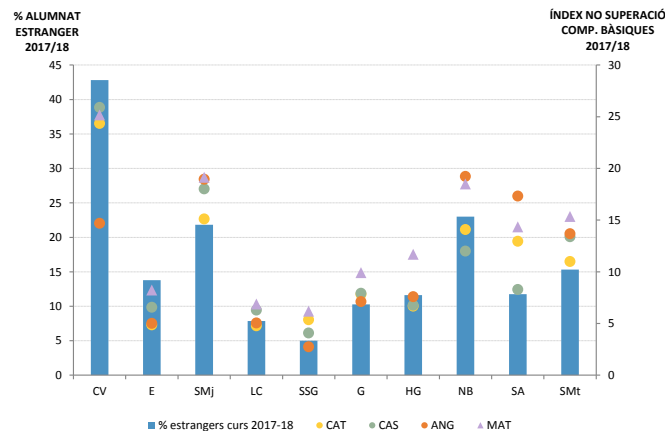
Una de les variables que pot explicar les desigualtats territorials observades en matèria educativa, és la renda familiar disponible. En el gràfic es pot observar com els districtes amb un índex de RFD per càpita més alt com Sarrià-Sant Gervasi, Les Corts i l'Eixample, presenten índexs de no superació de competències bàsiques baixos, mentre que els districtes amb índex de renda per sota de la mitjana, presenten índexs de no superació de competències bàsiques més alts. Els casos de Ciutat Vella i Nou Barris són prou il·lustratius al respecte.

Gràfic 40: Índex de no superació de les proves de competències bàsiques de 4rt. d'ESO vs RFD pc.

També la composició de l'alumnat a les aules és una variable a tenir en compte per explicar la desigualtat territorial en matèria educativa. Al gràfic següent mostra com els districtes amb una major presència d'alumnat estranger a les aules d'ensenyament obligatori (alumnes de 3 a 16 anys), presenten índexs de no superació de competències bàsiques més alts, com és el cas de Ciutat Vella, Sants-Montjuïc i Nou Barris.

Gràfic 41: Índex de no superació de les proves de competències bàsiques de 4rt. d'ESO vs % d'estrangers.

Ensenyament Universitari

El total d'alumnes matriculats en estudis de grau a les Universitats de la ciutat el curs 2017-18, va ser de 167.561 alumnes, xifra molt similar a la de l'any anterior, però un 4,5% inferior al curs 2013-2014. Als centres privats la disminució del nombre de matriculats ha estat inferior que als públics.

Taula 17: Alumnes matriculats a les universitats de Barcelona. Centres públics i privats

	Curs	Curs	Curs	Curs	Curs	Var.	
	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	Absoluta 17-18/13-14	Var. % 17-18/13-14
CENTRES PÚBLICS	158.801	154.049	151.696	151.216	150.977	-7.824	-4,9%
Barcelona	46.967	45.938	45.344	45.074	44.636	-2.331	-5,0%
Autònoma de Barcelona	35.438	33.785	32.439	31.848	31.101	-4.337	-12,2%
Oberta de Catalunya	35.745	33.484	34.030	35.843	37.158	1.413	4,0%
Politécnica de Catalunya	28.126	27.582	25.823	23.600	22.579	-5.547	-19,7%
Pompeu Fabra	12.525	13.260	14.060	14.851	15.503	2.978	23,8%
CENTRES PRIVATS	16.636	17.589	16.532	16.789	16.584	-52	-0,3%
Ramon Llull	11.988	13.111	12.113	12.271	11.982	-6	-0,1%
Internacional de Catalunya	3.208	3.029	3.112	3.169	3.335	127	4,0%
Abat Oliba CEU	1.440	1.449	1.307	1.349	1.267	-173	-12,0%
Total	175.437	171.638	168.228	168.005	167.561	-7.876	-4,5%

Font: Generalitat de Catalunya. Universitats i Recerca. Universitats i Recerca en Xifres.

Contràriament, els alumnes matriculats en màsters s'han més que duplicat respecte al curs 2013-14, increment que ve donat per l'actual regulació dels ensenyaments universitaris, recollida a la Declaració de Bolonya, que obliga a la realització d'un màster per poder exercir determinades professions (com advocat, mestre de educació secundària o enginyer); i també a la cada cop més difícil inserció en el mercat laboral dels joves que obliga a l'especialització dels estudis.

Taula 18: Alumnes de màsters i doctorats matriculats a les universitats de Barcelona. Centres públics i privats

	Curs 2013-2014		Curs 2014-2015		Curs 2015-2016		Curs 2016-2017		Curs 2017-2018		Var. % 17-18/13-14	Var. % 17-18/13-14
	Màsters	Doctorats	Màsters	Doctorats	Màsters	Doctorats	Màsters	Doctorats	Màsters	Doctorats	Màsters	Doctorats
CENTRES PÚBLICS	16.162	13.278	19.671	13.381	26.552	13.803	31.391	13.957	35.082	13.391	117,1%	0,9%
Barcelona	4.557	5.387	5.468	5.431	7.116	4.774	7.074	5.317	7.004	4.832	53,7%	-10,3%
Autònoma de Barcelona	2.174	3.924	2.711	4.186	3.481	5.130	3.762	4.910	3.690	4.807	69,7%	22,5%
Oberta de Catalunya	4.950	147	5.691	197	8.755	230	12.109	235	16.150	252	226,3%	71,4%
Politécnica de Catalunya	2.378	2.447	3.114	2.378	4.109	2.322	5.299	2.151	5.233	2.165	120,1%	-11,5%
Pompeu Fabra	2.103	1.373	2.687	1.189	3.091	1.347	3.147	1.344	3.005	1.335	42,9%	-2,8%
CENTRES PRIVATS	2.368	889	3.095	844	3.588	806	4.026	730	3.950	608	66,8%	-31,6%
Ramon Llull	1.988	423	2.517	437	2.933	420	3.261	389	3.245	376	63,2%	-11,1%
Internacional de Catalunya	236	372	288	291	302	282	353	235	345	180	46,2%	-51,6%
Abat Oliba CEU	144	94	290	116	353	104	412	106	360	52	150,0%	-44,7%
Total	18.530	14.167	22.766	14.225	30.140	14.609	35.417	14.687	39.032	13.999	110,6%	-1,2%

Font: Generalitat de Catalunya. Universitats i Recerca. Universitats i Recerca en Xifres.

Per al curs 2017-18 també ha augmentat el nombre d'alumnes matriculats en estudis de grau als centres adscrits de les diferents universitats públiques de la ciutat, destacant l'important augment d'alumnes matriculats a centres adscrits de la Universitat Pompeu Fabra, que compensa la baixada dels de la Universitat Politècnica.

Taula 19: Alumnes matriculats en estudis de grau als centres adscrits de les universitats de Barcelona (% sobre total alumnes universitats).

	Curs 2013-2014	Curs 2014-2015	Curs 2015-2016	Curs 2016-2017	Curs 2017-2018	Var. p.p 17-18/13-14
CENTRES PÚBLICS	13,7%	14,8%	15,7%	14,1%	14,6%	0,9
Barcelona	6,5%	7,4%	8,1%	9,0%	9,6%	3,1
Autònoma de Barcelona	17,3%	18,1%	18,0%	17,3%	17,1%	-0,2
Politécnica de Catalunya	17,0%	17,6%	18,8%	8,5%	8,0%	-9,0
Pompeu Fabra	23,6%	26,3%	29,3%	31,7%	33,4%	9,9

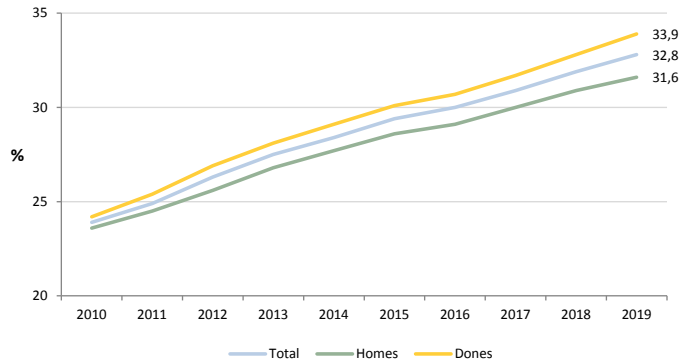
Font: Generalitat de Catalunya. Universitats i Recerca. Universitats i Recerca en Xifres.

Des d'una perspectiva de gènere, tenint en compte els estudis de grau, es dona un percentatge majoritari d'estudiants de sexe femení a tots els centres universitaris, amb percentatges que oscil·len entre el 53% i 64%, a excepció de la Universitat Politècnica, de caràcter més tècnic, on només s'assoleix un 26%. Per branques d'estudis, el percentatge de sexe femení és majoritari a Ciències de la Salut (72%), Arts i Humanitats (63,3%) i Ciències Socials i Jurídiques (57,3%), mentre que és quasi paritari en Ciències (49,2%) i molt més baix a Enginyeria i Arquitectura, on només s'assoleix un 23,3%. Els estudis més demanats pel sexe femení continuen essent educació i infermeria, amb percentatges superiors al 80% de la matrícula.

El nivell d'estudis de la població manté una pauta d'ascens constant. Segons dades del padró municipal d'habitants, **la taxa d'estudis superiors** (que inclou estudis universitaris i formació professional de grau superior) **es situa a prop del 33%**, amb un diferencial de més de dos punts a favor de les dones.

La taxa d'estudis superiors també presenta diferències a nivell territorial. Sarrià-Sant Gervasi és el districte que presenta una taxa més elevada, 51,6%, mentre que a Nou Barris només arriba al 15%. L'evolució ha estat positiva en tots els districtes, però amb una menor intensitat a Nou Barris, Sant Andreu i Horta-Guinardó.

Gràfic 42: Població empadronada a Barcelona amb estudis superiors (%), 2009-2019

Taula 20: Taxa d'estudis superiors de la població (% sobre població >16 anys)

	2010	2019
Ciutat Vella	23,0%	32,3%
Eixample	32,7%	43,7%
Sants-Montjuïc	18,0%	27,5%
Les Corts	33,5%	44,2%
Sarrià-Sant Gervasi	43,2%	51,6%
Gràcia	32,5%	43,0%
Horta-Guinardó	17,8%	25,6%
Nou Barris	9,6%	15,0%
Sant Andreu	16,1%	23,7%
Sant Martí	19,0%	27,7%
Barcelona	23,9%	32,8%

Font: Departament d'Estadística. Oficina Municipal de Dades. Ajuntament de Barcelona

Habitatge

La consolidació de la trajectòria expansiva dels principals indicadors macroeconòmics els darrers anys i la progressiva normalització de l'accés al crèdit bancari (amb tipus d'interès extraordinàriament baixos) va suposar la recuperació del mercat immobiliari residencial de la ciutat al llarg del darrer quinquenni. Però el desequilibri entre una oferta disponible relativament escassa i una forta demanda, tant per a ús residencial com per a inversió, ha mantingut a l'alça de manera intensa i sostinguda els preus, tant al segment de lloguer –que concentra quatre de cada cinc operacions de l'immobiliari residencial a la ciutat- com al de compravenda. A mesura que la fase més expansiva del cicle econòmic va quedant enrere, l'increment acumulat dels preus exclou del mercat bona part de la demanda potencial, especialment la població més jove.

L'accés a l'habitatge

El mercat residencial de Barcelona, com també el del conjunt d'Espanya, és hereu d'una expansió urbanística que durant molt de temps va posar l'accent en la propietat privada. En contrast amb alguns països europeus com Alemanya, on més de la meitat del parc d'habitatges està en règim de lloguer, o els Països Baixos, on els habitatges de lloguer social representen al voltant d'un terç del total, a Espanya la propietat és el règim de tinença majoritari i l'habitatge de lloguer social és pràcticament testimonial. Tanmateix, darrerament el lloguer ha anat guanyant pes al nostre país, especialment durant els anys de crisi, trencant així una dinàmica de no menys de mig segle caracteritzada per l'increment continuat de la propietat.

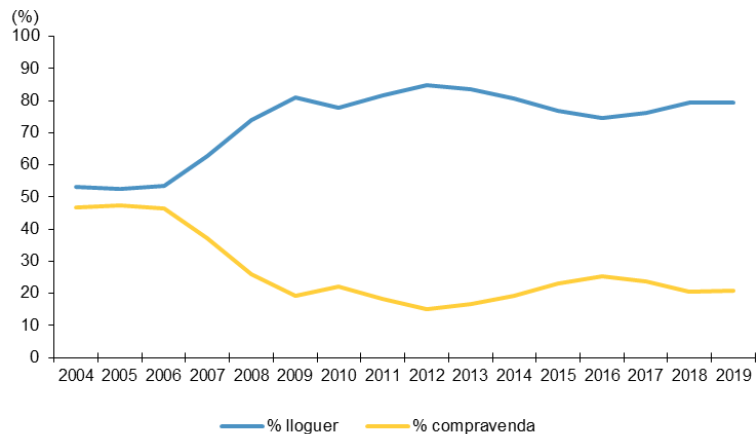
En aquest context de predomini de la propietat dins del parc residencial, a Catalunya un de cada quatre habitatges principals està en règim d'arrendament, una proporció que s'ha incrementat els darrers anys i que a Barcelona és més elevada, amb més del 30% del total del parc existent en règim de lloguer. D'entre les grans ciutats espanyoles, també és a Barcelona on l'arrendament té un major protagonisme, malgrat trobar-se encara molt per sota del percentatge d'altres grans ciutats europees com Berlin o Amsterdam, on el lloguer és el principal règim de tinença.

La recuperació de l'activitat al sector immobiliari que a partir de 2013 es va posar de manifest en indicadors com les compravendes d'habitatges de segona mà, va ser reflex, entre d'altres factors, de la positiva evolució –en termes quantitius- del mercat de treball i dels reduïts costos de finançament. Però a Barcelona i l'entorn metropolità, on la pressió que exerceix la demanda no deixa d'empènyer els preus a l'alça, en els darrers anys s'ha accentuat la separació entre la renda mitjana de les llars –que s'ha incrementat moderadament- i els preus mitjans de l'habitatge, que han crescut a un ritme molt més intens, dificultant l'accés per part dels residents, especialment de determinats segments de població com la gent jove, que ha patit en major mesura el deteriorament de les condicions laborals i pels quals el lloguer compartit és l'única opció.

La pressió de la demanda de lloguer també per part de no residents a ciutats com Barcelona fa que actualment, al voltant del 80% del total dels nous contractes d'accés a l'habitatge que es registren a la capital sigui en règim d'arrendament, amb un significatiu augment respecte als

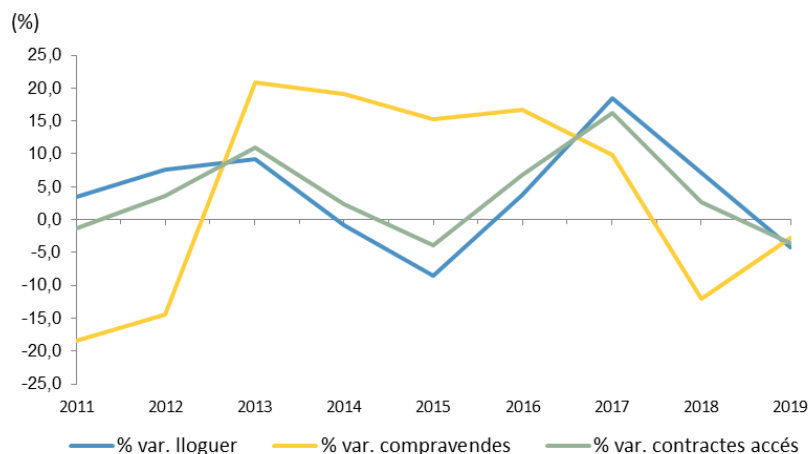
anys previs a l'esclat de la bombolla immobiliària, en un moment en que les compravendes representaven prop de la meitat dels contractes d'accés.

Gràfic 43: Distribució dels contractes d'accés a l'habitatge a Barcelona

L'evolució més recent dels contractes d'accés a l'habitatge registrats a la ciutat ve determinada pel comportament del segment dominant actualment al mercat, el de lloguer.

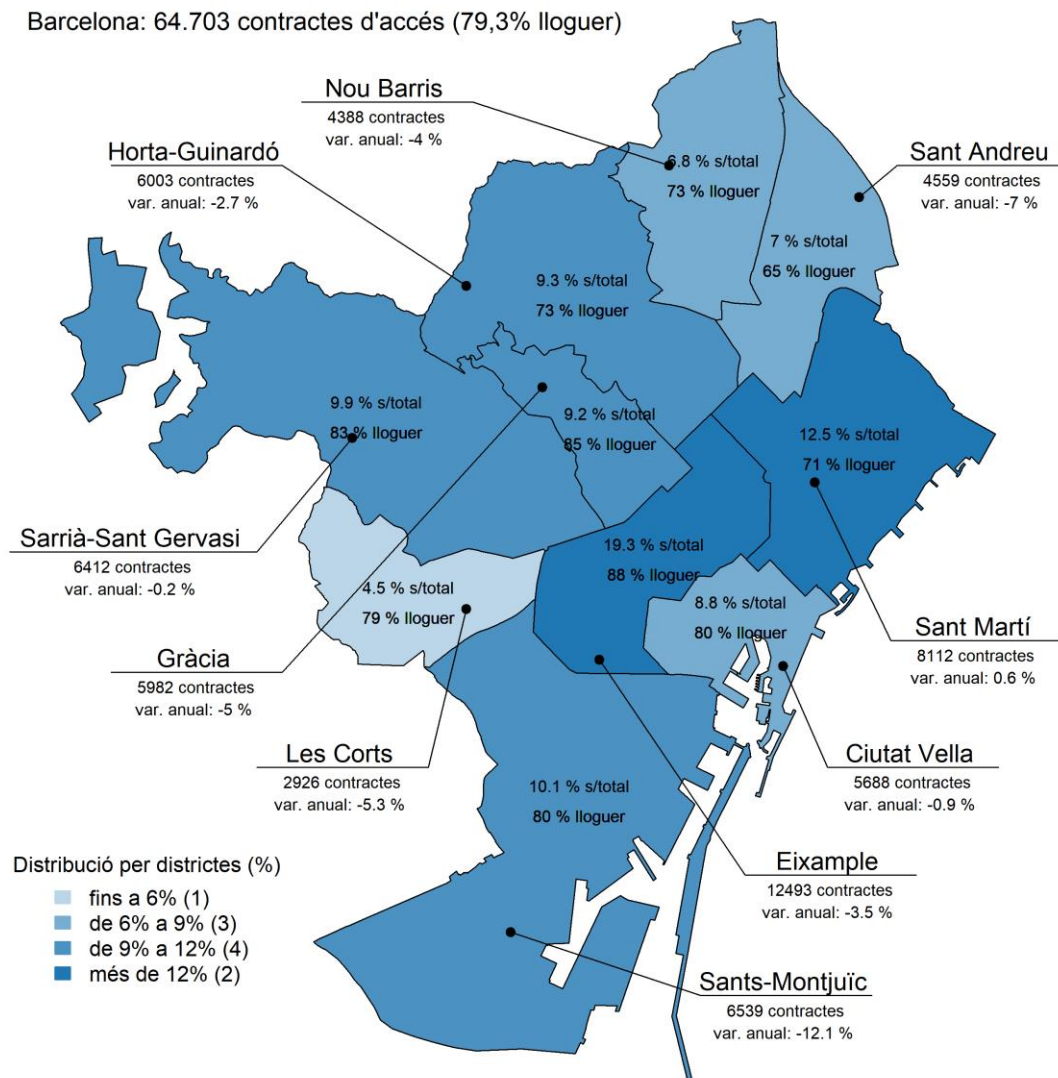
Gràfic 44: Variació interanual dels contractes d'accés a l'habitatge a Barcelona

Malgrat l'evolució a l'alça de les compravendes en el període 2013-2017 –gràcies a la millora de les condicions de finançament al mercat creditici i els baixos tipus d'interès, que van contribuir a facilitar l'accés a l'habitatge en propietat tant per part de famílies com d'inversors- cal no oblidar que el punt de partida en els anys posteriors a l'esclat de la crisi era molt baix en termes

absoluts. Per altra banda, l'increment acumulat dels preus de venda de l'habitatge va ser possiblement un dels factors determinants del repunt dels contractes de lloguer l'any 2017 a Barcelona, en plena fase de recuperació del mercat immobiliari a la ciutat, quan el total de contractes d'accés a l'habitatge creixia encara a un ritme de dos dígitos (+16,3%).

Contractes d'accés a l'habitatge a Barcelona per districtes 2019

Les xifres de 2018, tot i suposar un màxim històric amb més de 67.300 contractes d'accés, ja mostraven una relativa moderació del ritme de creixement (+2,6% anual) en relació amb el bienni

anterior, per la notable contracció de les operacions de compravenda d'habitatges, mentre els contractes de lloguer van continuar a l'alça durant la major part de l'any.

Una evolució que finalment ha donat pas al canvi de signe en el 2019, amb la contracció del nombre de contractes d'accés a l'habitatge (-3,9%). Les 64.700 operacions registrades –prop d'un terç de les quals es concentra als districtes de l'Eixample i Sant Martí- suposen unes 2.600 menys respecte al 2018. Al retrocés de les compravendes registrades (-2,8%) per l'augment acumulat dels preus de venda en un context de desacceleració del ritme de creixement econòmic, s'ha sumat el descens de les operacions al mercat de lloguer (-4,2%), que s'ha estès a gairebé tots els districtes.

Compravendes d'habitatges

Després de cinc anys consecutius de creixement del nombre de compravendes d'habitatges –des de 2013- i d'assolir l'any 2017 el nombre de transaccions registrades a Barcelona més elevat en tota una dècada –sense arribar a superar els màxims d'abans de la crisi- l'activitat va experimentar una forta davallada el 2018, amb un retrocés del nombre d'operacions del 12%, i la trajectòria a la baixa s'ha mantingut en el 2019, tot i que amb un ritme de descens menys intens (-2,8%), tancant l'any amb una xifra lleugerament superior a les 13.400 compravendes, la més reduïda des de 2015. En l'actual context d'alentiment del ritme de creixement econòmic, el creixement acumulat dels preus de venda a la ciutat deixa fora del mercat les famílies que no poden fer front a la compra d'un habitatge perquè els seus salaris no han crescut al mateix ritme, desanimant a la vegada bona part de la inversió empresarial.

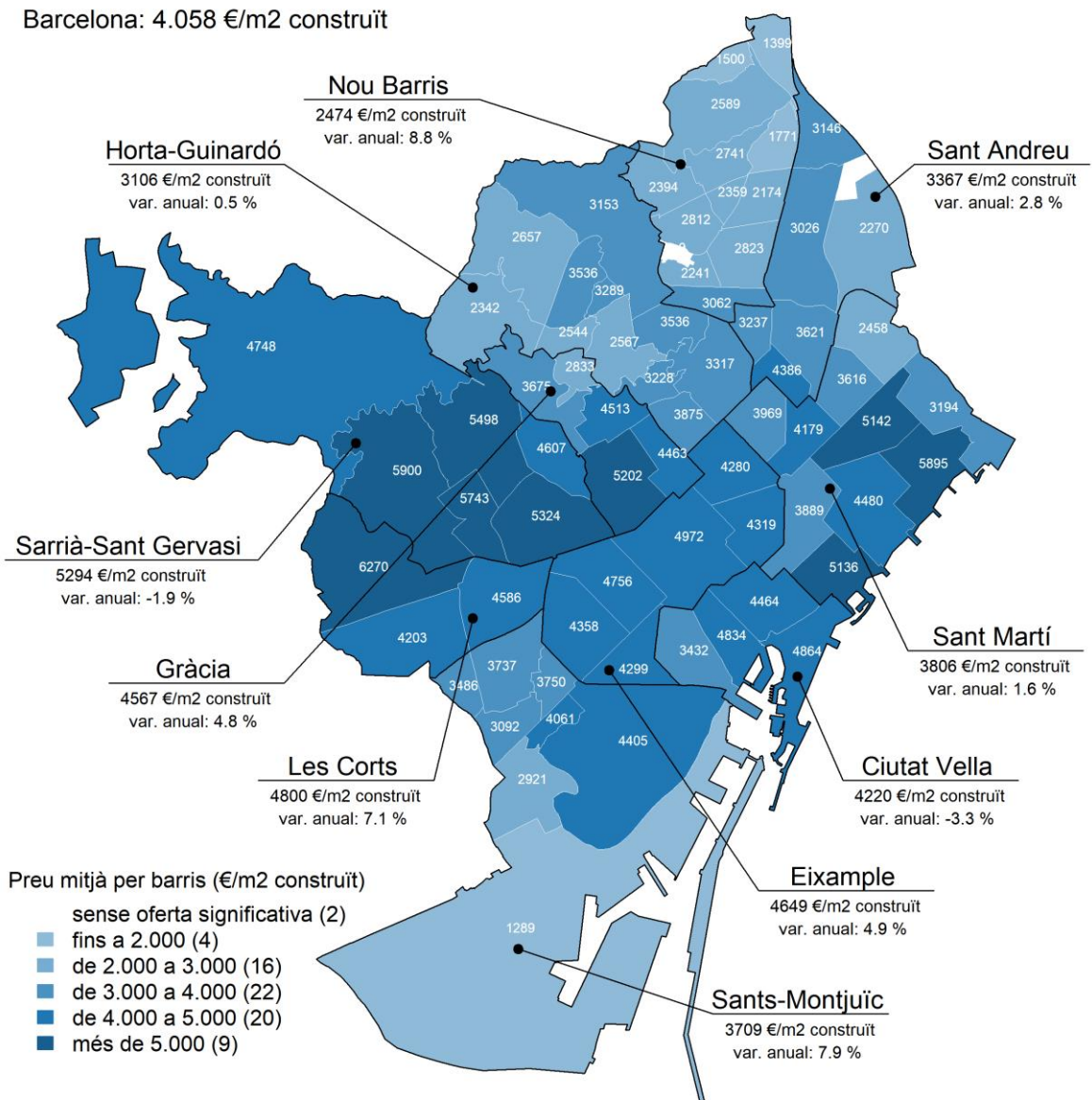
La moderada contracció de les operacions durant el 2019 obeeix al retrocés que experimenta el segment de la segona mà (-3,8%), que representa més del 90% del total de compravendes registrades, mentre que les transaccions al segment d'habitatge nou han anat a l'alça (+9,7%), pel repunt durant la primera meitat de l'any. Això ha estat possible gràcies al fort impuls que la construcció residencial va mostrar en el 2018, que ha estat ràpidament absorbit per la demanda més solvent. En aquest sentit, tant les operacions per part d'estrangers com de societats mercantils han mostrat un dinamisme considerable al llarg de bona part de l'any en el cas de l'habitatge de nova planta. Al segment d'habitatge usat, en canvi, s'ha mantingut el refredament de la inversió empresarial que ja hi va tenir lloc durant el 2018, i malgrat l'augment de les compravendes per part d'estrangers, les transmissions han anat a la baixa per la contracció de la demanda majoritària, la dels particulars nacionals.

La limitada oferta de nova planta ha empès a l'alça els preus fins a assolir nous màxims en el 2019, amb uns valors que s'han situat de mitjana en els 456.500 euros, i un repunt de més del 20% en relació amb l'any anterior, en part per l'increment de la superfície mitjana dels habitatges.

Amb una oferta més àmplia i diversificada, els preus mitjans al mercat de la segona mà també han augmentat durant el 2019 tot i que de forma més continguda (+2,2%), ja que en la segona meitat de l'any han iniciat una tendència a la baixa. Tot i ser valors inferiors als de nova planta, el

preu mitjà d'un habitatge usat amb una superfície mitjana de 77,4m², situat en els prop de 343.000 euros, resulta difícilment assumible per bona part de les llars.

Preu mitjà de venda de l'habitatge usat a Barcelona per districtes i barris. 2019

En termes d'unitat de superfície, els preus d'un habitatge de segona mà s'han situat en els 4.058 €/m² de mitjana l'any 2019, i sense arribar a superar els valors del trienni més expansiu (2006-

2008), han assolit el màxim de la passada dècada, amb un increment del 2,8% en relació amb el 2018. A nivell territorial, la generalitzada trajectòria a l'alça dels preus dels habitatges de segona mà durant el primer semestre de 2019 –amb l'excepció de Ciutat Vella- ha donat pas, en la segona meitat de l'any, a un escenari de major contenció a bona part dels districtes. Pel conjunt de l'any, els valors mitjans han retrocedit tant a Ciutat Vella com a Sarrià-Sant Gervasi, mentre que en sentit contrari, el ritme de creixement dels preus ha estat liderat per un districte com Nou Barris (+8,8%), caracteritzat pels valors inferiors a la mitjana de Barcelona, el que ha afavorit una lleugera reducció del grau de dispersió dels preus a la ciutat.

La demanda que no pot fer front als nivells de preus de la capital s'ha desviat tradicionalment a l'entorn metropolità, però també aquí la pressió inflacionista està sent molt intensa i l'increment acumulat situa els preus mitjans d'un habitatge en els 220.000 euros de mitjana en el 2019, fent que la demanda ja hagi donat senyals de refredament, amb una contracció del 6% en el nombre d'operacions registrades després de tot un quinquenni d'expansió.

Mercat de lloguer

Al mercat immobiliari residencial de Barcelona, el segment de lloguer representa quatre de cada cinc nous contractes registrats a la ciutat per accedir a un habitatge.

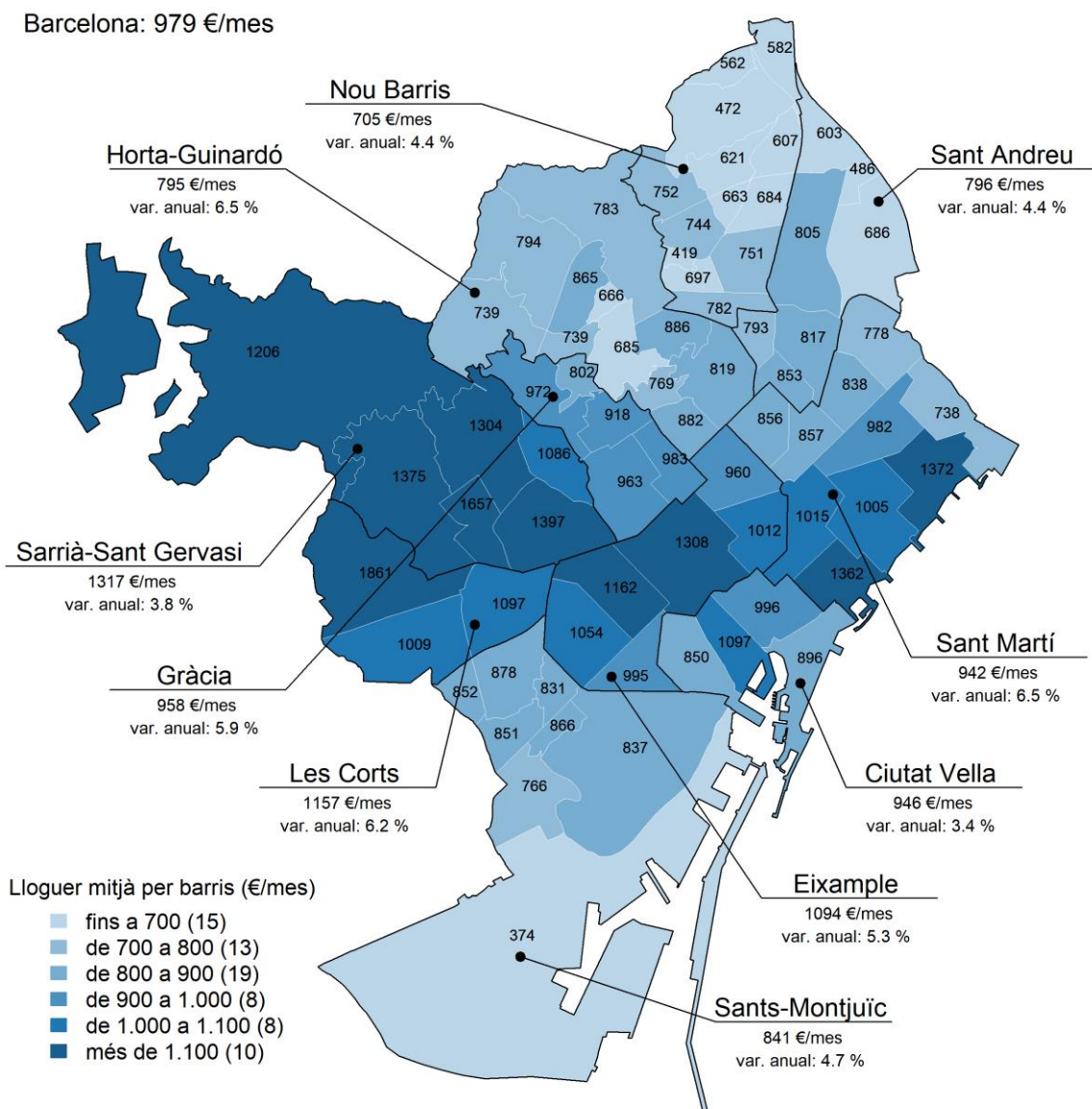
Si l'augment dels contractes de lloguer al llarg del període de crisi 2008-2013 responia probablement a la impossibilitat –per raons diverses- d'accedir a la propietat d'un habitatge com a residència principal, i les xifres més contingudes del trienni 2014-2016 apuntaven a un desplaçament de la demanda del lloguer cap al segment de compra, l'impuls dels arrendaments signats durant el 2017 i la primera meitat del 2018 –a un ritme de dos dígits- posava de manifest la fortalesa de la demanda de sostre residencial a la capital.

Tanmateix, des de finals de 2018 i després de set trimestres consecutius de creixement en termes interanuals, les operacions al mercat del lloguer residencial a Barcelona van iniciar una trajectòria moderadament a la baixa que s'ha mantingut durant el 2019. Aquesta evolució pot haver estat condicionada, per una banda, per la limitació de l'oferta de lloguer tradicional disponible a la ciutat. Però també per l'escenari de desacceleració del ritme de creixement econòmic, que fa que bona part dels llogaters es trobin en dificultats per poder fer front a l'increment acumulat de les rendes mensuals, que en només tres anys –del 2015 al 2017- en el context d'una conjuntura fortament expansiva, van superar àmpliament les d'abans de la crisi.

Després de la xifra rècord de nous contractes de lloguer registrats a Barcelona en el 2018 –més de 53.500- que va permetre tancar l'any amb una alça del 7,1% anual, el mercat presenta una dinàmica més contractiva en el 2019, amb un nombre de contractes signats inferior a les 51.300 operacions i una reducció del 4,2% en relació amb un any enrere.

Si bé la pressió de la demanda a la ciutat continuava sent elevada, tot sembla indicar que ens trobem davant de certs desajustos entre els preus d'oferta i la capacitat econòmica dels llogaters.

Lloguer mitjà mensual a Barcelona per districtes i barris. 2019

Altres factors com la nova regulació dels lloguers vigent des de març de 2019, que recupera mesures de protecció de l'arrendatari com l'ampliació de 3 a 5 anys del termini de pròrroga obligatòria i de fins a 7 anys quan l'arrendador és persona jurídica podrien en certa mesura haver frenat l'oferta. Finalment, el sorgiment de nova oferta residencial en un context d'accés al finançament bancari a preus atractius també podrien haver afavorit un cert desplaçament de la demanda cap a la compravenda d'habitatge nou.

En aquest context, durant el 2019 es va mantenir la trajectòria a l'alça dels preus. Factors com la significativa proporció de l'oferta dedicada al lloguer turístic o l'adquisició d'immobles sencers per part de grans fons d'inversió podrien haver incidit en la tendència alcista de les rendes mensuals –tot i que al ritme més moderat del darrer quinquenni– generant greus problemes de sobrecàrrega financera a les famílies. Després de marcar màxims històrics superant els 1.000 euros mensuals en el 3r. trimestre, el lloguer a Barcelona s'ha situat en els 979 euros de mitjana pel conjunt de l'any 2019, amb un increment del 5,3% respecte al 2018. Per districtes, les diferències seguien sent significatives, amb un lloguer mitjà superior als 1.300 €/mes a Sarrià-Sant Gervasi, a la banda alta, i de 700 €/mes a Nou Barris. Les variacions a l'alça dels preus van ser generalitzades, amb Horta-Guinardó i Sant Martí al capdavant (+6,5% anual) malgrat que a gairebé tots els districtes es va reduir el nombre de contractes.

L'habitatge com a problema social

En paral·lel a l'augment dels preus, especialment al segment de lloguer, l'habitatge es manté com un dels problemes més importants de la ciutat. Així es constata a l'Enquesta de Serveis Municipals de 2019, on l'habitatge és vist com el segon problema més greu (12,2% de respostes, lleugerament per sota el 2018, quan ocupava la primera posició). Tanmateix, al Baròmetre de desembre de 2019 descendeix fins al quart lloc, amb el 6,5% de respostes, el valor més baix dels darrers dos anys, amb una caiguda de set punts i mig en només sis mesos, per l'emergència d'altres problemes. L'accés a l'habitatge, però, a diferència d'altres temes com el turisme, la contaminació o la corrupció, té la particularitat que és percebut no només com un problema social, sinó també com un problema personal.

Aquesta preocupació també es posa de manifest en el nombre d'inscripcions vigents en el Registre de Sol·licitants d'Habitatge de Protecció Oficial de Barcelona, que amb dades a 30 de setembre de 2019 s'ha situat en 41.735 sol·licituds, 2.000 més que a finals de 2018. Sobre el total d'inscrits al conjunt de Catalunya, Barcelona representa més del 30%.

Per pal·liar aquesta situació, l'Ajuntament de Barcelona va aprovar l'any 2018 una mesura que obliga les promocions residencials de més de 600 m², de nova creació o de reforma, a destinar un 30% de la seva superfície per a habitatge de protecció pública. La iniciativa va anar acompanyada de la declaració de tota la ciutat com a àrea de tanteig i retracte, un altre instrument per tal d'afavorir que l'Ajuntament pugui adquirir de manera preferent solars i edificacions, amb l'objectiu d'enfortir el parc públic de lloguer.

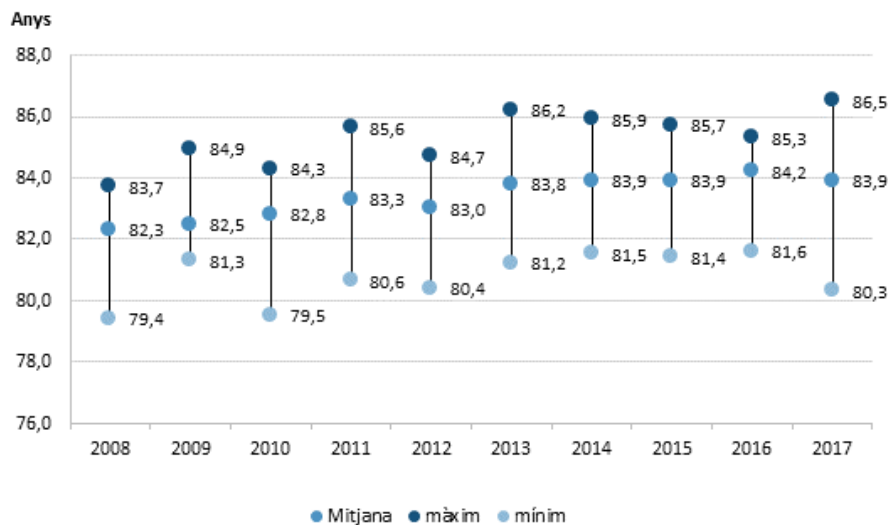
Salut⁹

Salut i desigualtat social

Tal i com s'ha indicat en l'apartat de població, l'esperança de vida en néixer es va reduir lleugerament durant el 2017, fins als 83,9 anys, essent aquesta reducció més intensa en el cas dels homes (80,7 anys, mig punt menys que el 2016) que de les dones (86,7 anys, dues dècimes menys). Aquestes xifres situen l'esperança de vida de les persones residents a Barcelona en línia amb les de Catalunya (80,7 anys per als homes i 86,2 anys per a les dones) i de l'estat espanyol (80,6 i 86,1 anys, respectivament).

Per districtes, les diferències de l'esperança de vida s'eixamplen, amb un mínim de 80,3 anys per Ciutat Vella, que es manté com el districte amb l'esperança de vida més baixa, i un màxim de 86,5 per Les Corts. Per sexes les diferències s'amplien amb més intensitat en el cas de les dones.

Gràfic 45: Esperança de vida a Barcelona. Districtes màxim i mínim.

Font: Agència de Salut Pública de Barcelona. Ajuntament de Barcelona.

Les desigualtats en l'esperança de vida també s'observen entre els barris. En el període 2012-2014 la diferència en l'esperança de vida entre els barris amb nivells socioeconòmics més i menys afavorits va ser de 5,7 anys en els homes i 0,1 anys en les dones. Aquestes diferències van disminuir lleugerament en el període 2015-2017 en els homes, amb un valor de 5,2 anys, però en les dones van augmentar, passant a ser de 0,7 anys.

⁹ El contingut d'aquest apartat es basa en l'Informe sobre l'estat de salut de la ciutat 2018 (<https://www.aspb.cat/documents/informe-salut-2018>), elaborat per l'Agència de Salut Pública de Barcelona.

Les taxes de mortalitat estandarditzades per edat a la ciutat, van augmentar lleugerament l'any 2017, després d'una lleugera tendència a la baixa perceptible en anys anteriors. L'increment va ser més important en el cas dels homes (de 1.043,7 a 1.080,3 morts per cada 100.000 habitants), que en el de les dones (de 606,6 a 611,4). Per districtes, Ciutat Vella presenta la taxa de mortalitat més elevada tant per homes com per dones (159, i 88,9, respectivament) i Les Corts la més baixa (105,8 i 70).

En el període 2012-2014 la taxa de mortalitat dels barris amb nivell socioeconòmic menys afavorit va ser 6,4 vegades i 1,8 vegades més elevada que en barris amb nivell socioeconòmic més afavorit, en homes i dones, respectivament. Aquestes desigualtats van disminuir en el període 2015-2017, en ambdós sexes, però sobretot en homes, on es va reduir a la meitat.

Utilització dels serveis de salut

L'atenció primària en salut és el primer nivell d'accés a l'assistència sanitària. Els serveis d'atenció primària del sistema públic de la ciutat de Barcelona, van atendre durant l'any 2018 més d'1,2 milions de pacients amb un total de 8,7 milions de visites. El districte on s'han atès més persones ha estat Nou Barris, 84% de la població, mentre que a Sarrià-Sant Gervasi s'ha atès només un 59% de la població del districte. Per gènere, les dones són les que més es visiten als centres d'atenció primària, 77% de la població, mentre que els homes representen el 66%.

L'atenció hospitalària especialitzada de la ciutat disposa d'uns 3.500 llits. L'activitat realitzada l'any 2018 ha estat de 223.734 altes, un 5% superiors a les de 2017. Un 79% de les assistències realitzades als hospitals de la ciutat van ser de pacients amb residència a Barcelona. La taxa d'hospitalització va ser de 97,8 per 1.000 habitants, inferior a la de 2017 (106,8). Nou Barris (150,2) i Horta-Guinardó (138) són els que van presentar les xifres més elevades, mentre que Sarrià-Sant Gervasi i les Corts presenten els valors més baixos (68,8 i 83,9, respectivament).

Durant l'any 2018 ha augmentat l'activitat quirúrgica en nombre d'intervencions en un 7,5% i ha disminuït un 7,4% el nombre de pacients en llista d'espera.

Segons dades de l'Enquesta de Serveis Municipals 2019, el 46% dels residents a la ciutat disposa de mútua mèdica privada, percentatge que ha anat en augment durant l'última dècada (32,7% el 2009). La variabilitat entre districtes és molt alta, del 25,5% actual de Nou Barris, al 73,5% de Sarrià-Sant Gervasi.

Cultura

La ciutat de Barcelona compta amb una àmplia dotació de grans equipaments culturals que es complementa amb una bona xarxa de centres culturals de proximitat. Es tracta d'un sistema ric i dinàmic que abraça tots els àmbits de la creació: més de 50 museus i grans centres d'exposicions, més de 50 sales d'arts escèniques, tres grans auditoris de música, nombroses sales de música en viu, 40 biblioteques, 52 centres cívics, 11 fàbriques de creació, a més d'un gran nombre d'ateneus populars, llibreries, galeries d'art, etc. que, en conjunt dibuixen un sistema cultural que actua com a eina de transformació social.

Els museus, centres d'exposicions i espais d'interès arquitectònic de la ciutat reben més de 26 milions de visitants anuals (26,4 milions el 2018). Al voltant del 45% d'aquests visitants corresponen als 28 centres municipals o amb participació municipal. Tot i una certa davallada en els últims anys pel que fa al nombre de visitants, la variació és poc significativa.

En l'àmbit de la música (i prenent de referència les darreres dades de les que disposem), entre els tres grans auditoris de la ciutat (Gran Teatre del Liceu, Palau de la Música i L'Auditori) van superar el milió d'espectadors (1,12 milions, el 2018), mentre que les sales de música en viu van arribar gairebé al milió (0,93 milions, el 2017).

Pel que fa a les arts escèniques, l'any 2018 el nombre d'espectadors es va mantenir aproximadament en la mateixa xifra que l'any anterior (2,45 milions), i el percentatge d'ocupació de les sales va seguir estable en el 58%.

La ciutat també compta amb una xarxa d'11 fàbriques de creació que l'any 2018 han acollit més de 650 projectes de creació, 255 activitats de formació per a professionals i 538 activitats de difusió.

L'oferta de festivals de la ciutat, el 2018 va superar les 150 propostes, que van reunir al voltant de 2,5 milions d'assistents. El festival MAC, Mercè Arts de Carrer (amb uns 290.000 assistents) i el Llum BCN (amb uns 170.000 assistents) van ser els festivals gratuïts i a l'aire lliure amb més afluència. Entre els festivals de música celebrats, els que van tenir més espectadors van ser el Primavera Sound (220.000) i el Festival Internacional de Jazz (144.000). Entre els festivals multidisciplinaris, el Grec Festival de Barcelona (en aquest cas, amb dades 2019) va superar els 124.000 espectadors, amb 92 espectacles programats.

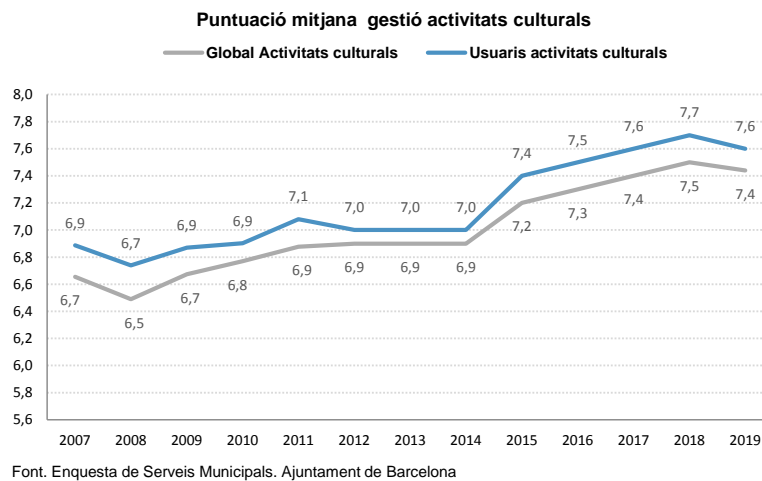
Pel que fa als actes de la Mercè, al voltant d'1,4 milions de persones van participar l'any 2019 a les activitats programades. L'extensió de la festa als barris (al Parc de la Trinitat, a la plaça Major de Nou o a la llera del Besòs) va tenir molt ben acollida per part de la ciutadania.

En els darrers anys, l'Institut de Cultura ha incorporat dos nous esdeveniments de periodicitat biennal al calendari cultural de la ciutat: la Biennal de pensament Ciutat Oberta (octubre de 2018) i la Biennal Ciutat i Ciència (març de 2019), amb l'objectiu de situar al debat ciutadà reflexions sobre el paper de la ciutat, la ciència i el pensament en el canvi d'època. La primera Biennal del Pensament Ciutat Oberta –amb 70 actes programats en 59 espais dels 10 districtes

de Barcelona– va aplegar més de 21.000 assistents. A la ‘Biennal Ciutat i Ciència’, 11.000 persones van assistir a alguna de les 99 activitats programades en 61 espais de la ciutat.

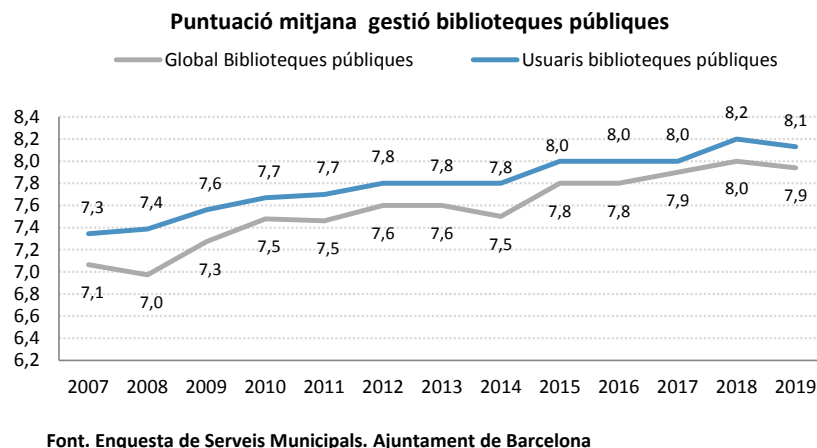
En general, la població de Barcelona valora de manera força positiva les activitats culturals que tenen lloc a la ciutat. La puntuació que se li atorga a aquestes activitats ha crescut 0,7 punts en una dècada, passant del 6,7 de l’any 2009 al 7,4 el 2019 (Enquesta de Serveis Municipals 2019).

Gràfic 46: Gestió d’activitats culturals

En l’àmbit dels equipaments de proximitat, la ciutat compta amb una xarxa de 40 biblioteques que el 2019 van rebre 6,7 milions de visites (un 5% més que el 2018), mentre que el nombre de préstecs es va estabilitzar al voltant dels 3,4 milions. Així mateix el nombre de persones amb carnet de biblioteques va sobrepassar el milió (1.003.188). Pel que fa a la valoració ciutadana, les biblioteques són un dels serveis més ben valorats a l’Enquesta de Serveis Municipals, amb un 7,9 l’any 2019.

Gràfic 47: Gestió de les biblioteques públiques

Seguint amb els equipaments de proximitat, la xarxa de 52 centres cívics repartits pel territori facilita l'accés de la ciutadania a la cultura i les activitats comunitàries. Durant el 2018, els tallers de formació van rebre més de 146.000 inscripcions, mentre que a les activitats culturals que s'hi van organitzar hi van assistir més de 430.000 persones. En l'àmbit dels centres cívics cal fer esment del programa Barcelona Districte Cultural, un projecte iniciat el 2017 que, entre altres objectius, pretén que l'oferta cultural de la ciutat arribi i sigui més accessible a aquelles persones o col·lectius que no són públic habitual d'aquestes activitats. Durant les dues edicions de 2019 (primavera i tardor) s'han presentat 44 propostes d'arts escèniques o musicals i 18 d'audiovisuals (cinema familiar i documental musical) en 307 sessions, a les quals han assistit un total de 37.565 espectadors. D'aquestes sessions, un total de 30 han estat funcions escolars dirigides a diverses escoles i instituts de la ciutat. Els centres cívics són un altre dels serveis més ben valorats a l'Enquesta de Serveis Municipals, amb un 7,6 l'any 2019.

El curs 2019-2020 s'ha iniciat l'onzena edició del programa En Residència, un projecte clau a la ciutat que articula el lligam entre l'art contemporani i l'alumnat dels instituts públics de la ciutat, i que genera noves formes i contextos de creació. Durant aquestes onze edicions s'han fet 122 residències a 48 instituts que han implicat més de 2.100 alumnes. El programa ha consolidat una comunitat EN RESIDÈNCIA que agrupa més de 3.000 persones entre alumnat, professorat, creadors i creadores i equips de mediació.

Finalment, la política de subvencions a entitats i persones productores i generadores d'activitats i projectes culturals és un estímul per a la participació de la ciutadania en la cogeneració de les propostes culturals. L'any 2018, a la convocatòria general de subvencions, un total de 500 projectes van rebre en global més de 4,8 M€.

Esports

El nombre d'usuaris dels serveis prestats des de la xarxa d'equipaments esportius municipals s'ha anat recuperant al llarg dels darrers tres anys, en què s'ha aconseguit invertir la dinàmica de pèrdua de persones abonades als Centres Esportius Municipals que s'havia registrat els anys de crisi. Al desembre del 2018 hi havia prop de 193.000 abonats amb una oferta que es manté al voltant de 1.900 espais esportius públics.

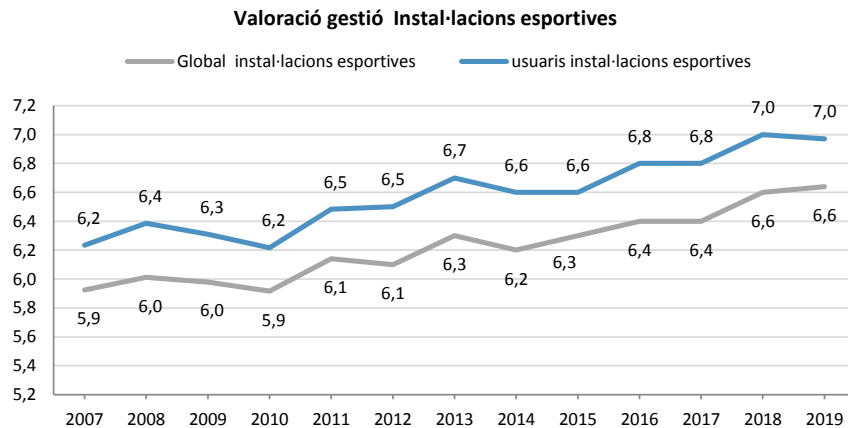
Taula 21: Instal·lacions esportives municipals (nombre i abonaments).

Esports	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2018/2017
Abonats instal·lacions esportives municipals	178.880	177.111	178.295	182.230	187.721	190.110	192.897	1,5%
Núm. espais esportius públics	1.796	1.833	1.894	1.904	1.897	1.890	1.912	1,2%

Font: Institut Barcelona Esports (IBE). Ajuntament de Barcelona

La valoració de les instal·lacions esportives per part dels ciutadans obté una nota de 6,6 sobre 10, a l'Enquesta de Serveis Municipals de 2019 però els usuaris els atorguen una puntuació superior, de 7 sobre 10.

Gràfic 48: Gestió d'instal·lacions esportives

Font. Enquesta de Serveis Municipals. Ajuntament de Barcelona

Per altra banda, la participació ciutadana als esdeveniments esportius de la ciutat va aplegar el 2018 més de 282.000 participants a un total de 141 actes de diferents modalitats.

La Marató de Barcelona ha tingut prop de 17.500 participants en la seva edició de 2019, un 2% més que l'any anterior, amb un 20% de participació femenina. També cal destacar l'increment del percentatge de dones participants a la cursa del Corte Inglés on dels 46.000 corredors amb que va comptar la 41ena edició, més de 25.000 van ser dones (55% del total); així com també a la cursa de la Mercè, amb una participació femenina de prop del 31%.

L'enquesta d'hàbits esportius de la població en edat escolar a Barcelona 2018 mostra com es consolida la pràctica esportiva de nens i nenes a la ciutat. En concret, el 71,6% dels escolars de Barcelona fan esport de forma regular Pel que fa a la pràctica esportiva femenina, s'incrementa un 3,1% respecte a les dades de 2013 i passa del 69,2% al 72,3%, consolidant la reducció de la diferència entre gèneres.

Pel que fa a les activitats esportives, mentre que en el futbol, el hoquei, els esports de contacte i el tennis més del 60% són nens-nois, al voleibol, la dansa i el patinatge més del 60% són nenes-noies. Entre els esports més practicats, els que tenen una proporció més equilibrada en perspectiva de gènere són el bàsquet, l'atletisme, la natació i la gimnàstica.

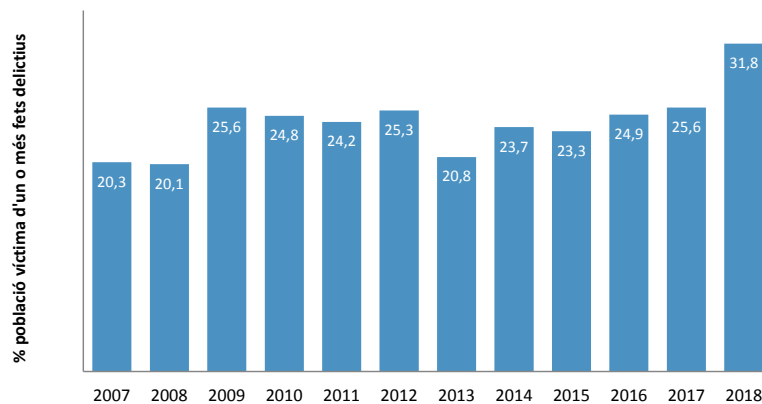
En la promoció de l'activitat física i l'esport en edat escolar, es desenvolupen programes com "L'escola fa esport a la ciutat", conjunt d'activitats de promoció esportiva que s'ofereix als centres educatius de la ciutat en horari lectiu, i que va registrar 80.258 participacions a 315 centres educatius de la ciutat.

Seguretat ciutadana i Convivència

A la darrera Enquesta de Serveis Municipals de 2019, el 17,1% dels entrevistats situen la inseguretat com a principal problema de la ciutat, el valor més alt des del 2011. També a l'últim baròmetre, de desembre de 2019, la inseguretat repunta amb força fins assolir un 29,1% del total de respostes.

Tanmateix, a l'Enquesta de Victimització de 2019 el 31,8% dels barcelonins i barcelonines manifesten haver estat víctimes d'un o més fets delictius durant el 2018, un percentatge més de sis punts superior al de l'any anterior que assoleix un rècord històric. La segona xifra més alta registrada va ser la de l'any 1986, amb un 26,2%.

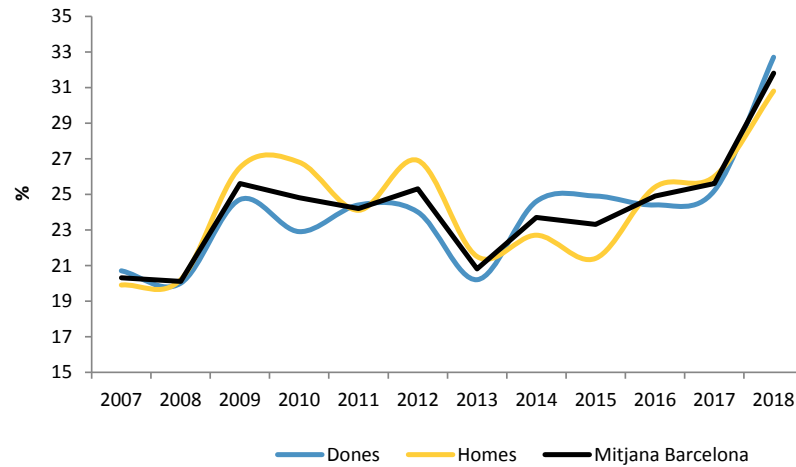
Gràfic 49: Evolució de l'índex de victimització

Font. Enquesta de victimització. Ajuntament de Barcelona.

Després de dos anys en els que l'índex de victimització dels homes va ser superior al de les dones, al 2018 es reverteix la tendència i l'índex de les dones passa al capdavant. L'índex de denúncia -enquestats que manifesten haver denunciat els fets delictius- disminueix quatre punts el 2018 i es situa en el 18,4%

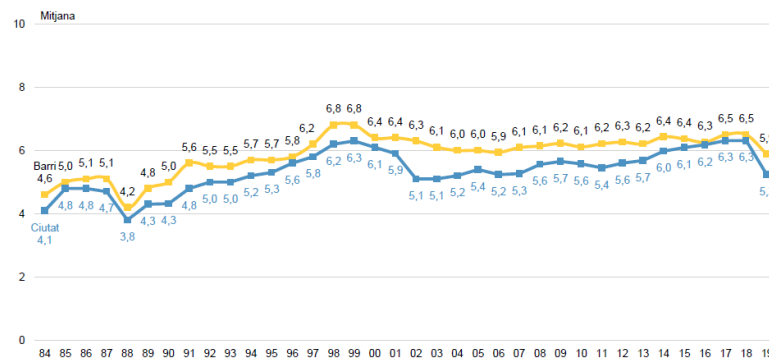
Gràfic 50: Evolució de l'índex de victimització segons sexe

Font: Enquesta de victimització. Ajuntament de Barcelona

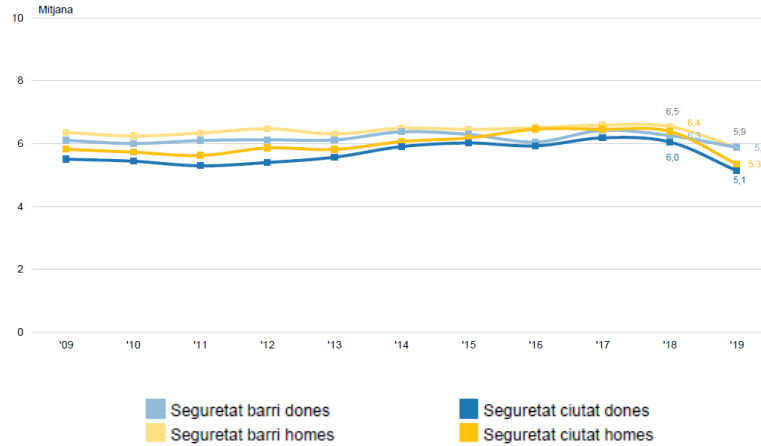
Pel que fa a la percepció de la seguretat de la ciutat i el barri on es viu, la valoració dels ciutadans cau de manera important respecte l'any passat, (sis punts per als barris i i més d'un punt per la ciutat), situant-se a nivells dels anys 90, però el barri es continua percebent com a més segur que la ciutat. Per sexes, les dones i els homes puntuen per igual la seguretat al barri, però pel que fa a la seguretat a la ciutat, les dones la puntuen dues dècimes per sota.

Gràfic 51: Percepció de la seguretat a la ciutat i al barri

Font: Enquesta de victimització. Ajuntament de Barcelona

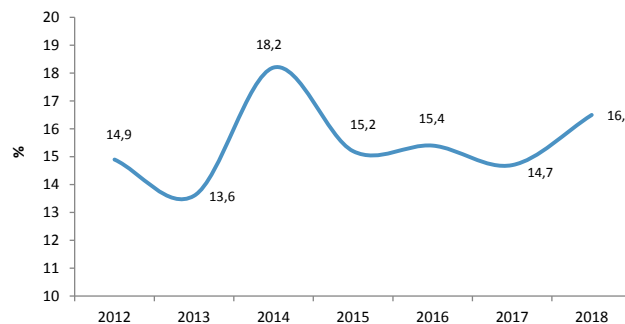
Gràfic 52: Percepció de la seguretat a la ciutat i al barri, segons sexe

Font: Enquesta de victimització. Ajuntament de Barcelona

Pel que fa a la convivència, el 16,5% dels enquestats manifesta que ha patit algun conflicte cívic o problema de convivència al seu barri, un percentatge gairebé dos punts superior al de l'any anterior. Entre els cinc principals conflictes de convivència els enquestats assenyalen: conflictes de soroll amb els veïns i al carrer; conflictes amb el veïns, problemes a causa d'animals domèstics; vandalisme, destrosses a l'espai públic o el mobiliari urbà i problemes amb els turistes o apartaments turístics.

Gràfic 53: Conflictes de convivència al barri

Font: Enquesta de victimització. Ajuntament de Barcelona

La ciutat ha tancat l'any 2019 amb un increment dels fets delictius del 2,9% respecte l'any anterior, amb una evolució marcadament diferent entre el període gener-juliol, quan van augmentar el 7,7%, i els darrers cinc mesos de l'any, amb una reducció del 3,5%.

Els delictes contra el patrimoni van suposar el 92% dels fets totals i van augmentar un 2,9% respecte l'any passat. Dintre d'aquests, es van registrar prop de 130.000 furts, un 1,2% per sota de la dada de 2018, el primer descens després de cinc anys de creixement sostingut. En canvi, els robatoris violents a la via pública van augmentar més del 25%, encara que només representen el 4% del total de fets delictius.

Els robatoris amb força a interior de domicili han experimentat un descens del 9,3%, en canvi, els robatoris amb força a interior de vehicle experimenten una pujada del 27%. Per últim, els delictes contra les persones s'incrementen un 3,7%, destacant els homicidis (de 10 a 17 casos) i les agressions i/o abusos sexuals (713 casos), que presenten un increment del 6,7%.

Durant el 2019, els turistes van representar el 22% de les víctimes que denuncien un fet delictiu. La majoria d'aquest fet es van concentrar als districtes de l'Eixample i de Ciutat Vella i, en general, a les principals zones turístiques de la ciutat.

Respecte a la valoració del servei municipal de seguretat ciutadana, l'Enquesta de Serveis Municipals de 2019, mostra que tant a nivell de ciutat (5,5) com a nivell del propi barri de residència de la persona entrevistada (6,0), la valoració disminueix vuit i cinc dècimes, respectivament, respecte l'any passat, si bé la de 2018 va ser la puntuació més elevada des de l'inici de la sèrie l'any 1988. Per sexes, les dones puntuen més baix que els homes tant la gestió de la seguretat a la ciutat (una dècima per sota) com al barri (tres dècimes per sota).

5. SOSTENIBILITAT I TRANSICIÓ ECOLÒGICA

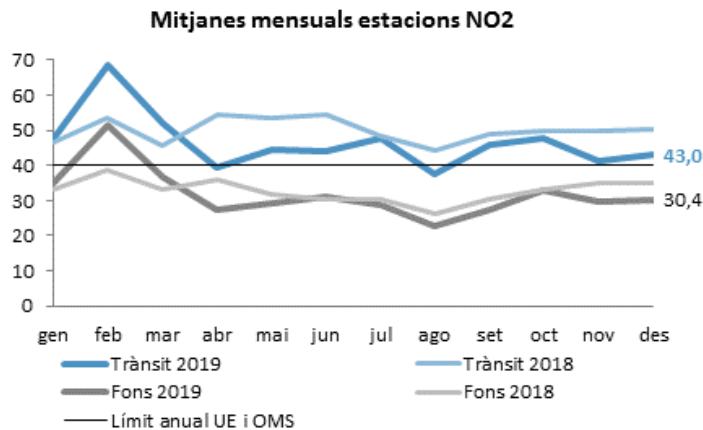
Barcelona és una ciutat de poc més de 100km² amb una elevada densitat de població. El seu notable dinamisme econòmic, l'atracció de visitants i l'ús intens de l'espai públic, tal i com correspon a una urbs mediterrània, tenen un fort impacte sobre la qualitat ambiental i la salut de les persones que viuen i gaudeixen de la ciutat.

Sostenibilitat i medi ambient

Qualitat de l'aire

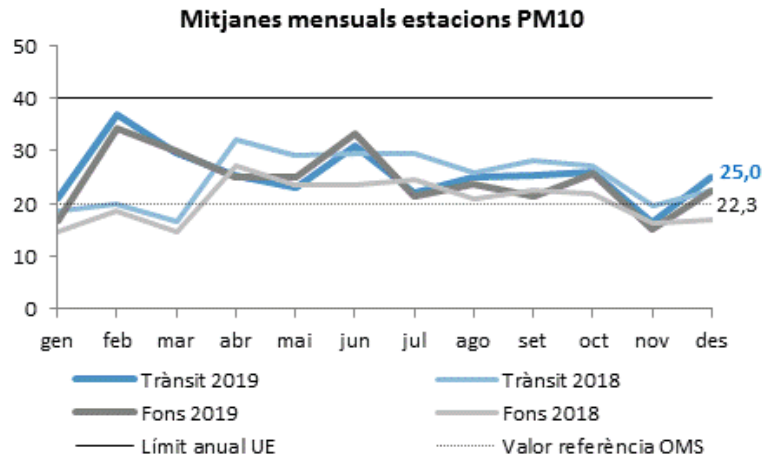
Al llarg de 2019, els nivells de contaminació de l'aire, especialment de NO₂ a les estacions de trànsit, s'han situat per sobre dels valors límit establerts per la UE i l'OMS, per la mitjana anual (40 µg/m³) pràcticament a tots els mesos, tot i que a partir de la primavera, els valors s'han reduït respecte als d'un any enrere.

Gràfic 54: Emissions de NO₂

Pel que fa als registres de PM₁₀ a les estacions de trànsit, durant l'any 2019 les immissions s'han mantingut relativament estabilitzades des del mes d'agost, tot i el canvi de tendència dels dos últims mesos, i en general es redueixen lleugerament respecte a un any enrere. En canvi, a les estacions de fons els valors empitjoren respecte al 2018.

Gràfic 55: Emissions de PM10

Segons l'Agència de Salut Pública de Barcelona, el 2018 la contaminació de l'aire va provocar 351 morts prematures a la ciutat i es calcula que un 48% de la població està exposada habitualment a uns valors superiors als recomanats per l'OMS.

A partir de l'1 de gener de 2020, la Zona de Baixes Emissions de la ciutat de Barcelona s'implanta de manera permanent. Amb la restricció de la circulació dels vehicles contaminants que no disposin de l'etiqueta de la Direcció General de Trànsit s'estima que es podrà reduir un 15% de la contaminació de l'aire a Barcelona el 2024.

L'objectiu de la ZBE és evitar que uns 50.000 cotxes contaminants entrin a la ciutat els dies laborables i millorar així la salut de la ciutadania. Segons les dades de les càmeres que fan la lectura de matrícules dels vehicles, durant els dos primers mesos de funcionament de la ZBE el nombre de vehicles contaminants que circulen per la ciutat s'ha reduït en 36.000. Així doncs, el nombre de vehicles que es desplacen sense etiqueta ambiental ha passat de un 11-12% del parc automobilístic en novembre, a un 7-8,5% en febrer, una reducció de entre 2 i 4 punts, quan el 2017 aquest percentatge era d'un 20%.

Segons les dades de l'últim Baròmetre municipal de desembre de 2019, 9 de cada 10 persones entrevistades es mostren preocupades pel canvi climàtic i 8 de cada 10 considera que afecta la seva vida quotidiana. El 72,8% de les persones entrevistades es mostren disposades a reduir l'ús del vehicle privat i un 61% estan disposades a comprar un vehicle elèctric per fer front a l'emergència climàtica.

Zones verdes

Els espais verds urbans tenen efectes molt beneficiosos sobre la salut de les persones, incideixen en l'estrès, els problemes de salut mental i en una reducció en la mortalitat cardiovascular, entre d'altres. A més, aporten valors ecològics que són essencials per a la ciutat, com ara la biodiversitat, i valors socioculturals, com el benestar i les relacions socials.

La ciutat compta amb 28,4 milions de m² d'espai verd (1.754,8 m² per 100 habitants), i 580,6 hectàrees de parcs urbans.

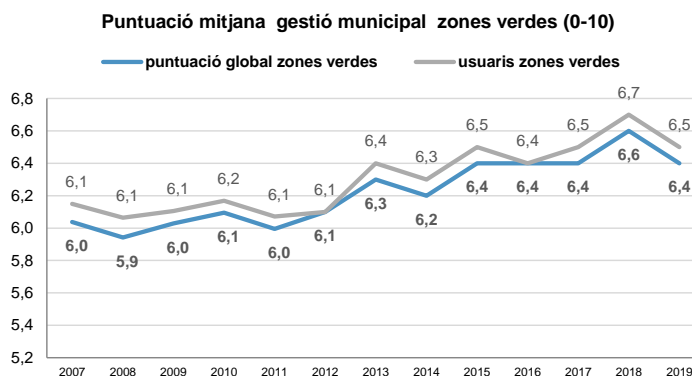
Taula 22: Superfície de les zones verdes a la ciutat de Barcelona

Verd Urbà	Unitat	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Zona Verda	Superfície m ²	28.721.312	28.766.563	28.931.127	28.971.419	29.107.514	29.176.042	28.271.881	28.293.315	28.343.672	28.441.653
Per habitant	m ² /100 hab.	1.771,30	1.776,50	1.790,90	1.784,90	1.805,90	1.820,80	1.762,00	1.763,00	1.761,85	1.754,78

Font. Àrea d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat. Ajuntament de Barcelona

En general, els ciutadans tenen una bona percepció de les zones verdes de la ciutat. La gestió municipal d'aquests espais obté una puntuació que s'ha mantingut per sobre de 6 des de l'any 2007, si bé disminueix lleugerament el 2019, situant-se en 6,4 pels ciutadans i 6,5 pels usuaris. Però tot i la bona percepció de les zones verdes de la ciutat per part de la ciutadania, gairebé la meitat dels infants (46,9%) considera que no hi ha suficients espais per jugar i divertir-se al seu barri i el 24,5% diu que no té a prop de casa seva un espai a l'aire lliure on jugar amb seguretat.

Gràfic 56: Gestió municipal de zones verdes

Font. Enquesta de Serveis Municipals. Ajuntament de Barcelona

Barcelona és una ciutat conscient de l'impacte ambiental de l'activitat urbana en el territori i de les seves repercussions socials. L'Ajuntament aplica des de fa anys els principis i valors de la cultura de la sostenibilitat en la seva política ambiental. Aquest compromís amb el medi ambient no s'ha restringit al govern i l'administració municipal, sinó que s'ha implicat la ciutadania. L'impuls per part de l'Ajuntament de l'Agenda 21 Local i la signatura del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat 2012-2022 són exemples de la participació ciutadana en activitats orientades a la millora de la qualitat ambiental. A finals de 2018 el nombre d'entitats signants del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat era de 1.115. La major part d'aquestes entitats són centres educatius, estenen la preocupació ambiental a les noves generacions amb una perspectiva de futur.

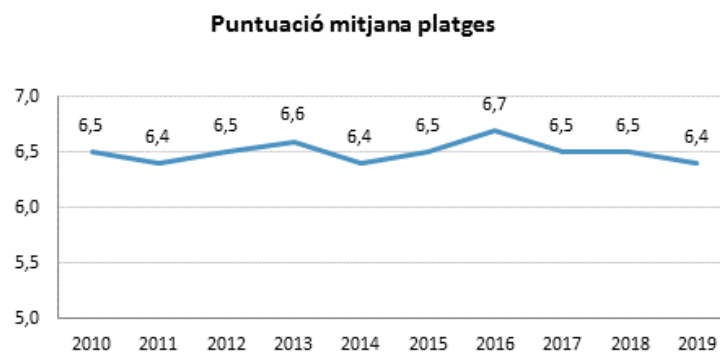
Platges

La ciutat disposa de 9 platges, que van des de la Barceloneta fins a la llera del riu Besòs, amb una longitud total de 4,4 km. L'ocupació estimada d'aquestes el 2018 va ser de 3,8 milions d'usuaris, gairebé 1 milió menys que els 4,7 milions del 2016, degut principalment als adversos fenòmens meteorològics de la temporada estival.

Per tercer any consecutiu, durant l'estiu s'ha habilitat un accés específic per a gossos a la platja de Llevant, on han gaudit de l'espai més d'11.000 gossos, una xifra força inferior a la de l'estiu anterior (més de 18.000 gossos), en part perquè aquest espai es va obrir al públic un mes i mig més tard que l'any 2017.

La valoració ciutadana de les platges va assolir l'estiu de 2019 un valor de 6,4 sobre 10, i el 5,9 si es considera la neteja de les platges, tots dos valors per sota dels assolits el 2018.

Gràfic 57: Valoració de les platges de Barcelona

Font: Enquesta Ecologia Urbana. Ajuntament de Barcelona

Pel que fa a la qualitat de l'aigua de bany de les platges durant l'estiu de 2018 hi ha hagut un increment del 30% del nombre de banderes grogues (banyar-se amb precaució) en relació a l'estiu de 2017, com a conseqüència de més dies de pluja i del mal estat de la mar, i les anàlisis fetes de la qualitat de l'aigua el 2018 donen un resultat d'excel·lent del 86%.

Gestió de residus

Per tal de garantir un espai públic de qualitat i una ciutat verda i biodiversa, la gestió de residus esdevé un dels serveis més importants de la ciutat. El volum de residus generat a la ciutat durant el 2019 ha superat les 800.000 tones, xifra lleugerament superior a l'any anterior (+0,3%), que estabilitza l'increment de generació de residus iniciada el 2014. Aquesta dada situa la generació de residus en una mitjana de 1,33kg/habitant/dia.

Taula 23: Recollida de residus i reciclatge a Barcelona

Recollida de residus	Unitat	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Sòlids urbans	tones	864.758	844.140	806.368	753.737	730.286	739.061	748.673	762.077	771.289	799.792	801.936
Generació residus sòlids	Kg / habitant dia	1,5	1,4	1,4	1,3	1,2	1,26	1,28	1,30	1,30	1,35	1,33
Recollida selectiva sobre total	%	32,3	39,5	38,0	37,1	36,2	36,1	36,3	35,9	36,4	37,7	38,8
Vidre	tones any	31.674	32.845	32.894	32.543	32.592	33.229	34.136	34.910	36.361	37.773	39.156
Paper	tones any	87.536	86.756	67.302	58.107	48.639	50.170	51.865	49.423	48.814	58.354	63.236
Envasos	tones any	18.749	20.812	20.560	19.735	18.990	19.098	19.776	20.727	21.582	24.048	25.955
Matèria orgànica	tones any	84.552	140.427	133.217	122.508	117.477	117.460	118.261	117.444	119.456	125.309	126.713

Font: Àrea d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat. Ajuntament de Barcelona

La recollida selectiva de residus augmenta respecte l'any passat (+3,3%), assolint un percentatge del 38,8%, més d'un punt per sobre de l'any anterior, superant l'assolida l'any 2011 i només set dècimes per sota del rècord de 2010. Entre les diverses fraccions de residus, destaca l'augment de la recollida de paper (+8,4%) i d'envasos (+7,9%). Les xifres de la fracció orgànica augmenten només un 1,1%, lluny de l'increment del 2018 (prop del 5%), per tant no es pot parlar de consolidació com a la resta de fraccions en els hàbits de reciclatge de la ciutadania i és la que té més potencial de millora.

En aquesta línia, l'Ajuntament de Barcelona va implantar a principis de l'any 2018 un sistema pilot de recollida selectiva "Porta a Porta" al casc antic de Sarrià (Sarrià Vell). Es tracta d'un sistema pioner, que suposa una millora de la qualitat de l'espai públic (retirada de contenidors, instal·lació de noves papereres per residus de petit format, etc.) i que implica nous hàbits en la gestió dels residus i la col·laboració de la ciutadania per utilitzar correctament el sistema implantat.

Els resultats d'aquesta prova pilot mostren un augment important del percentatge de recollida selectiva de la zona (de menys del 20% el 2017 fins al 56% a finals del 2018) i una millora molt important en la recollida orgànica, amb un percentatge d'impureses de només el 2%.

Durant el 2019 també ha continuat augmentant el nombre d'usuaris dels punts verds de la ciutat, i les visites han arribat a prop de 990.000, un 5,5% superiors a l'any anterior. A banda dels contenidors situats al carrer, la infraestructura de recollida selectiva de residus es complementa amb una xarxa de 23 punts verds de recollida de barri, 7 de zona i una flota de 9 unitats mòbils que cobreixen 97 punts verds mòbils de recollida.

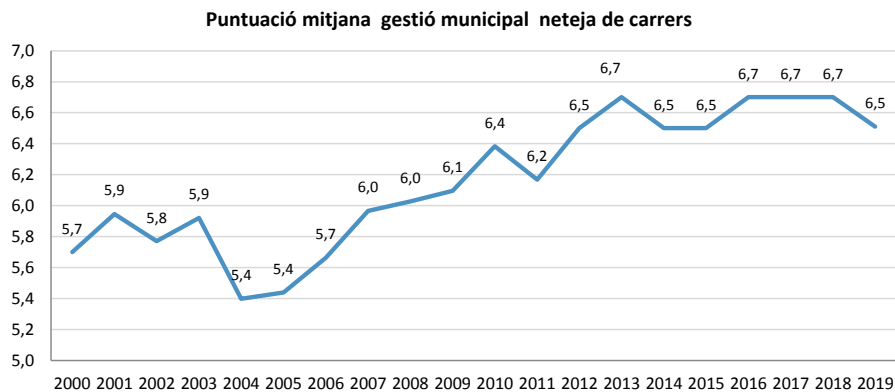
La valoració per part dels ciutadans dels serveis relacionats amb la recollida d'escombraries ha anat a l'alça al llarg dels darrers anys, i a partir de l'any 2010 s'ha situat per sobre del 7 sobre 10, encara que l'any 2019 baixa lleugerament fins al 7,4. També la percepció ciutadana de la neteja dels carrers ha anat millorant, assolint una valoració de 6,5 l'any 2019, lleugerament inferior a la dels últims tres anys.

Gràfic 58: Valoració de la gestió municipal de la recollida d'escombraries

Font. Enquesta de Serveis Municipals. Ajuntament de Barcelona

Gràfic 59: Valoració de la gestió municipal de neteja de carrers

Font. Enquesta de Serveis Municipals. Ajuntament de Barcelona

Consum d'aigua i enllumenat públic

La preocupació i implicació ciutadana en la sostenibilitat mediambiental, i en especial, en l'estalvi de recursos naturals escassos, es posa de manifest en l'evolució dels indicadors de consum d'aigua a la ciutat. El consum d'aigua total per habitant i per a consum domèstic el 2019 s'ha mantingut força estable respecte el 2018, i es manté per sota del nivell d'ara fa deu anys, però per sobre del de 2014, que va registrar un mínim.

Taula 24: Consum d'aigua a la ciutat de Barcelona

Consum d'aigua	Unitat	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 (p)
Total per habitant	Litres/habitant i dia	164,9	164,8	165,3	163,2	160,9	156,3	159,2	162,0	163,7	161,2	161,5
Consum domèstic	Litres/habitant i dia	110,1	109,8	109,5	108,2	108,4	104,4	105,5	107,2	108,4	107,0	107,3
Consum d'aigua freàtica	mil m ³	946	949	1.033	1.269	1.228	1.148	1.287	1.164	1.226	1.055	1.201

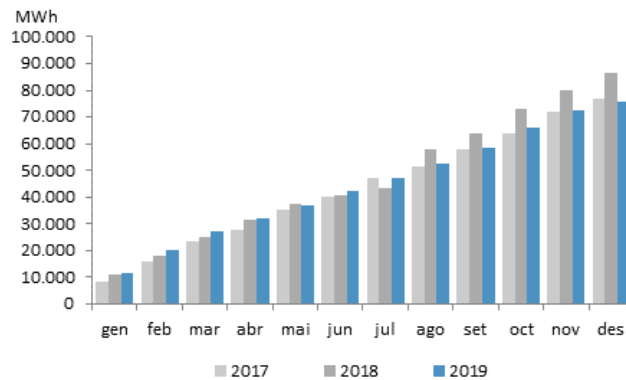
Font. Àrea d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat. Ajuntament de Barcelona. Societat General d'Aigües de Barcelona, S.A.

El consum d'aigua freàtica va augmentar prop d'un 14%, després de la important reducció que va tenir lloc el 2018 per l'alt nivell de pluges de la tardor, que va propiciar un estalvi en el consum de l'aigua per part dels serveis municipals. El consum de recursos hídrics totals per part d'aquest serveis ha crescut un 5,9% en relació amb el 2018 i el pes del consum d'aigua freàtica s'ha situat en el 32%, dos punts per sobre del valor de 2018.

L'orientació cap a la sostenibilitat mediambiental i l'estalvi de recursos s'estén a altres serveis com l'enllumenat públic. Al 2018 el consum d'energia per alimentar l'enllumenat públic s'ha reduït en un 4,8% en relació al 2017, amb una reducció acumulada des de l'any 2012 del 17,6%.

Amb l'objectiu de millorar l'eficiència energètica l'Ajuntament ha elaborat el Pla de Renovació Integral de l'Enllumenat 2018-2020, que preveu actuar en més de 200 carrers amb la instal·lació de 10.000 noves lluminàries de tecnologia LED, per tal de reduir el consum energètic i assolir un estalvi en la potència contractada. L'estimació del consum per l'any 2019 presenta un estalvi del 2,7%, mentre que les dades de facturació de gener a desembre de 2019 registren una reducció en el consum més elevada (-12,2%) en relació amb el 2018.

Gràfic 60: Consum enllumenat públic (dades de facturació acumulades)

Mobilitat sostenible

Un dels factors que més impacten en la qualitat mediambiental d'una ciutat és el transport. Per tal de minimitzar aquest impacte cal potenciar sistemes menys contaminants de mobilitat, ampliant i millorant la xarxa de transport públic de metro i autobús, i fomentant la utilització de vehicles elèctrics i la bicicleta.

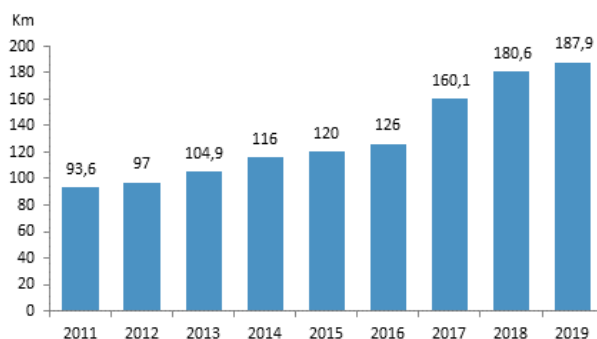
En aquest sentit, Barcelona compta amb un parc de vehicles amb motorització verda (elèctrics més altres tipus d'energies no contaminants) que suposa l'1,5% del total, percentatge petit però que va en augment: durant l'any 2019, les matriculacions d'aquests vehicles han crescut un 29% respecte a l'any anterior i s'han quintuplicat respecte el 2016.

També les grans infraestructures, com el Port de Barcelona, aposten per la sostenibilitat i aquest s'ha convertit en una de les bases de subministrament de gas natural líquid del Mediterrani. A més, des de novembre de 2018 el Port també compta amb una estació de venda de gas natural per a vehicles, amb l'objectiu que aquest combustible s'estengui als prop de 2.300 camions que operen diàriament al port.

L'ús de la bicicleta ha experimentat en els darrers anys un notable impuls, gràcies a l'augment de les places d'aparcament, de l'increment de la dotació de carril bici, i de la posada en funcionament, per part de TMB, del servei Bicibox, que facilita l'aparcament de bicicletes en estacions de metro per estimular l'ús combinat de la bicicleta i el transport públic. Segons les dades de la darrera enquesta Òmnibus del mes de setembre, un 18,6% dels residents a la ciutat utilitza la bicicleta regularment, essent el grup de 25 a 34 anys el que més ús en fa (33,5%), mentre que per gènere, els homes la fan servir en una proporció més gran (25,1%) que les dones (12,9%). Més del 73% dels ciutadans enquestats aproven la xarxa de carrils bici, amb una puntuació mitjana de 6.

La xarxa de carril bici ha anat en augment els darrers anys, sumant un total de 188 Km. a finals de 2019, als que s'afegeixen 23 Km. addicionals d'itineraris i vies ciclables, fent que la xarxa ciclista arribi als 211 km.

Gràfic 61: Carril bici (kilòmetres)

Font: Mobilitat i transports. Ajuntament de Barcelona

Segons aquesta mateixa enquesta, els ciutadans valoren amb una nota de 8,2 els desplaçaments a peu per la ciutat. En aquest sentit, la superfície de zones i carrers amb prioritat de vianants ha experimentat un creixement significatiu: a finals de 2018 hi havia prop de 130 ha de zones de vianants, un 76% més que el 2010. També el programa de “Superilles” contribueix a una mobilitat més sostenible; es va iniciar el 2016 com a prova pilot al Poblenou i recentment s’ha inaugurat al barri d’Horta el vuitè d’aquests espais a la ciutat.

Transport públic i mobilitat

L’ús del transport públic és un dels pilars de sostenibilitat de les ciutats. Cada cop més els ciutadans de Barcelona estan més preocupats pels temes mediambientals i opten per transports alternatius als vehicles privats.

Segons l’Enquesta de Serveis Municipals de 2019, els ciutadans situen la circulació i el trànsit com a tercer problema de la ciutat, amb un 6% de resposta, tot i que baixa posicions respecte l’any passat (7,4%). En canvi, la preocupació per la contaminació guanya posicions i passa del setè al quart lloc, amb un 5,9% de respostes. La valoració del transport públic s’emporta les millors qualificacions amb un 7,4 el metro i 7,2 l’autobús, mentre que els serveis municipals pitjor valorats són l’aparcament i la circulació (4,0 i 5,4 respectivament), que empitjoren en relació a 2017.

També, l’enquesta Òmnibus Municipal de setembre de 2019 valora amb un 7,5 la facilitat de desplaçament per la ciutat, lleugerament inferior, però, a la de un any enrere (7,7). Respecte a la utilització dels diferents mitjans de transport, els ciutadans valoren amb els desplaçaments amb

metro i FGC amb un 7,9 i l'autobús amb 7,3, mentre que l'ús del cotxe és valora amb nota més baixa, un 5,4.

No obstant això, l'enquesta de mobilitat en dia feiner de 2018 (EMEF 2018) mostra com el **nombre de desplaçament a la ciutat** (fluxos amb origen i/o destinació Barcelona) ha augmentat considerablement respecte l'any anterior (+13,8%), després de dos anys de davallada. Com a nota positiva cal destacar que els modes de mobilitat activa en les fluxos interns a la ciutat són majoritaris (55,3% del total) i que l'ús d'aquests mitjans de transport s'ha incrementat cinc punts percentuals respecte l'any passat, en detriment del transport públic i, en menys mesura, del vehicle privat. En els desplaçaments de connexió l'ús del transport públic segueix essent el majoritari (49,8%), seguit molt a prop pel vehicle privat (46,6%).

Taula 25: Nombre de desplaçament diaris a Barcelona 2008-2018 (milers)

Totals	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	% 2018	2018/08
T.public	2.253	2.226	2.237	2.382	2.336	2.308	2.348	2.394	2.316	2.442	2.481	35,8%	10,1%
T.privat	1.481	1.515	1.530	1.500	1.433	1.481	1.517	1.583	1.545	1.496	1.667	24,1%	12,6%
No motoritz.	2.302	2.340	2.704	2.764	2.925	2.899	2.693	2.848	2.253	2.153	2.781	40,1%	20,8%
Total	6.037	6.080	6.472	6.644	6.694	6.688	6.558	6.825	6.110	6.090	6.929	100,0%	14,8%

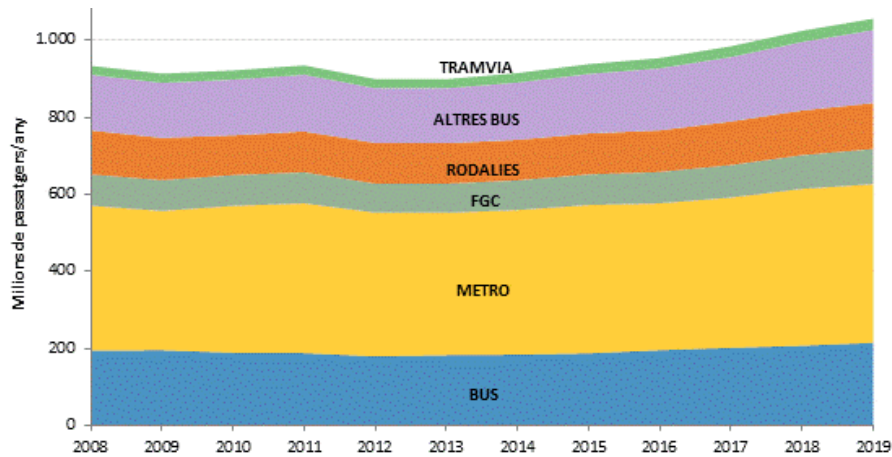
Interns	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	% 2018	2018/08
T.public	1.430	1.412	1.410	1.508	1.455	1.361	1.391	1.477	1.365	1.416	1.469	30,0%	2,7%
T.privat	691	675	722	681	661	740	710	719	651	633	720	14,7%	4,1%
No motoritz.	2.253	2.297	2.649	2.708	2.851	2.831	2.631	2.795	2.188	2.090	2.708	55,3%	20,2%
Total	4.374	4.384	4.781	4.896	4.967	4.932	4.733	4.990	4.200	4.140	4.896	70,7%	11,9%

Connexió	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	% 2018	2018/08
T.public	823	814	827	874	881	946	957	917	951	1.026	1.012	49,8%	23,0%
T.privat	790	840	808	820	772	741	807	864	894	862	947	46,6%	19,9%
No motoritz.	50	42	56	56	74	68	62	53	65	62	73	3,6%	46,7%
Total	1.663	1.696	1.691	1.748	1.727	1.756	1.825	1.835	1.910	1.951	2.033	29,3%	22,2%

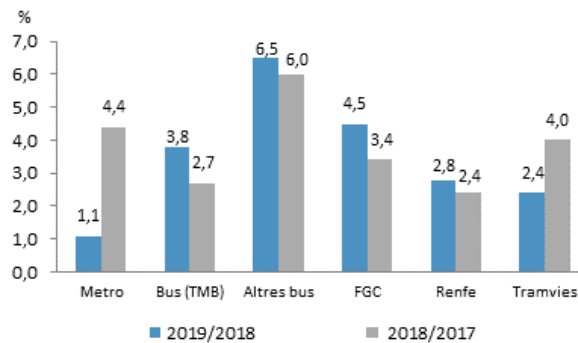
Font: EMEF 2018

Els viatges en **transport públic col·lectiu metropolità** (Sistema Tarifari Integrat de l'ATM) han tancat el 2019 amb un total de 1.057 milions de viatges, un 3,1% més que el 2018, assolint un nou rècord històric. Tots els modes de transport presenten variacions positives en els darrers dotze mesos, accelerant en molts casos el ritme de creixement respecte al que es va registrar un any enrere. La xarxa d'autobusos metropolitans (inclosos els de la DGTM i altres autobusos urbans) torna a ser un any més el mitjà que més creix (+6,5%) seguida de FGC (+4,5%) i la xarxa de bus TMB (+3,8%). La resta de mitjans ferroviaris ha presentat increments anuals menys intensos, i en el cas dels tramvies (+2,4%) i metro (+1,1%), tot i ser el mitjà més emprat, amb prop de 412 milions de validacions, 4,4 milions més que durant el 2018.

Gràfic 62: Mobilitat en transport públic col·lectiu ATM

Gràfic 63: Mobilitat en transport públic col·lectiu ATM (% variació interanual)

Font: Autoritat del Transport Metropolità (ATM)

El gener del 2020, primer mes de vigència del nou esquema tarifari del sistema integrat de transport públic de la regió de Barcelona, s’han venut un 67% més del nou títol de transport T-usual, en relació als títols equiparables de fa un any (T-mes, T-50/30 i T-trimestre). També la T-jove s’ha disparat en vendes, el 75% més, a l’igual que la T-dia, que ha doblat els títols de gener de l’any passat.

Els **mitjans de transport no motoritzats** són els que més han augmentat des de principi de la crisi. El gener de 2019 va entrar en funcionament el nou Bicing, gestionat per “Pedalem Barcelona”, que aporta com a novetats el funcionament les 24h del dia, un augment de bicicletes (sobretot elèctriques), l’augment d’estacions amb més cobertura territorial i innovacions tecnològiques. El servei de Bicing, ha tancat el 2019 amb 13,1 milions de viatges, un 2% més que un any enrere. Amb l’ampliació del servei de bicicletes elèctriques a 1.000 unitats, els viatges en aquesta modalitat han crescut fins a representar el 14,6% del total.

A tot això cal afegir la proliferació de nous mitjans de mobilitat personal com el patinet elèctric, segways i altres, que han comportat la necessitat de regular la seva circulació en l'espai públic i la substitució del terme "desplaçaments no motoritzats" pel de "mobilitat activa".

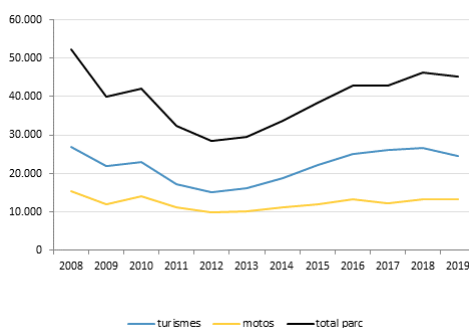
Taula 26: Bicing

Bicing	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	inc.19/12	inc.19/18
abonats	113.787	98.786	96.250	100.321	110.137	116.030	111.872	113.796	0,0%	1,7%
viatges	16,17	14,21	13,35	12,56	14,36	13,38	12,84	13,10	-19,0%	2,0%
estacions	420	421	421	420	420	420	419	424	1,0%	1,2%
km carril bici (en un sol sentit)	97,0	104,9	116,0	120,0	126,2	160,1	180,6	187,1	92,9%	3,6%

Font: Mobilitat i transports. Ajuntament de Barcelona

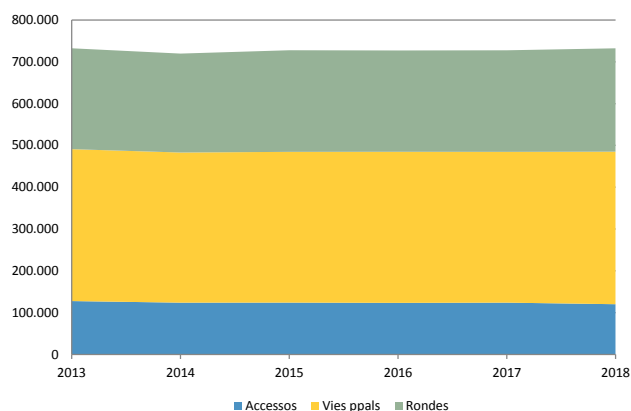
Els desplaçaments en **transport privat** es recuperen el 2018, després d'un període a la baixa durant la crisi, i van augmentar més del 11% respecte l'any anterior. No obstant, el **parc de vehicles** de la ciutat l'any 2018 ha tingut un moderat increment (+0,9%), principalment per l'augment de les motocicletes (+2,9%) ja que els turismes només ho fan un 0,2%. La irrupció de noves formes compartides en l'ús dels vehicles a motor, està influïnt sens dubte en aquesta tendència que es manté per l'any en curs. Les dades de matriculacions de l'any 2019 mostren una reducció del 2,4% respecte el 2018, amb diferent evolució en el cas dels turismes (-7,6%) i de les motocicletes (+1,6%)

Gràfic 64: Matriculació de vehicles 2008-2019

Font: Dep. Estadística. Oficina Municipal de Dades. Ajuntament de Barcelona

En el mateix sentit, les dades d'**Intensitats Mitjanes Diàries (IMD)** de circulació de vehicles mostren una gran estabilitat, tant als accessos de la ciutat com a les principals vies de la trama urbana i les rondes.

Gràfic 65: Intensitat Mitjana Diària per dia

Font: Mobilitat i transports. Ajuntament de Barcelona

L'Enquesta de Serveis Municipals 2019 puntua amb un 5,4 la circulació a la ciutat, una dècima per sota de 2017, quan va assolir el màxim dels últims vint anys. Tanmateix, des de 2013 creix el nombre d'enquestats que creuen que empitjora la circulació (el 48,4) i esdevé el quart i tercer problema més important de la ciutat a Les Corts i a Sarrià-Sant Gervasi.

Pel que fa a l'**estacionament**, les enquestes d'opinió el situen a la cua dels problemes greus de la ciutat, però és un dels serveis que obté la nota més baixa (4,0). En calçada s'ha potenciat l'àrea verda preferent i les places reservades, a costa de sacrificar l'estacionament lliure (85.000 places menys respecte el 2008) i, en menor mesura, la resta de categories, inclosa la càrrega/descàrrega. A finals de 2018, de les 120.000 places en calçada per turismes, el 43% són places lliures, un 8% són per càrrega i descàrrega, un 35% àrea verda, un 7% àrea blava i un 7% altres àrees reservades (inclou estacionament per persones discapacitades).

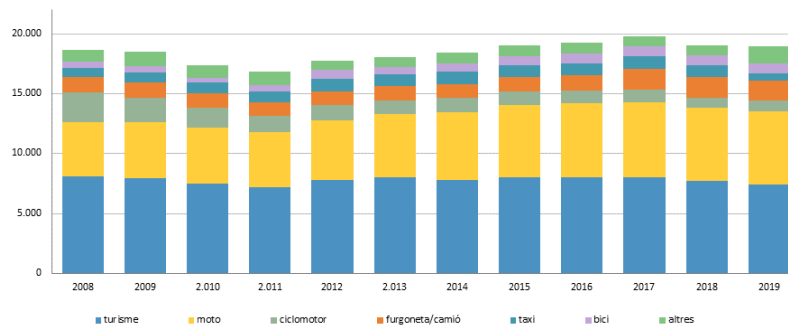
Taula 27: Places d'estacionament en calçada

	2008	2013	2014	2015	2016	2017	2018	inc.2018/08	distrib.2018
A.Blava	9.791	9.280	8.850	8.566	9.056	8.299	7.602	-22,4%	6,9%
A.Verda pref.	22.723	36.527	35.647	36.208	40.674	38.872	38.045	67,4%	32,2%
A.Verda Resid.	4.616	3.461	3.392	3.307	3.603	3.509	3.327	-27,9%	2,9%
C/D	13.123	10.719	10.631	10.319	10.472	9.324	9.496	-27,6%	7,7%
no regulat	137.119	75.446	74.224	73.200	51.944	51.944	51.882	-62,2%	43,0%
reservats		7.379	8317	8.524	8.828	8.885	9.673		7,4%
total	187.372	142.812	141.061	140.124	124.577	120.833	120.025	-35,9%	100,0%
motos	42.023	59.723	64.468	66.289	68.250	69.140	71.334	69,7%	

Font: Dep. Estadística. Oficina Municipal de Dades. Ajuntament de Barcelona

Quant a l'**accidentalitat**, després d'uns anys d'augment continu, es redueix lleugerament l'any 2019, a l'igual que ho va fer el 2018. La Guàrdia Urbana de Barcelona va intervenir en un total de 9.251 sinistres amb víctimes a la ciutat, un augment del 0,8% respecte l'any anterior. Encara que la xifra total de ferits es manté estable (11.854), els ferits greus disminueixen un 15% respecte l'any anterior. Pel que fa la xifra de víctimes mortals, l'any 2019 van morir 22 persones, una mes que el 2018, després del mínim històric assolit el 2017 amb només 12 víctimes mortals.

Gràfic 66: Vehicles implicats en accidents de trànsit

Font: Guàrdia Urbana. Ajuntament de Barcelona

En el 39% dels accidents de 2019 els implicats van ser turismes, seguits de les motos (32%) i dels ciclomotors (5%). La proliferació de nous mitjans de mobilitat personal ha incidit en el balanç de la sinistralitat de la ciutat. Així, els turismes (-3,7%), motocicletes (-0,5%), furgonetes i camions (-2,9%) i sobretot taxis (-35,5%) han reduït la seva implicació en accidents, en canvi augmenten en el cas de ciclomotors (+6,9%) i bicicletes (+1,3%), i principalment en el dels patinets elèctrics i altres vehicles de mobilitat personal a motor (VMP), implicats en prop de 500 accidents, que quadrupliquen la xifra del 2018.

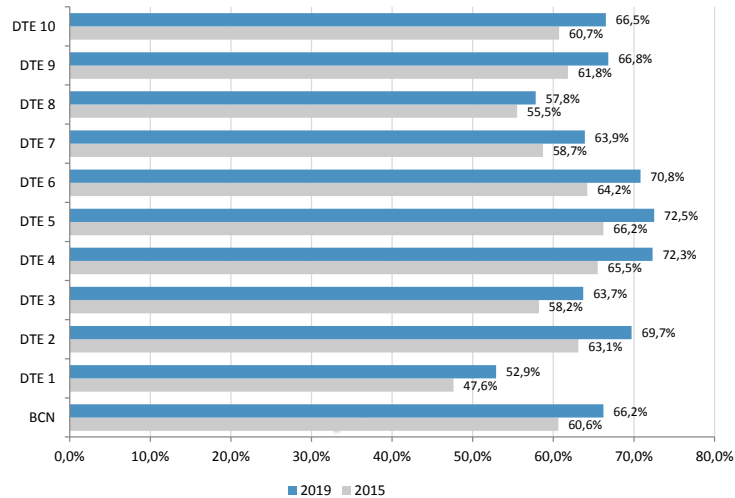
6. DEMOCRÀCIA I PARTICIPACIÓ

Les dades de participació de la ciutadania a les darreres eleccions municipals, mostren un augment significatiu de la mateixa. La diferència entre la dada de l'any 2015 (60,6%) i la de 2019 (66,2%) és de prop de sis punts percentuals.

A nivell de districtes les diferències també són notables. Si bé a tots es repeteix la tendència d'augment de la participació, els districtes de Les Corts, Eixample i Gràcia mostren increments de més de sis punts percentuals, mentre que Nou Barris registra l'increment més moderat amb poc més de dos punts.

Sarrià-Sant Gervasi és el districte amb la participació més alta el 2019, un 72,5%, seguit de les Corts, 72,3%, Gràcia, 70,8% i l'Eixample, 69,7%. La menor participació es registra a Ciutat Vella amb un 52,9%.

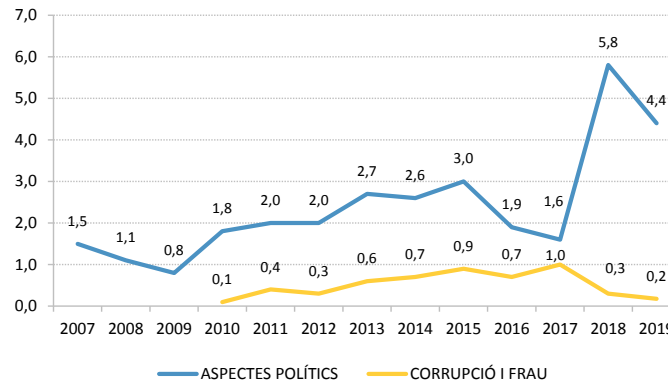
Gràfic 67: Participació als districtes de Barcelona a les eleccions municipals de 2015 i 2019

Font: Departament d'Estadística. OMD.

Pel que fa a la preocupació dels barcelonins respecte als temes polítics, després d'una evolució a la baixa durant el bienni 2016-2017 i del repunt de 2018, a la darreres enquesta de Serveis Municipals disminueix, fins a considerar-se com el problema més greu de la ciutat per al 4,4% dels enquestats. En canvi la preocupació per la corrupció i el frau que va anar en ascens en el període 2010-2017, disminueix a les darreres enquestes i ja no consta com a un problema significatiu de la ciutat (menys de l'1% de respostes), en canvi continua sortint com a un dels principals problemes a nivell d'Espanya (cinquena posició amb un 6,2% de respostes), si bé no assoleix la primera posició de l'any 2017.

Gràfic 68: Valoració dels barcelonins dels aspectes polítics de la corrupció i frau com a problemes de ciutat.

Font: Enquesta de Serveis Municipals. Oficina Municipal de Dades. Ajuntament de Barcelona

Barcelona és una ciutat amb una llarga tradició en participació ciutadana. A l'Enquesta de Serveis Municipals de 2018 es va preguntar per primera vegada sobre la participació en associacions o entitats del barri i un 13,9% dels enquestats van contestar afirmativament a la pregunta. A l'Enquesta de 2019 el percentatge va ser similar, un 13,8%. Per sexe, els resultats no presenten diferències significatives, però per edats són notables: hi participen el 22% de les persones de més de 64 anys i la franja de 25 a 34 anys és la que presenta el menor percentatge, un 7,6%. Els districtes on hi ha més gent implicada en entitats de barri són Sant Martí, Nou Barris, Sant Andreu i Gràcia, tots per sobre del 15%, mentre que Sarrià-Sant Gervasi és el districte amb la menor participació (9,5%).

L'Ajuntament de Barcelona va posar en marxa el 2016 la plataforma digital Decidim.barcelona, creada per afavorir la participació ciutadana. Inicialment va ser creada per acollir el procés participatiu en el Pla d'Actuació Municipal (PAM) i en els Programes d'Actuació dels Districtes (PAD) 2015-2019.

Actualment la plataforma compta amb trenta-vuit processos de participació i més de 32.000 participants registrats, un tràfic de 1,5 milions de visites a pàgines. Ha incorporat 13.600 propostes (9.400 de les quals han estat acceptades), 197.000 suports, 19.600 comentaris i 1.300 trobades presencials.

Amb l'aprovació del Reglament de Participació Ciutadana l'octubre de 2017, la plataforma Decidim.barcelona esdevé una peça fonamental de la participació ciutadana, tant en el desplegament dels processos participatius, com en els òrgans de participació, les iniciatives i les consultes ciutadanes.

Dels processos participatius incorporats els anys 2018 i 2019, destaquen el Pla de Mobilitat Urbana (PMU) 2019-2024, la modificació de l'Ordenança de Terrasses, la modificació del Pla General Metropolità o el Reglament per a l'Equitat de gènere a l'Ajuntament de Barcelona.

A principis de 2019 es va iniciar al decidim.barcelona el procés de les eleccions per la renovació dels Consells Escolars Municipals de Districte (CEMD) i del Consell Escolar Municipal de Barcelona (CEMB) 2018-2019. En aquest cas, la plataforma ha posat en marxa un procediment electrònic per a la votació a les candidatures dels diferents sectors dels consells escolars: associacions d'estudiants, associacions de famílies de l'alumnat (AMPA i/o AFA), personal docent, estudiants, famílies, PAS i direccions de centre (en el cas d'escoles públiques) o titulars (en el cas de les escoles concertades).

A més, per primera vegada a la ciutat, la plataforma decidim.barcelona ha inclòs uns pressupostos participatius pel conjunt de la ciutat, reservant 75 milions d'euros del pressupost municipal dels districtes, perquè els veïns i les veïnes decideixin com volen invertir-los, fent propostes de millora en espais, equipaments i infraestructures públiques. Es tracta d'una iniciativa integrada en el Programa d'Actuació Municipal (PAM) 2020-2023, un dels principals instruments de planificació del mandat, en el qual els ciutadans i ciutadanes poden implicar-se en la definició de l'estratègia municipal fent les seves aportacions.

**Ajuntament
de Barcelona**